

ಕರ್ಣರಸಾಯನಮಲ್ತೆ ಭಾರತಂ

-ಪಂಪ

ವ|| ಅಂತು ತಲೆ ನೆಲದೊಳುರುಳ್ಳೊಡೆ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಮಗುಂದಲೆಯಾದ ಬೀರಮೆಸೆಯೆ ಪ್ರಾಣಮೊಡಲಿಂದಂ
ತೊಲಗೆಯುಂ ತೊಲಗದ ನನ್ನಿಯನುದಾಹರಿಸುವಂತೆ ಪತ್ತೆಂಟು ಕೋಲನೆಚ್ಚಟ್ಟೆಯುಂ ನೆಲದೊಳಾಚಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗೆ ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನಗಳಂ ಪಸರಿಸಿ ನಿಂದೊಡೆಸೆದುದಾಹರಣ ಮೊಳ್ವಿನುದಾಹರಣಮುಮಾಗೆ ಗುಣಾರ್ಣವನ ಶರ ಪರಿಣತಿಯಿಂದೆ ಕುಲ ಶೈಲಂ
ಬೀಳ್ತಂತೆ ನೆಲನದಿರೆ ಬಿಲ್ಲಾಗಳ್

ಕಂ || ಚಾಗದ ನನ್ನಿಯ ಕಲಿತನ |
ದಾಗರಮೆನೆ ನೆಗ್ಗಳ ಕರ್ಣನೊಡಲಿಂದೆಂತುಂ ||
ಪೋಗಲ್ಕರಿಯದೆ ಸಿರಿ ಕರ |
ಮಾಗಳ್ ಕರಿ ಕರ್ಣ ತಾಳ ಸಂಚಲೆಯಾದಳ್ ||

ಕುಡುಮಿಂಚಿನ ಸಿಡಿಲುರುಳಿಯೊ |
ಳೊಡಂಬಡಂ ಪಡೆಯೆ ಕರ್ಣನೊಡಲಿಂದಾಗಳ್ ||
ನಡೆ ನೋಡೆ ನೋಡೆ ದಿನಪನೊ |
ಳೊಡಗೂಡಿಡುದೊಂದು ಮೂರ್ತಿ ತೇಜೋರೂಪಂ ||

ಪಿಡಿದನೆ ಪುರಿಗಣೆಯನರ |
ಳ್ಳುಡಿದನೆ ಬಳ್ಳಿದನೆ ತಾನೆ ತನ್ನನೆ ಚಲಮಂ ||
ಪಿಡಿದಳಿದನೆಂದು ದೇವರ |
ಪಡೆ ಗಡಣದೆ ಪೊಗಳ್ಳುದಿನ ತನೂಜನ ಗಂಡಂ ||

ಚಂ || ನೆನೆಯದಿರಣ್ಣ ಭಾರತದೊಳಿಂ ಪೆರರಾರುಮನೊಂದೆ ಚಿತ್ತದಿಂ |
ನೆನವೊಡೆ ಕರ್ಣನಂ ನೆನೆಯ ಕರ್ಣನೊಳಾರ್ ದೊರೆ ಕರ್ಣನೇರು ಕ ||
ರ್ಣನ ಕಡು ನನ್ನ ಕರ್ಣನಳವಂಕದ ಕರ್ಣನ ಚಾಗಮೆಂದು ಕ |
ರ್ಣನ ಪಡೆಮಾತಿನೊಳ್ ಪುದಿದು ಕರ್ಣ ರಸಾಯನಮಲ್ತೆ ಭಾರತಂ ||

ವ|| ಅನ್ನೆಗಮತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನತಿ ಸಂಭ್ರಮಾಕುಳಿತ ಪರೀತ ಪರಿವಾರ
ಜನೋಪನೀತ ಚಂದನ ಕರ್ಪೂರ ಮಿಶ್ರಿತ ಹಿಮ ಶಿಶಿರ ಧಾರಾ ಪರಿಷೇಕದಿಂದೆಂತಾನುಂ
ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಲ್ಲತ್ತು ಕರ್ಣನಂ ನೆನದು ಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರದೊಳೆ ಶೋಕ ಸಾಗರಂ
ಕರೆಗಣೆ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ....

ಉ|| ನೀನುಮಗಲ್ವೆಯಿನ್ನನಗೆ ಪೇಳ್ ಪೆರರಾರನಗಾಸೆ ನಿನ್ನನಿ |
ನ್ನಾನುಮಗಲ್ವೆನೇ ಕೆಳೆಯ ಬೆನ್ನನೆ ಬಂದಪೆನಾಂತರಂ ಯಮ ||
ಸ್ಥಾನಮನೆಯ್ವಿಸುತ್ತಿದುವೆ ದಂದುಗಮೆಂತೆರ್ದೆ ಮುಟ್ಟಿ ಕೂರ್ತು ಪೇಳ್ |
ಮಾನಸವಾಳನಂಗವಿಷಯಾಧಿಪ ನೀಂ ಪೊರಗಾಗೆ ಬಾಳ್ವೆನೇ ||

ಚಂ || ಒಡಲೆರಡೊಂದೆ ಜೀವಮಿವರ್ಗಂಬುದನೆಂಬುದು ಲೋಕಮೀಗಳಾ |
ನುಡಿ ಪುಸಿಯಾಯ್ತು ನಿನ್ನಸು ಕಿರೀಟಿಯ ಶಾತ ಶರಂಗಳಿಂದೆ ಪೋ ||
ಪೊಡಮೆನೆಗಿನ್ನುಮೀಯೊಡಲೊಳಿದುರ್ದು ನಾಣಿಲಿ ಜೀವಮೆಂದೊಡಾ |
ವೆಡೆಯೊಳೆ ನಿನ್ನೊಳೆನ್ನ ಕಡುಗೂರ್ಮೆಯುಮಳ್ಳರುಮಂಗವಲ್ಲಭಾ ||

ಮ|| ಅರಿಯಂ ಸೋದರನೆಂದು ಧರ್ಮತನಯಂ ನಿವ್ಯಾಜದಿಂ ನಿನ್ನನಾ |
ನರಿವೆಂ ಮುನ್ನರಿದಿರ್ದುಮನ್ನರಸನಾನೇಕಿತ್ತೆನಿಲ್ಲೇಕೆ ಪೇ ||

ಳರಿಪಲ್ಲೊಲ್ಲೆನುಮಿಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವಶದಿಂ ಕೂರ್ಪಂತವೊಲ್ ನಿನ್ನನಾಂ
ನೆರೆ ಕೊಂದೆಂ ಮುಳಿಸಿಂದಮಂಗನೈಪತೀ ಕಾಂತೇಯರೇಂ ಕೊಂದರೇಂ||

ವ|| ಎಂದು ಕರ್ಣನೊಳಾದ ಶೋಕಾನಲನೊಳ್ ಬಾಯಳಿದು ಮೆಯ್ಯರೆದು
ಪಳಯಿಸುವ ನಿಜ ತನೂಜನ ಶೋಕಮನಾರಿಸಲೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನುಂ ಗಾಂಧಾರಿಯುಂ
ಬರೆವರೆ ಬರವಂ ಗಂಟರೊಳ್ ಕಂಡು ದುಶ್ಯಾಸನನ ಸಾವಂ ನೆನೆದು ತಾಯ್ತಂದೆಯ
ಮೊಗಮಂ ನೋಡಲ್ ನಾಣೈ -

ಕಂ|| ಆನುಂ ದುಶ್ಯಾಸನನುಂ |
ಕಾನೀನನುಮೊಡನೆ ಪೋಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ರಣ ||
ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪೋದೆವಿಮ್ಮಗು |
ಜ್ಜೀನಂದಾಂ ನಾಣ್ಣದಿವರ ಮೊಗಮಂ ನೋಳ್ಕೊಂ||

ಚಂ || ಪವನಜನಂತು ಪೂಣ್ಣು ಯುವರಾಜನ ನೆತ್ತರನಾರ್ದು ಪೀರ್ದನಿಂ|
ತವಗಡದಿಂ ದಿನೇಶಜನನಂಕದ ಗಾಂಡಿವಿ ಕೊಂದನೆಂತು ಪಾಂ ||
ಡವರನಿಡಿರ್ಚಿ ಸಾಧಿಸುವೆ ಸಂಧಿಯನೊಲ್ಲದೆ ಕಜ್ಜಮೀಗಳೆಂ |
ಬವರ್ಗಳ ಮಾತುಗೇಳ್ತನಿತನಿನ್ನನಗಂ ಬಿದಿ ಮಾಡಿತಾಗದೇ ||

ವ|| ಎಂಬೆನ್ನಗಮೆಯ್ನೆ ವಂದ ಪಿತ್ತದ್ವಂದ್ವ ಚರಣಕ್ಕೆ ವಿನಯ ವಿನಮಿತೋತ್ತಮಾಂಗನಾದನನಿರ್ವರುಂ ಪರಸಿ ತಡವರಿಸಿಯುಂ
ತೆಬ್ಬರಿಸಿಯುಮಳ್ಳರೊಳಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಮೃತ ವರ್ಷಿ ಕರಪರಿಷೇಕದಿಂದ ಪುತ್ರಸ್ವರ್ಶನಮಾಪ್ಯಾಯನ ಕೋಟಿಯಾಗೆ ಪುಳಕಿತ
ಗಾತ್ರರುಮಾನಂದ ಬಾಷ್ಪವಾರಿ ಧಾರಾ ಪರಿಕಲಿತ ನೇತ್ರರುಮಾಗಿ ಕಿರಿದಾನುಂ ಬೇಗಮಿದರ್ಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವ್ಯಗ್ರ
ಪಾಪಿಪಾಶಾಶ್ರಿತರೆಲ್ಲರುಂ ಕೇಳಲೆಂದು ಮಹೀಭುಜನಿಂತೆಂದಂ

ಮ || ಎನಗಂ ಪಾಂಡುಗಮಿಲ್ಲ ಭೇದಮೆಳೆಯಂ ಪಚ್ಚಾಕ್ಷಮಾ ಪಾಂಡು ನಂ|
ದನರುಂ ಸೈದರೆ ನಿನ್ನೊಳೇ ಕಲಹಮುಂ ನಿನ್ನಿಂದಮಾಯ್ತೆಂದೊಡಿಂ||
ಮುನಿವೈ ಗಂಗೆಯ ಪರ್ಮಗಂಗೆ ಘಟಸಂಭೂತಂಗೆ ಕರ್ಣಂಗಸಾ |
ಧ್ಯನೊಳಾ ಗಾಂಡಿವಿಯೊಳ್ ಕರುತ್ತಿರಿವರಾರಿಂ ಮಾಡುವಂ ಸಂಧಿಯುಂ||

ಕಂ|| ನೀನುಳ್ಳೊಡೆಲ್ಲರೊಳರೆಮ |
ಗೇನುಮಳಲ್ ಮನದೊಳಿಲ್ಲದೆಂತೆನೆ ಮಗನೇ ||
ಭಾನುವೆ ಸಾಲದೆ ಪಗಲೆನಿ |
ತಾನುಂ ದೀವಿಗೆಗಳುರಿದೊಡೇಂ ನಂದಿದೊಡೇಂ||

ಉ|| ದೋಷಮೆ ನಿಮ್ಮ ಪೇಳ್ವಿದನಗಂತುಮೊಡಂಬಡಲಪ್ಪುದೊಂದೆ ದು |
ಶ್ಯಾಸನ ರಕ್ತ ಪಾನದೊಳೆ ಸೊರ್ಕಿದ ಪಾತಕನಂಪೊರಳ್ಳಿ ಕೊ||
ದೀ ಸಮರಾವನೀತಳದೊಳಿಂ ಬಲಿಗಯ್ವಿನಮೊಲ್ಲೆನಲ್ತೆ ನಿ|
ದೋಷಿಗೊಳೊಳ್ ಪೃಥಾ ಸುತರೊಳಿಂ ಮಗುಳ್ಳುಂ ಪುದುವಾಳೆನೆಂಬೆನೇ||

ಕಂ|| ಅನುಜರ್ ನಾಲ್ವರುಮಂ ಧ|
ರ್ಮ ನಂದನಂ ವೇಳೆಗೊಂಡು ಕಾವಂ ಪೊಣರ್ದಾ||
ವನುವರದೊಳಮೆನೆ ಪೇಳ್ ಪವ|
ನ ನಂದನಂಗಳಿವು ಪೊಣರೆ ತಾಂ ಬಳ್ಳಪನೇ||

ಎನೆ ನೈಪನೆಂದಂ ಧರ್ಮಜ|
ನನುಜರ್ಕಳೊಳೊರ್ವನಳಿದೊಡೊಡನಳಿವ ಸುಯೋ||
ಧನನಲ್ಲಿ ನೂರ್ವರುಂ ತ|
ನೈನುಜರ್ಕಳೊಳ್ ಸಾಯೆ ಬಾಳ್ವುದಂ ನಂಬಿದಿರೇ||

ವ|| ಎಂದು ಮತ್ತಂ ಸುಯೋಧನನಿಂತಂದಂ-

ಮ|| ತಲೆದೋರಲ್ಪಣಮಳ್ಳಿ ವೈರಿನೆಲನಂ ಪೋ ಪೊಕ್ಕನೆಂಬನ್ನೆಗಂ|
ಚಲದಿಂದೆಯ್ಪವ ಕರ್ಣನುಗ್ರ ರಥಮಂ ಮುಂ ನುಂಗಿದೀ ದ್ರೋಹಿಯೊಳ್||
ನೆಲದೊಳ್ ಪಂಬಲೆ ಮತ್ತಮೆನ್ನ ಮುಳಿಸಿಂಗಾಂ ಕಾದುವೆಂ ಪೇಸಿದೆಂ|
ನೆಲೆಗಂಡಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಗೆಲ್ಲೊಡಮದಂ ಚಿ: ಮತ್ತಮಾನಾಚ್ಚಿನೇ||

ವ|| ಎಂಬುದುಂ ಜಳಧರಧ್ವನಿಯಿನಶ್ಚತ್ವಾಮನಿಂತಂದಂ-

ಚಂ|| ಕುಳ ಬಳ ಶೌರ್ಯ ಧೈರ್ಯಯುತರೆಲ್ಲರುಮಂ ಪೆರಗಿಕ್ಕಿ ಕರ್ಣನಂ|
ಪಳಯಿಸುತಿರ್ಪೆಯೇನೊ ಗಳ ನಿನ್ನಯ ತಮ್ಮನ ನೆತ್ತರಂ ಭಯಂ||
ಗೊಳೆ ಪವಮಾನ ಸೂನು ತವೆ ಪೀರ್ಡೆಯೊಳ್ ಕಲಿ ಕರ್ಣನೇಕೆ ಪೇಳ್||
ಮಿಳಮಿಳ ನೋಡುತಿರ್ದನವನುಕನಿಳಾಧಿರುಂಟೆ ನಿನ್ನವೋಲ್||

ಕಂ|| ಅಂಬಿಗನೊಳಾದುದಿದು ಋಣ|
ಸಂಬಂಧಂ ನಿನಗಮೋಘಮಿದನುಳಿದವರಾ||
ಗರ್ಂ ಬಿಸುಡಲ್ತೇಂ ಬರ್ಕುಮೆ|
ನೀಂ ಬೆಸಸುವುದೆನ್ನನಾಂತರಂ ತವೆ ಕೊಲ್ತೆಂ||

ವ|| ಎಂದಶ್ಚತ್ವಾಮಂ ಕರ್ಣನಂ ಪಳಿದು ನುಡಿದೊಡಾ ನುಡಿಗೇ ಮುನಿದು ಕೊಲ್ಪನಿತುವರಂ ಬಗೆದು ದುಯೋಧನನಿಂತಂದಂ-

ಕಂ|| ನಿನ್ನಿಂದಂ ತ್ರಿಭುವನ ರಾ|
ಜ್ಯೋನ್ನತಿ ಬಂದನಗೆ ಸಾರ್ಗಮಪ್ಪೊಡಮೊಲ್ಲೆಂ||
ನೀನ್ನುಡಿದು ಬರ್ದುಕಿದೈ ಪೆರ|
ರೆನ್ನಿದೊಳ್ ನುಡಿದು ಕರ್ಣನಂ ಬರ್ದುಕುವರೇ||

ಚಂ|| ನುಡಿ ನಿನಗಂ ದಿನೇಶ ತನಯಂಗಮದೆನ್ನಯ ಪಕ್ಕದಾದೊಡಂ|
ಮಿಡುಕದೆ ಕೇಳೆನಲ್ಲಿ ಸಮನಿರ್ವರುಮಾತನತೀತನಾದ ಪಿಂ||
ಬಡಿನೊಳದೆಂತು ಪೇಳ್ ಪಳಿಯೆ ಕೇಳೆನೊ ಕೇಳೊಡೆ ಚಿ: ಪೆರಂ ಪೆರಂ|
ನುಡಿದೊಡೆ ಕೇಳೆನೆಂದೆನಗೆ ನೋಯನೆ ಸಗ್ಗದೊಳಿದಿನಾತ್ಮಜಂ||

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಕವಿ : ಪಂಪ , ಕಾಲ : ಕ್ರಿ.ಶ ೯೪೧, ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನ

ಕೃತಿಗಳು : ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ-ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯ, ಆದಿಪುರಾಣಂ-ಆಗಮಿಕ ಕಾವ್ಯ. (ಬೆಳಗುವೆನಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕಮನಲ್ಲಿ ಜಿನಾಗಮಂ)

ಬಿರುದುಗಳು : ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ಣವ, ಸಂಸಾರ ಸಾರೋದಯಂ.

ಆಶ್ರಯದಾತ : ಚಾಳುಕ್ಯರ ಎರಡನೆಯ ಅರಿಕೇಸರಿ.

ಶೈಲಿ : ಚಂಪೂ, ಪುಲಿಗೆರೆಯ ತಿರುಳ್ಳನ್ನಡ. ತಾಯಿ : ಅಬ್ಬಣಬೈ, ತಂದೆ : ಭೀಮಪ್ಪಯ್ಯ, ವೆಂಗಿಪಳು, ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ,

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಪಂಪಭಾರತಂ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುವ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ೧೨ ಮತ್ತು ೧೩ನೆಯ ಅಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 'ವ್ಯಾಸಮುನೀಂದ್ರರುಂದ್ರ ವಚನಾಮೃತ ವಾದಿಯನೀಸುವೆಂ ಕವಿ ವ್ಯಾಸನೆನೆಂಬ ಗರ್ವಮೆನಗಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಸದ್ವಿನಯದಿಂದ ಮಹಾಭಾರತ ಕತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದ ಪಂಪ ಕತೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ ಕತೆಯ ಮೆಯ್ಯಿಡಲೀಯದೆ ಮುಂ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತಮನಪೂರ್ವಮಾಗೆ ಸಲೆ ಪೇವ್ವಿ ಕವೀಶ್ವರರಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಸಹಜ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಹಿತಮಿತಮೃದುವಚನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಪಂಪ 'ಮಹಾಭಾರತ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತುಂಬ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಕೊನೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾಗದೆ ನೊಂದವರ ಕತೆ.

ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ೧೮ ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದ ಯುದ್ಧ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಪಡೆದು ಕರ್ಣನನ್ನೂ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿದ ನಂತರದ ಸುಯೋಧನನ ಮನೋವೇದನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕರ್ಣನ ಬಗೆಗೆ ಸುಯೋಧನ ತನಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಒಲುಮೆ ನಲುಮೆಗಳು ಸಂಕಟವಾಗಿ ಮೊರೆಯುವ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅವಮಾನದಿಂದ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡ ಸುಯೋಧನ ಸಂಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ನಯವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ಣನ ಜನ್ಮ ರಹಸ್ಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸದೇ ಇರುವುದನ್ನು ರಾಜತಂತ್ರವೆಂದೂ, ಕರ್ಣನ ಅವಸಾನದ ನಂತರವೂ ತಾನು ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿರುವುದು ಅಸಹ್ಯವೆಂದೂ ಸಂಕಟಪಡುವ ಸುಯೋಧನನ ಆದ್ರ್ವ ಮುಖದ ಅನಾವರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹೋದರೂ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ ನೀನೊಬ್ಬನು ನಮಗೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಸಂತೈಸುವ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಕರ್ಣನಿಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುವ ಸುಯೋಧನ ಸ್ನೇಹದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾದರಿಯಂತಿದ್ದಾನೆ. ಸಹೋದರ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಾಯುವ ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮ ಸತ್ತರೆ ಬದುಕುಳಿಯುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂದು ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಬದುಕುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ನೂರು ಜನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಗೆ ಬಯಸುವಿರಿ? ಎಂದು ಮರುಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸುಯೋಧನನ ಆದ್ಯತೆ ನೆಲವಲ್ಲ. ಇದು ಮುಂದೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಸುಯೋಧನ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುವಷ್ಟು ಅವೇಶಭರಿತನಾದಾಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಣನನ್ನು ನುಂಗಿದ 'ದ್ರೋಹಿನಿಲ'ದ ಮೇಲೆ ಹಂಬಲವೆ? ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಗೆದ್ದರೂ ಛೇ ಈ ನೆಲವನ್ನು ನಾನು ಆಳುವೆನೆ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ತ್ರಿಭುವನ ರಾಜ್ಯೋನ್ನತಿ ಬಂದರೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನೀನು,

ನೀನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಬದುಕಿದೆ. ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಕರ್ಣನ ಬಗೆಗೆ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರೆ? ಎನ್ನುವಾಗ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ನೆಲ ನಿರಾಕರಣೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಜೀವನಪ್ರೇಮ ಅತಿಶಯದ ಗುಣವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪಂಪನ 'ಆದಿ ಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ಸೋದರರೊಳ್ ಸೋದರಂ ಕಾದಿಸುವುದು, ಸುತನ ತಂದೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ಬಿಡದುತ್ಪಾದಿಸುವುದು ಕೋಪಮನ್ ಅಳವೀ ದೊರೆತನೆ ತೊಡವುಡೆಂತು ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯೊಳ್" ಎಂಬ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಭೋಗನಿರಾಕರಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ : ಅಗುಂದಲೆ - ಅತಿಶಯ, ನನ್ನಿ - ನಿಜ, ಅಟ್ಟಿ - ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಹ, ಏಮಿ-ಗಾಯ, ಯುದ್ಧ, , ದಂದುಗ-ವ್ಯಥೆ, ಕಷ್ಟ, ನಾಣಿಲಿ - ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದ

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

೧. ನೆನೆಯದಿರಣ್ಣ ಭಾರತದೊಳ್ ಪೆರರಾರುಮನ್
೨. ಕರ್ಣಸಾಯನಮಲ್ಲೆ ಭಾರತಂ
೩. ಒಡಲೆರಡೊಂದೆ ಜೀವಮಿವರ್ಗೇ
೪. ಆಂ ನೆರೆ ಕೊಂದೆಂ ಕೊಂತೇಯರೇಂ ಕೊಂದರೇ
೫. ನೀನುಳ್ಳೊಡೆಲ್ಲರೊಳರೆಮಗೆ
೬. ಗೆಲ್ಲೊಡಮದಂ ಚಿ: ಮತ್ತಮಾನಾಳ್ಳೆನೇ
೭. ನೀನ್ನುಡಿದು ಬರ್ದುಕಿದೈ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಪಂಪನ ದುರ್ಯೋಧನ ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಚರ್ಚಿಸಿ.
೨. ಕರ್ಣನ ಸಾವಿನಿಂದಾದ ಶೋಕವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ? ವಿವರಿಸಿ.
೩. ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ದುರ್ಯೋಧನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅತಿಶಯ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ
೪. ಭೂಮಿ, ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಇವರಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಯ್ಕೆ, ಆದ್ಯತೆ ಏನು? ಯಾರು? ಮತ್ತು ಹೇಗೆ? ವಿವರಿಸಿ.

ಆಕರ : ಪಂಪ ಭಾರತಂ ಎಂಬ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ

ಸಂಪಾದಕರು : ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಪ್ರಕಟಣೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ - ೧೯೯೦

ಹೆಗೆಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ ಮೇದಿನಿಯನು

-ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಭೂ
ಪಾಲಕರು ಗುರು ಭೀಷ್ಮ ವಿದುರಾದ್ಯವಿಳ ಬಾಂಧವರ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟರು ಗಜಪುರದ ಜನ
ಜಾಲವನು ಕಳುಹಿದರು ಗಂಗಾ
ಕೂಲದುತ್ತರ ಭಾಗದಲಿ ಮಾಡಿದರು ವಿಕ್ರಮವ

ನಿಲಿಸೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಂದರರಸನ
ಬಳಿಯಲಗ್ಗದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರ
ರೊಲಿದು ಸಾಕಿದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಹಲವು ಮನ್ನಣೆಯ
ಬಲುಕೊಟ್ಟರು ಬಾಹತ್ತರದ ನಿ
ಶ್ಚಲ ನಿಯೋಗಿಗಳಾಶ್ರಮಿಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯ ವಿಪ್ರಸ್ತೋಮ ಬಂದುದು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೂಮಿ ಭಾರದ
ನೆರವಿಯನು ಗಲ್ಲದಲಿ ಕರವಿ
ಟ್ಟರಸ ತಲೆದೂಗಿದನು ಸುಯ್ದನು ಬೈದು ದುಷ್ಯತವ
ಧರಣಿ ಸೇರಿದುದಹಿತರಿಗೆ ಕರಿ
ತುರಗ ರಥವೆಮಗಿಲ್ಲ ವಿಪಿನದ
ಪರಿಭವಣಿಗವರೇಕೆ ಬೆಸಗೊಳು ಭೀಮ ನೀನೆಂದ

ತುಂಬಿದನು ಕಂಬನಿಯನಕಟ ವಿ
ಡಂಬಿಸಿತೆ ವಿಧಿಯೆನ್ನನಿಬರ
ನಂಬಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತು ವಸನ ಗ್ರಾಸ ವಾಸದಲಿ
ತುಂಬಿ ಸಿರಿಗೆಡಹಿಯೊಳ ಲಕುಮಿಯ
ಮುಂಬಿಗನೊಳಪದೇಸೆಯ ಕುಂತದ
ಚುಂಬಿಗನೊಳೇನುಂಟು ಫಲವೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ಯ

ಖೇದವೇಕೆಲೆ ನೃಪತಿ ಹರುಷ ವಿ
ಷಾದದಲಿ ಸುಖ ದುಃಖದಲಿ ನುತಿ
ವಾದ ಪರಿವಾದದಲಿ ಸಮಬುದ್ಧಿಗಳಲಾ ದ್ವಿಜರು
ಈ ದುರಂತದ ಚಿಂತೆ ಬೇಡಲೆ
ದ್ವಾದಶಾತ್ಮನ ಭಜಿಸಿದರೆ ಭ
ಕ್ತ್ಯಾದಿ ಬಹು ವಿಧದನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಪುದೆಂದನಾ ಧೌಮ್ಯ

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ ಧೌಮ್ಯವಚನಾಂ
ತರದೊಳಮರನದೀ ವಿಗಾಹನ
ಪರಮ ಪಾವನ ಕರಣನೀಕ್ಷಿಸಿ ತರಣಿ ಮಂಡಲವ
ಮುರುಹಿ ಮೂಲಾಧಾರ ಪವನನ
ನುರು ಸುಷುಮ್ಮೆಗೆ ನೆಗೆಹಿ ನಿಚ್ಚಟ
ವರ ಸಮಾಧಿಯಲಿನನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ

ವರವ ಕೊಟ್ಟನು ನಿನಗೆ ಹೇಮದ
ಚಿರುಕವಿದೆ ವಿವಿಧಾನ್ನ ಪಾನೋ

ತ್ಕರದ ತವನಿಧಿ ನಿನ್ನ ವಧು ಬಾಣಸನ ಕರಣದಲಿ
ವಿರಚಿಸಲಿ ಬಳಿಕುಣಲಿ ಶತ ಸಾ
ವಿರವನಂತವು ನೀವು ಬಳಿಕಂ
ಬುರುಹಮುಖಿ ಮರುದಿವಸವೀ ಪರಿಯೆಂದನಾ ದ್ಯುಮಣಿ

ಭೂಮಿಪತಿ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದನು ನಿ
ಸ್ವೀಮ ಸಂತೋಷದಲಿ ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮ ರಕ್ಷಣಕಾದ ನಿರ್ವಾಹದ ನಿರೂಢಿಯಲಿ
ಆ ಮುನೀಂದ್ರಂಗೈರಗಿ ಬಳಿಕೀ
ಭಾಮಿನಿಯ ಕರೆದೀ ಹದನ ಸು
ಪ್ರೇಮದಿಂದರುಹಿದನು ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಪ್ರಜಕೆ

ಇವರು ತಿರುಗಿದರಿತ್ತಲಡವಿಯ
ಬವಣಿಗೆಯ ಭಾರಾಂಕ ಭಾಷೆಯ
ಲವಿರಳಿತ ಜಲಜಾಲ ಸಹಿತಾರಣ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲಿ
ಆವನಿಪತಿ ಕೇಳತ್ತಲಾ ಕೌ
ರವರ ನಗರಿಗೆ ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ
ಪ್ರವರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಮಂದಿರವ

ಮುನಿಯ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಕೌರವ
ಜನಪನಾ ಋಷಿಮುಖ್ಯನೀತನ
ವಿನಯ ರಚನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯವ
ನಿನಗಿದೊಂದೇ ಕೊರತೆ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರನು ಜೂಜಿನಲಿ ಸೋಲಿಸಿ
ಕನಲಿಸಿದೆಯದರಿಂದ ಬಲುಗೇಡಹುದು ನಿನಗೆಂದ

ಹೋದ ಕೃತಿಯಂತಿರಲಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನಾದರೆಯು ಕೌಂತೇಯರನು ಕರೆ
ದಾದರಿಸಿ ಕೊಡು ಧರೆಯನೆನೆ ಖೊಪ್ಪರಿಸಿ ಖಾತಿಯಲಿ
ಹೊಯ್ದು ತೊಡೆಯನು ಹಗೆಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ
ಮೇದಿನಿಯನೆನೆ ರೋಷ ಶಿಖಿಯಲಿ
ಕಾದುದೀತನ ಹೃದಯ ಶಪಿಸಿದನಂದು ಮೈತ್ರೇಯ

ತೊಡೆಗಳನು ಕಲಿಭೀಮ ಬವರದೊ
ಳುಡಿದು ಕೆಡಹಲಿಯೆಂದು ಶಾಪವ
ಕೊಡಲು ಮುನಿಪನ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ
ತೊಡೆಗೆ ಬಂದುದು ತೋಟಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನೊಡಬಡಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಯ
ನುಡಿಗೆ ಮರುಮಾತಿಲ್ಲೆನುತ ಮುನಿ ಸರಿದನಾಶ್ರಮಕೆ

ಆ ಮಹಾಮುನಿ ಶಾಪ ಭಯವನು
ಭೀಮಸೇನನ ಬಲುಹ ನೆನೆನೆನೆ
ದಾ ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಗೆಯಲಿ ಬೆದೆಬೆಂದು ಬೇಸರಲಿ
ಭೂಮಿಪತಿ ಕರೆಸಿದನು ವಿದುರನ

ನಾ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯನು ಮುನಿಪನ
ತಾಮಸವನರುಹಿದೊಡೆ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದನಾ ವಿದುರ

ತಪ್ಪದಿದು ನಿನ್ನತಗಳ ಭುಜ
ದರ್ಪ ತೀವ್ರಜ್ವರದ ವಿಕಳರ
ನೊಪ್ಪಿತಾದೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರು ಜನಿಸಲೀ ಧರಗೆ
ತಪ್ಪುವದೆ ಋಷಿವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿಯೊ
ಳಪ್ಪಿಗೊಳು ಪಾಂಡವರನಲ್ಲದ
ರಪ್ಪಿಕೊಂಬಳು ಮೃತ್ಯು ನಿನ್ನ ಕುಮಾರಕರನೆಂದ

ಎನಲು ಕಿಡಿಕಡಿಯೋಗಿ ಕೌರವ
ಜನಪನೀತನ ಬೈದು ಕುಂತೀ
ತನುಜರಲಿ ಬಾಂಧವನಲಾ ಹೋಗವರ ಹೊರೆಗೆಂದು
ಮುನಿದು ಗರ್ಜಿಸೆ ಜೀಯ ಕರ ಲೇ
ಸೆನುತ ಮನದುಬ್ಬಿನಲಿ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರಿಹ ಕಾಮ್ಯಕ ವನಾಂತರಕೈದಿದನು ವಿದುರ

ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿ
ವಿದುರನನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಗುರು ನೃಪ
ನದಿಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳ ಸುಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲಗಳ
ವಿದುರನಾಗಮನ ಪ್ರಪಂಚದ
ಹದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿದರು ಹೇ
ಳಿದನು ನಿಜ ವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿದುರಂಗೇ ಯಮಸೂನು

ಇತ್ತಲೀ ವಿದುರನ ವಿಯೋಗದ
ಚಿತ್ತದಂತಸ್ತಾಪದಲಿ ನೃಪ
ಮತ್ತೆ ದೂತರ ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಿದನಾತನನು ಪುರಕೆ
ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳ ಬಿಡು ಪೃಥಾಸುತ
ರತ್ತ ತಿರುಗೆನೆ ಖಾತಿಗೊಂಡನು
ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯದಿರೆಂದು ವಿದುರನನಪ್ಪಿದನು ನೃಪತಿ

ಆವ ವನದಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ತಾವು ನಿನಗೇನೆಂದರನಿಬರ
ನಾವ ವನದಲಿ ಕಂಡೆ ಕೂಡೆನಿತುಂಟು ಪರಿವಾರ
ಆವುದಭಿಮತ ಭೀಮಸೇನನ
ಭಾವವೇನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾರ್ಜುನ
ರಾವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದರಂದನು ನಗುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಕವಿ : ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಗದುಗಿನ ನಾರಾಣಪ್ಪ)

ಕೃತಿ: ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ, ಕಾಲ: ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನ

ಸ್ಥಳ: ಕೋಳಿವಾಡ,

ಶೈಲಿ/ಛಂದಸ್ಸು : ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ.

ಇಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ 'ಅರಣ್ಯ ಪರ್ವದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದವಿಟ್ಟುಕುಪದೊಂದಿಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದವನು . ತಿಣ್ಣಿಕಿದನು ಫಣಿರಾಯ ರಾಮಾಯಣಗಳ ಭಾರದಲಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಕಲಾಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ 'ಮಹಾಭಾರತ' ವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು. 'ಅರಸು ಗಿರಸುಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ 'ಅರಸು ರಾಕ್ಷಸ ಮಂತ್ರಿ ಮೊರೆವ ಹುಲಿ, ಪರಿವಾರ ಹದ್ದಿನ ನೆರೆವಿ' ಎಂದು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ನುಡಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ಕಥಾನಾಯಕ. 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಹಾಡಿದನೆಂದರೆ ಕಲಿಯುಗ ದ್ವಾಪರವಾಗುವುದು' ಎಂಬ ಕುವೆಂಪು ಮಾತಿನಂತೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಪುರಾಣೀಕರಿಸುವ, ಪುರಾಣವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಕಾವ್ಯದ್ವನಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಾರಣಪ್ಪನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಾಜಕುಟುಂಬವೊಂದು ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧವು ಮಹಾಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರಕಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಎರಡನೆಯ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ. ಭಾರತೀಯರ ಭೌತಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಕಥೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಏರು-ಪೇರುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಶಯಗಳು ಹುಸಿಯಾದ ಕಾರಣ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮೂಡಿದ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಭರವಸೆ, ಭಕ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಕುನಿಯ ರಾಜತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕೌರವನ ಹಟದಿಂದಾಗಿ ನಡೆದ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಸೋತ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳೊಡನೆ ಅಪಾರ ಜನಸ್ತೋಮ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪಾಂಡವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನ ರಾಜ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೈತ್ರೇಯ ಮುನಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸು ಎಂದು ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ದುರ್ಯೋಧನ ತೊಡೆತಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ ಎಂದು ಖಾತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೈತ್ರೇಯ ಮುನಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈತನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಭೀಮ ಮುರಿಯಲಿ ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಶಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ತಾಮಸವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿವಾಕ್ಯ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಹೇಳುವ ವಿದುರನಿಗೂ ದುರ್ಯೋಧನ ಹಳಿದು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದುರನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯಾದಿ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಕುಶಲ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿದುರ ವಿಯೋಗವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ ಪಾಂಡವರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ದುರ್ಯೋಧನ ಪಂಪನ ಸುಯೋಧನನಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ದುರ್ಯೋಧನ ಹಟಮಾರಿಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿವಿಹೀನನಾಗಿ ಮೇದಿನಿಯ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿ ಭೋಗದ ವಾಂಛೆ ಅವನನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥ : ವಿಪಿನ - ಕಾಡು, ಪರಿಭವಣೆ - ಕಷ್ಟ, ದುಃಖ, ವಸನ - ವಾಸಿಸುವಿಕೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಗ್ರಾಸ - ಆಹಾರ,
ಕುಂತ - ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಯುಧ , ಸುಷುಮ್ಮೆ - ಸೂರ್ಯನಕಿರಣ, ಚಿರುಕ - ಪಾಕಪಾತ್ರೆ , ಭುಲ್ಲವಿಸು - ಹೆಚ್ಚಾಗು, ಬವರ -
ಯುದ್ಧ

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

೧. ಹಗೆಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ ಮೇದಿನಿಯನು
೨. ತೊಡೆಗಳನು ಕಲಿಭೀಮ ಬವರದೊಳುಡಿದು ಕೆಡಹಲಿ
೩. ಕುಂತೀ ತನುಜರಲಿ ಬಾಂಧವನಲಾ ಹೋಗವರ ಹೊರಗೆ
೪. ಭೀಮಸೇನನ ಭಾವವೇನು

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದೊರೆತ ವಿದಾಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
೩. ವಿದುರ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಆಕರ: ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ

ಸಂಪಾದಕರು : ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪ್ರಕಟಣೆ ೧೯೮೮

ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೇಕು?

- ಲಿಯೋಟಾಲ್‌ಸ್ವಾಯ್

ಅಕ್ಕ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಂಗಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಕನೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಕನ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯ ರೈತನೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ತಂಗಿಯ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಕ, ಪಟ್ಟಣದ ಜೀವನದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತಾವು, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಅಂದ ಚೆಂದದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತೇವೆ; ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ರುಚಿಕರವಾದ ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಪಾನಪೇಯಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಕುಡಿದು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತೇವೆ; ನಾಟಕ-ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮೊದಲಾದ ಮನೋರಂಜನೆ, ವಿಹಾರಗಳೇನು; ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ತಾವು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದಿರುವುದಾಗಿ ಅಕ್ಕ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

ಅಕ್ಕನ ಬಡಾಯಿ ಕೇಳಿ ತಂಗಿಗೆ ರೇಗಿತು. ವರ್ತಕನ ಜೀವನದ ಭೋಗಲಾಲಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚ ಹೀನಾಯದಿಂದ ಮಾತಾಡಿದಳು ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳ ರೈತಾಪಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟಳು.

"ನಾನಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಧರಾ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಸೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟು ನಮಗೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ" ಎಂದಳು ತಂಗಿ.

"ನಾವು ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಂದ, ನಯನಾಜೂಕುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒರಟೊರಟಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೇನು, ತವಕ-ತಲ್ಲಣಗಳಿಲ್ಲ; ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಗಳಿಂದ, ಸುಖ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದಿರುತ್ತೀರಿ; ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ನಿಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪಾದಿಸುವಿರಿ; ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಉಂಟು. 'ಲಾಭ-ನಷ್ಟಗಳು ಅವಳಿ ಸೋದರರಿದ್ದಂತೆ' ಅನ್ನುವ ಗಾದೆ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲ. ಇಂದು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರುವವರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾಳೆ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಡಿಕೊಳ್ಳಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಕ್ಷೇಮಕರ, ರೈತನ ಬದುಕು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಲ್ಲ, ಆದರೂ ಸೈರಣೆಯ ಸುದೀರ್ಘ ಬದುಕು. ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಿನ್ನಲು ಉಣ್ಣಲು ಸಾಕಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಕೊರತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ,"

ತಂಗಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಕ್ಕ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು;

"ಸಾಕು, ನಿನ್ನ ಮಾತು, ದನಕರು ಹಂದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವವರು ನೀವು. ನಯನಾಜೂಕು, ರಸಿಕತೆ, ನಡಾವಳಿ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು? ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರು ಎಷ್ಟೆ ಮೈಮುರಿದು ದುಡಿದರೂ ನೀವು ಹೀಗೆ ಬದುಕುತ್ತ ಒಂದು ದಿನ ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಯಿರಿ... ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೂ ಅಷ್ಟೇ."

"ಆಗಲಿ, ಆದರೇನಂತೀಗ..." ತಂಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

"ಹೌದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಯನಾಜೂಕುಗಳಿಲ್ಲ. ಒರಟೊರಟು ಜೀವನ. ಆದರೆ ಒಂದಂತೂ ಖಚಿತ ನಾವು ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ತಲೆ ಬಾಗಿಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಣಗರಾದ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತ ನೂರಾರು ಚಪಲಗಳು, ಅಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು. ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ನಾಳೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದುಷ್ಟ ಸೆಳೆತ, ಕೇಡು ಬರಬಹುದು. ಇಸ್ವೀಟೋ, ಹೆಣ್ಣೋ ಹೆಂಡವೋ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಮರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾದ್ದು ಆಗಿದಾಗ್ಗೆ ಅಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?"

ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಪಾಹಾಂ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹೆಂಗಸರು ವಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

"ನಿಜ, ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ನಿಜ. ನಾವು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರೈತರಾದ ನಮಗೆ ಅಂಥದ್ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಪುರಸೂತ್ರೇ ಇಲ್ಲ, ಅಂಥ ಹುಚ್ಚು, ಅವಿವೇಕಗಳು ನಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಹೋಗಲಾರವು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಉಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ಸೈತಾನನಿಗೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಂಗಸರು ಟೀ ಮುಗಿಸಿದರು. ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು.

ಆದರೆ ಮಂಚದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸೈತಾನ ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ರೈತನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಗರ್ವಪಡುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಳು. ತನಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಜಮೀನು ಇದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸೈತಾನನಿಗೂ ಹೆದರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಗಂಡ ಹೇಳಿದ್ದ.

"ಆಗಲಿ, ಆಗಲಿ" ಎಂದುಕೊಂಡಿತು ಸೈತಾನ.

"ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸೆಣಸಾಟ ನಡೆದೇಬಿಡಲಿ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿಕೊಡುವೆ. ಆ ಭೂಮಿ ಮೂಲಕವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ".

-೨-

ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಗಸಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನಿನ ಒಡತಿ. ಮನೆವಾರ್ತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ರೈತಾಪಿ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಬಾಂಧವ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ವೃದ್ಧ ಸಿಪಾಯಿಯಾದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜುಲ್ಮಾನೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾಹಾಂ ಎಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೂ ಅವನ ಕುದುರೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯ ಓಟ್ಸ್ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಮೇಯುವುದು, ಅವನ ದನಕರುಗಳು ಅವಳ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವುದು ಅಥವಾ ಅವಳ ಹುಲ್ಲುಮಾಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವುದು, ಹೀಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಆಗಿ ಅವನು ಸದಾ ದಂಡ ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾಹಾಂ ಗೂಣಗುತ್ತಲೇ ದಂಡ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಂದಾಗಿ ಈ ಬೇಸಿಗೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪಾಹಾಂಗೆ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳೇ ಎದುರಾದವು. ಚಳಿಗಾಲ ಬಂದದ್ದೇ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ. ದನಕರುಗಳು ಮೇಯಲು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾಗದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಪಡಬೇಕಾಯಿತಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಅವನಿಗೆ ಅವುಗಳು ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯ ಹೊಲ ತೋಟಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗುವ ಆತಂಕ ತಪ್ಪಿತ್ತು.

ಈ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಳೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಈ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಡಿತು. ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವಾಸಿಗೃಹದ ಒಡೆಯ ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಚೌಕಾಯಿಷಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಪುಕಾರು ಎದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ರೈತರು ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಂಡರು.

"ಚೆನ್ನಾಯಿತು, ಪ್ರವಾಸಿಗೃಹದ ಒಡೆಯ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನಾವೋ ಆ ಜಮೀನನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿ ಬದುಕುವಂತಾಗಿದೆ".

-ಎಂದು ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆ ಶುರುವಾಯಿತು.

ರೈತಾಪಿ ಜನರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಪರವಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಜಮೀನನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿಗೃಹದ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಮಾರುವ ಬದಲು ತಮಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಮನವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಹೊಲತೋಟಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಮುದಾಯದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಇರಾದೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದರಾದರೂ ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೇಡಿಗನೊಬ್ಬ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬಿತ್ತಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಮ್ಮತಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಪಾದನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಜಮೀನ್ದಾರಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದಳು.

ತನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವನು ಅರ್ಧ ಹಣವನ್ನು ಈಗ ಕೊಟ್ಟು ಐವತ್ತು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಲಿರುವನೆಂದೂ, ಬಾಕಿ ಹಣವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಪಡೆಯಲು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾಳೆಂಬುದು ಪಾಹಾಂಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಪಾಹಾಂಗೆ ಅಸೂಯೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

"ನೋಡು, ಇದು ಹೇಗೆ? ಜಮೀನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲೂ ನನಗೆ ದಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ" ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ.

"ಉಳಿದವರು ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ಎಕರೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬರ್ತಾ ಬರ್ತಾ ಬದುಕೋದೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆ ದರಿದ್ರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನಜ್ಜುಗೊಜ್ಜು ಮಾಡಿದಾನೆ".

ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಹೇಗೆ ಖರೀದಿಸಬಹುದೆಂದು ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ನೂರು ರೂಬೆಲೆಗಳಷ್ಟು ಹಣವಿತ್ತು. ಅವರು ಒಂದು ಕುದುರೆ ಮರಿಯನ್ನೂ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜೇನು ಗೂಡುಗಳನ್ನೂ ಮಾರಿದರು. ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಜೀತಕ್ಕಿಟ್ಟು ಅವನ ಸಂಬಳವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಂಟನಿಂದ ಸಾಲ ತಂದರು. ಹೀಗೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು.

ನಂತರ ಪಾಹಾಂ ನಲವತ್ತು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರದ ತೋಟವೊಂದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಮಾತುಕತೆಗಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಅವರು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವನು ಅವಳ ಕೈಕುಲುಕಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕ್ರಯ ಪತ್ರ ನೋಂದಾಯಿಸಿದರು. ಅವನು ಖರೀದಿಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಪಾವತಿಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಈಗ ಪಾಹಾಂ ಜಮೀನ್ದಾರ, ಅವನು ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ತಂದು ತಾನು ಖರೀದಿಸಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ. ಆ ವರ್ಷ ಸುಗ್ಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಂಟರ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಭೂಮಾಲೀಕನಾದ. ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತುವುದು-ಬಿತ್ತುವುದು, ಬೆಳೆ ಕೊಯಲು ಮಾಡುವುದು, ಮರಗಿಡ ಕಡಿಯುವುದು; ಸ್ವಂತ ಗೋಮಾಳದಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಊಳಲು ಹೋದಾಗ ಅಥವಾ ಕಾಳು ಬಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೈರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಗೋಮಾಳ ನೋಡಿದಾಗ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಪೈರು, ಹುಲ್ಲು, ಹೂವುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಕಂಡವು. ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಈ ಜಮೀನಿನ ಬೆಳೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಮೀನಿನ ಬೆಳೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಉಳಿದ ಜಮೀನಿನ ಬೆಳೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

-೨-

ಈಗ ಪಾಹಾಂಗ ಸಂತ್ಯಷ್ಟಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆದಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೆರೆಹೊರೆಯ ರೈತರ ದನಕರುಗಳು ಅವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ, ಹುಲ್ಲುಮಾಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದಾಗ ಕಿರಿಕಿರಿ, ಅವನು ಸಭ್ಯತೆ, ಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ದನಕರುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಡಿ ಎಂದು ನೆರೆಹೊರೆಯ ರೈತರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ಗೋವಳನು ಹಳ್ಳಿಯ ದನಕರುಗಳನ್ನು ತೊಂಡಲೆಯಲು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದ. ತೊಂಡು ದನಕರುಗಳು ಪಾಹಾಂಗನ ಹುಲ್ಲು ಮಾಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಹುಲ್ಲು ಮಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದ ಕುದುರೆಗಳು ಅವನ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ತೆನೆತುಂಬಿದ ಪೈರುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾಹಾಂಗ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಟ್ಟಿ ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ಇದು ಬಹಳ ಕಾಲ ನಡೆಯಿತು. ಅವನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವೂ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವನ ಸಹನೆಯ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆಯಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದೂರುಕೊಟ್ಟ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ಮೂಲ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರೇನು ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ.

"ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪಾರ ಕಲಿಸಲೇಬೇಕು".

ಅವನು ನೆರೆಹೊರೆಯ ರೈತರನ್ನು ಕರೆದು ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಹೇಳಿದ, ಛೇಮಾರಿ ಹಾಕಿದ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ದೂರನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಇಬ್ಬರು, ಮೂವರು ರೈತರಿಗೆ ಜುಲ್ಮಾನೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಯಿತೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಪಾಹಾಂಗನ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ರೈತರು ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ತಾಳಿದರು. ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈಗ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅವನ ಹೊಲಗದ್ದೆ, ಹುಲ್ಲು ಮಾಳಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದನಕರುಗಳನ್ನು ತೊಂಡುಮೇಯಲು ಬಿಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬ ರೈತನಂತೂ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಪಾಹಾಂಗನ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ತೊಗಟೆಗಾಗಿ ಐದು ನಿಂಬೆಗಿಡಗಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಪಾಹಾಂಗ ಮರುದಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಿಳಿಯಾದುದೇನೋ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕತ್ತರಿಸಿದ ನಿಂಬೆಗಿಡದ ಕೊಂಬೆರೆಂಬೆಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡ ರುಂಡದಂತೆ ನಿಂಬೆಗಿಡ ಕಾಂಡ ನಿಂತಿತ್ತು. ಪಾಹಾಂಗ ಭಯಂಕರ ಕೋಪ ಬಂತು. ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಅವನು ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ.

“ಏನೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಗಿಡ ಕಿತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಯಾವನೋ ದಗಾಕೋರ ಇಡೀ ತೋಪನ್ನೆಲ್ಲ ಸವರಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರದು ಈ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅವನನ್ನು ದಂಡಿಸದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

- ಎಂದು ಪಾಹಾಂಗ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದ.

ಈ ಕೆಲಸ ಯಾರದಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಂಡ. ಆಖ್ಯರಾಗಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ: “ಇದು ಆ ಸೈಮನ್ನನ ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಅವನು ಸೈಮನ್‌ನ ಹೊಲದ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲೇನೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಕುರುಹುಗಳು ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಗಾಡಿ ರಂಪು ಮಾಡಿದ್ದಷ್ಟೇ ಆಯಿತು. ಆದರೂ ಇದು ಸೈಮನ್‌ನ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಸೈಮನ್ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ಕೊಟ್ಟ ಸೈಮನ್‌ಗೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕಟಕಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸೈಮನ್‌ನ ವಿಚಾರಣೆ, ಮರುವಿಚಾರಣೆ ಎಲ್ಲ ಆಯಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೈಮನ್ ನಿರಪರಾಧಿ ಎಂದು ಅವನ ಖುಲಾಸೆಯಾಯಿತು. ಸೈಮನ್ ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾಹಾಂ ಕೋಪ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆರಳಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಹಿರಿಯರು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮೇಲೆ ಹರಿಬಿಟ್ಟ.

“ನೀವು ಅವನ ಲಂಚರುಷುವತ್ತಿಗೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟಿರಿ. ನೀವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ”. ಎಂದು ರೇಗಾಡಿದ.

ಪಾಹಾಂ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೊಂದಿಗೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿದ. ಅವನ ಮನೆಯನ್ನು ಸುಡುವ ಬೆದರಿಕೆ ಮಾತೂ ಕೇಳಿ ಬಂತು.

ಈಗ ಪಾಹಾಂ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯ ಇಳುವರಿದಾರನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮುದಾಯದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅವನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಂಡ. ಜನ ಅವನನ್ನು ಹೀನಾಯದಿಂದ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಜನ ಹೊಸ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವದಂತಿಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದವು.

“ನಾನು ನನ್ನ ಭೂಮಿ ಕಾಣಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಂಡ ಪಾಹಾಂ.

ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಾವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಾಯಾಗಿ, ಆರಾಮವಾಗಿ ಬದುಕಬಹುದು. ಈಗಿರುವಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಬದುಕೇ. “ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಬದುಕಿಗೆ ಈಗಿರುವುದು ಏನೇನೂ ಸಾಲದು”.

- ಹೀಗೆ ಸಾಗಿತ್ತು ಪಾಹಾಂ ಯೋಚನಾ ಲಹರಿ.

ಒಂದು ದಿನ ಪಾಹಾಂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಹಳ್ಳಿ ಮೂಲಕ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರೈತನೊಬ್ಬ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಯಿತು. ಊಟಕ್ಕಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುವಂತೆ ಪಾಹಾಂ ಆಗಂತುಕ ರೈತನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಊಟದ ನಂತರ ಪಾಹಾಂ ರೈತನ ಜೊತೆ ಅದು ಇದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ಊರು, ಕುಲಗೋತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಆಗಂತುಕ ತಾನು ವೋಲ್ಲಾ ನದಿಯ ಆಚೆ ದಡದವನೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದ. ಮಾತಿನಿಂದ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದು ಕೊನೆಗೆ ಆಗಂತುಕ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವೋಲ್ಲಾ ಆಚೆದಡದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಕಾಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೆಲಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ. ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯವರೇ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಕೂಡೊಕ್ಕಲು ಸಮುದಾಯ ಸೇರಿದ್ದು ಅವರಿಗಲ್ಲಾ ತಲಾ ಇಷ್ಟತ್ಯದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ತುಂಬ ಫಲವತ್ತಾಗಿದ್ದು ಬಿತ್ತಿದ ಚಿಕ್ಕ ಗೋಧಿ ಪೈರು (ರೈ) ಹಾರು ಕುದುರೆಯಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಐದು ಬಾರಿ ಕುಡುಗೋಲು ಆಡಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಹೊರೆ ಪೈರಾಗುತ್ತದೆ. ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಈಗ ಸ್ವಂತ ಮನೆ, ಆರು ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಹಸುಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಳ ಎಂದು ಆಗಂತುಕ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಪಾಹಾಂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದ:

“ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿನ ಈ ಜೋಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಪಡಬೇಕು? ಬೇರೆಯವರು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ಇಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯಬೇಕು? ಇಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿ ಕಾಣೆ ಹೊಲದ ಮನೆ ಎಲ್ಲ ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬದುಕು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಾರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡು ಬರಬೇಕು”.

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ದೋಣಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವೋಲ್ಗಾ ನದಿ ದಾಟಿ ಸಮಾರ ತಲುಪಿದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುನ್ನೂರು ಮೈಲಿ ಕಾಲ್ನಡಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ. ಇಷ್ಟು ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಆ ಸ್ಥಳ ತಲುಪಿದ. ಅದು ಆಗಂತುಕ ಬಣ್ಣಿಸಿದಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ರೈತರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅವನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ತಲಾ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಎಕರೆ ಸಮುದಾಯದ ಜಮೀನನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಸಾಲದೆ ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದವರು ಎಕರೆಗೆ ಎರಡು ಶಿಲಿಂಗ್‌ನಂತೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಾನೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ. ನಂತರ ಪಾಹಾಂ ಶರತ್ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆಗೆ ವಾಪಾಸು ಬಂದ. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ. ಹೊಲದ ಮನೆ, ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನೂ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ. ಕೂಡೊಕ್ಕಲು ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟ. ಸದಸ್ಯತ್ವ ಮುಗಿಯಿತು. ವಸಂತ ಋತುವಿನವರೆಗೆ ಕಾದು ನಿಂತ. ವಸಂತಕಾಲ ಶುರುವಾದದ್ದೇ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ನೆಲೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

-೪-

ಪಾಹಾಂ ಮತ್ತು ಅವನ ಕುಟುಂಬ ಹೊಸ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೆ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮವೊಂದರ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ. ಅವನು ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಆಗತ್ಯವಾದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ಸಮುದಾಯದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಹಿನ್ನೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೨೫ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಅಲ್ಲ.) ಸಮುದಾಯದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮಾಳದ ಬಳಕೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಪಾಹಾಂ ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಮಂಜೂರಾದ ಭೂಮಿಯೇ ಹಿಂದಿನ ಹೊಲಮನೆಗಿಂತ ಮೂರುಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದವಸಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ ಫಲವತ್ತಾದ ನೆಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಅವನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಷ್ಟು ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಆಗತ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹುಲ್ಲು ಮಾಳವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ.

ಶುರುವಿಗೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರುವ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಹಾಂ ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತನಾದಂತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಒಂದು ತಹಬದಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಮೀನಿಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿಂತೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮೊದಲ ವರ್ಷ ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಂಜೂರಾದ ಸಮುದಾಯದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಬಿತ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಸಲನ್ನೇ ತೆಗೆದ. ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮುದಾಯದ

ಭೂಮಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕನ್ನೆನಲದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಆ ಹೊಲವನ್ನು ಬೀಳುಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಳೆತ್ತರ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವವರೆಗೆ ಗೋಧಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಂಥ ಕನ್ನೆ ನೆಲದ ಅಥವಾ ಬೀಳು ಭೂಮಿಯ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇಂಥ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಜಗಳ ಕದನಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಶ್ರೀಮಂತರಾದವರು ಇಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ಗೋಧಿ ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಿತಿವಂತರಲ್ಲದವರು, ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಬೂಬುಗಳಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಹಾಂ ಹೆಚ್ಚು ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆಸೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬನಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನೆಹೊಲವೊಂದನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ಪಡೆದು ಗೋಧಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ. ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಫಸಲು ಬಂತು. ಆದರೆ ಈ ಹೊಲ ಹಳ್ಳಿಯಾಚೆ ಬಲುದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು. ಹತ್ತು ಮೈಲಿಯಾಚೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ದೂರದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಫಸಲನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಕೆಲವು ಗೇಣಿದಾರರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೊಲದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಅವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಸಮುದಾಯದ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ತನ್ನದೇ ಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂಥ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಮನೆಕಟ್ಟಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಅರಸನ ಹಂಗಿಲ್ಲ, ದೆವ್ವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಭದ್ರನೆಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಹೊಕ್ಕಿತು.

ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕಿನ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಗೇಣಿಗೆ ಹೊಲಪಡೆದು ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪರಿಪಾಠ ಮೂರು ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು. ಸುಗ್ಗಿಯೂ ದಿವಿನಾಗಿ ಆಯಿತು. ಫಸಲು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮನೆ ತುಂಬಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ದುಡ್ಡುಕಾಸು ಕೂಡಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗೇಣಿ ಜಮೀನಿಗಾಗಿ ದೇಹಿ ಎಂದು ಕೈಯೊಡ್ಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕೆನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಭೂಮಿ ಲಭ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ರೈತರು ಮುಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆಗೇ ಹೋಗಿ ಅದರ ಗೇಣಿಹಕ್ಕು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸದಾಕಾಲ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಇಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಹುಷಾರಾದರೂ ಕನ್ನೆನಲ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊಸ ನೆಲೆಗೆ ಹೋದ ಮೂರನೆಯ ವರುಷ ಪಾಹಾಂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕೆಲವು ರೈತರಿಂದ ಒಂದು ತುಂಡು ಹುಲ್ಲು ಮಾಳವನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ತಕರಾರು ತೆಗೆದರು. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ತೀರ್ಪು ಅವನ ಪರ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಶ್ರಮವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು.

“ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ...” ಪಾಹಾಂ ಯೋಚಿಸಿದ.

“ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರಬೇಕು ಯಾರ ಹಂಗೂ ಇರಬಾರದು. ಆಗ ಇಂಥ ಕಿರಿಕಿರಿಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದ ಪಾಹಾಂ ತಾನು ಖರೀದಿಸಬಹುದಾದ ಭೂಮಿಯ ತಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರಕರೆ ಜಮೀನುಳ್ಳ ರೈತನೊಬ್ಬ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಕಷ್ಟನಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಈ ರೈತ ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರುವ ಜರೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಪಾಹಾಂ ಈ ರೈತನೊಂದಿಗೆ ಜುಗ್ಗಾಡಿ ೧೫೦೦ ರೂಬಲೆಗಳಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರ ಕುದುರಿಸಿದ. ಅರ್ಧ ಹಣ ಈಗ ನಗದು ಕೊಡುವುದು. ಉಳಿದದ್ದು ಅನಂತರ ಎಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು. ವ್ಯವಹಾರ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.

ಜಮೀನು ಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಎನ್ನುವಂತಿರುವಾಗ ಹಾದಿಹೋಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬ ಒಂದು ದಿನ ಪಾಹಾಂ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಖರೀದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತ, ತಾನು ಬ್ಯಾಪ್ಪೀರರ ನಾಡಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಬಲು ಅಗ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ತಾನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬಲ್‌ಗೆ ಹದಿಮೂರು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ತಡ ಪಾಹಾಂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಪಾಹಾಂ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಕೇಳಿದ.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಉತ್ತರ :

“ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖಂಡರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಎಲ್ಲ ತಾನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಒಂದು ನೂರು ರೂಬಲ್ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಂಬಳಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಸ್ನೇಹ ಗಳಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಟೀಪುಡಿ ಹಾಗೂ ಮದ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚಹಾಪಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿದರು. ನನಗೆ ಎಕರೆಗೆ ಒಂದು ಪೆನ್ನಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಸಿಕ್ಕಿತು” ಎಂದು ಅವನು ಕ್ರಯಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ.

“ಜಮೀನು ನದಿದಡದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನೆ ನೆಲ”

-ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೂ ವರ್ತಕ ಸೇರಿಸಿದ.

ಪಾಹಾಂ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಲಿದಂತೆ ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹೇಳಿದ:

“ನೀನು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ನಡೆದರೂ ಕ್ರಮಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಜಮೀನು ಅಲ್ಲಿದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಬ್ಯಾಪ್ಪೀರರ ಸ್ವತ್ತು. ಅವರು ಕುರಿಗಳಂತೆ, ಬಹುತೇಕ ಏನೂ ಕೊಡದೆಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಜಮೀನು ಪಡೆಯಬಹುದು.”

“ಹೌದೇ! ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನೇಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಬೇಕು? ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಬೇರೆ. ಇದೇ ಹಣಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಬಹುದಲ್ಲ.”

ಎಂಬ ಅಲೋಚನೆ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

೨

ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಪಾಹಾಂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ವರ್ತಕ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ. ಮನೆವಾರ್ತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಟೀಸೊಪ್ಪು, ಮದ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಪಯಣ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ಮೈಲಿ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಏಳನೆಯ ದಿನ ಬ್ಯಾಪ್ಪೀರರ ಡೇರೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವರ್ತಕ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಫೆಲ್ಡ್ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಡೇರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊಲ ಉತ್ತು, ಬಿತ್ತು ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ದನಕರುಗಳು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯ ಮಂದೆಯನ್ನು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದನಕರು ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಡೇರೆಯ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಂಗಸರು ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಗಳ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮೊಸರು ಮತ್ತು ಚೀಸ್ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರು ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದು, ಮೊಸರು ಕುಡಿಯುವುದು, ಟೀ ಕುಡಿಯುವುದು, ಪಿಳ್ಳೆಗೋವಿ

ಊರುವುದು ಇವುಗಳಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಸಾಹಸಿಗಳೂ ವಿನೋದಪ್ರಿಯರೂ ಆಗಿದ್ದು ಬೇಸಿಗೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸೋಂಬೇರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಜ್ಜಾಣಿಗಳು, ಆದರೆ ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವದವರು.

ಪಾಹಾಂನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಡೇರೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅವನ ಸುತ್ತ ಜಮಾಯಿಸಿದರು. ದುಭಾಷಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರಲಾಯಿತು. ಪಾಹಾಂ ತಾನು ಜಮೀನು ಆರಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಸುಖಾಸೀನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಡೇರೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಮೆತ್ತನೆಯ ಪೀಠವೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ತಾವು ಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಟೀ, ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟರು. ಕುರಿ ಕಡಿದು ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾಂಸದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಪಾಹಾಂ ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ, ಟೀಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಂಚಿದ.

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ನಂತರ ದುಭಾಷಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಲು ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಏನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ – ದುಭಾಷಿ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ, ಅವನು ತಂದ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸು ನಾವು ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.”

“ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಜಮೀನು”.

ಎಂದು ಪಾಹಾಂ ಉತ್ತರಿಸಿದ :

“ನಮ್ಮ ಜಮೀನು ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ಫಲವಂತಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲವತ್ತಾದ ಜಮೀನು ಇದೆ. ಇಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.”

ದುಭಾಷಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ.

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಪಾಹಾಂಗೆ ಅವರ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರು ಋಷಿಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿತು. ಅವರು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಅವರು ಕೊಂಚ ಕಾಲ ಮೌನಿಗಳಾದರು. ಅವರು ಪಾಹಾಂನತ್ತ ದಿಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ ದುಭಾಷಿ ನುಡಿದ:

“ನಿನ್ನ ಉಡುಗೊರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಜಮೀನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಕೈಯ್ಯಾರೆ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಜಮೀನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಆ ಜಮೀನು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ”.

ಅನಂತರ ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರಲ್ಲೇ ಮನಸ್ತಾಪ ಉಂಟಾಯಿತು. ಏನೋ ವಾದವಿವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಪಾಹಾಂ ಕೇಳಿದ. ಆಗ ದುಭಾಷಿ ನುಡಿದ:

“ಮುಖಂಡನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸದೇ ಅವನ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ನಿನಗೆ ಮಾತುಕೊಡಬಾರದಿತ್ತು. ನಿನಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಖಂಡನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಖಂಡ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ”.

೬

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರಲ್ಲಿ ವಾದವಿವಾದ ನಡೆದಿದ್ದಂತೆ ನರಿಯ ತುಪ್ಪಳದ ಉದ್ದನೆಯ ಟೋಪಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

“ಈತ ನಮ್ಮ ನಾಯಕ” ಎಂದು ದುಭಾಷಿ ಹೇಳಿದ.

ಪಾಹಾಂ ಧಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಸಾರೋಟಿನತ್ತ ಧಾವಿಸಿದ. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮೇಲಂಗಿ ಮತ್ತು ಐದು ಪೌಂಡ್ ಟೀ ತಂದು ನಾಯಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ. ನಾಯಕ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಾಹಾಂನನ್ನು ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ.

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರರು ನಾಯಕನಿಗೆ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾತು ಸಾಕೆಂದು ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ ಪಾಹಾಂನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ:

“ಆಯಿತು ಅದೆಲ್ಲ ಹಾಗಿರಲಿ, ನೀನು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಭೂಮಿ ಆರಿಸಿಕೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದು ಹೇರಳವಾಗಿದೆ”.

“ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅದು ನನ್ನ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋದಂತೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವತ್ತು ನಿನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು”.

ಪಾಹಾಂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಆಲೋಚಿಸಿದ.

“ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಕರುಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಜಮೀನಿದೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ. ಯಾವ ತುಂಡು ಭೂಮಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗಬೇಕಷ್ಟೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಗದೇ? ಬದುಕು, ಸಾವು ಎಲ್ಲ ದೇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನೀವು, ಮಹಾನುಭಾವರು ಇಂದು ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಷ್ಟೇ”.

“ನೀವು ಹೇಳುವುದೂ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ”.

-ಎಂದ ನಾಯಕ

“ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂತು...” ಪಾಹಾಂ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

“ನೀವು ಜಮೀನನ್ನು ಅವನ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಆ ಪರಿ ಹಕ್ಕುಪತ್ರಕ್ಕೂ ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಆಗಬೇಕು”.

ನಾಯಕನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು.

“ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ..... ಅದರಲ್ಲೇನು ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾವು ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರ ಬರೆಸಿ ಮುದ್ರಾಂಕಿತ ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ”

“ಜಮೀನಿನ ಕ್ರಯ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?”

- ಪಾಹಾಂ ಕೇಳಿದ

“ನಮ್ಮ ಕ್ರಯ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದೇ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬಲ್‌ಗಳು”

“ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ? ಅದೆಂಥ ಅಳತೆ? ದಿನ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಾಯಕ ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

“ನಾವು ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವಿರೋ ಅಷ್ಟು ಭೂಮಿ ನಿನ್ನದು. ಕ್ರಯ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬಲ್‌ಗಳು”

“ಅಂದರೆ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಬಹುದು”.

ಪಾಹಾಂ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ನುಡಿದ.

ನಾಯಕ ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ:

ಅಷ್ಟು ಭೂಮಿ ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಷರತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವೆಯೋ ಅದೇ ದಿನ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ನಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆಯೋ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾಪಾಸ್ಸಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನೀನು ದುಡ್ಡು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.”

“ಆದರೆ ನಾನು ಕ್ರಯಿಸದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಡುವುದು.”

“ಅದೇನು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭೂಮಿ ಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀನು ನಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸು. ನೀನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆಗತ್ಯ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಭೂಮಿ ಆಗದು ಗುರುತುಮಾಡು. ಒಂದೊಂದು ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಮಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾವು ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಡಿಯವರೆಗೆ ನೇಗಿಲಲ್ಲಿ ಉತ್ತು ಗುರುತು ಮಾಡೋಣ. ನೀನು ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ನಡೆದು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು; ನಿನ್ನ ನಡಿಗೆಯ ಸುತ್ತಳತೆಯ ಭೂಮಿ ನಿನ್ನ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀನು ನಡಿಗೆ ಶುರುಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾಪಾಸು ಬರಬೇಕು. ನೀನು ಕ್ರಮಿಸಿದಷ್ಟು ಹಾದಿಯ ಭೂಮಿ ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ”.

ಪಾಹಾಂಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಪರ್ಯಟನ ಶುರುಮಾಡುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಮಾಂಸದ ಊಟ, ಮೇಲೆ ಮೊಸರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಹಾಪಾನವೂ ಆಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಪಾಹಾಂಗೆ ಮಲಗಲು ತುಪ್ಪುಳದ ಹಾಸಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ ಪರ್ಯಟನ ಆರಂಭಿಸೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ಯಾಷ್ಚೀರರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದರು.

೭

ಪಾಹಾಂ ತುಪ್ಪುಳದ ಮೆತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡ. ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿನದೆ ಯೋಚನೆ.

ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸದೆ ಬಿಡಲಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡ. “ಸುಲಭವಾಗಿ ನಾನು ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೈದು ಮೈಲಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ. ಈಗಂತೂ ಹಗಲು ಜಾಸ್ತಿ; ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೂವತ್ತೈದು ಮೈಲಿ ಸುತ್ತಳತೆಯ ಪ್ರದೇಶವೆಂದರೆ ಅಪಾರ ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕಂತೆ. ಅತ್ಯಂತ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ಜೊತೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವೆ. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕೂಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಸಾಗುವಳಿಗೆ ನೂರೈವತ್ತು ಎಕರೆ ಸಾಕು. ಉಳಿದದ್ದು ಗೋಮಾಳ”.

ಪಾಹಾಂಗೆ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಜೊಂಪು ಹತ್ತಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಜೊಂಪು ಹಿಡಿದು ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕನಸು , ತಾನು ಅದೇ ಡೇರೆಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿದ್ದು ಹೊರಗಡೆ ಯಾರೋ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಯಾರಿರಬಹುದು? ಅವನು ಎದ್ದು ಹೊರ ಹೋದ.

ಬ್ಯಾಷ್ಚೀರರ ನಾಯಕ, ಡೇರೆ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾ ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಪಾಹಾಂ ನಾಯಕನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದ: “ಯಾಕೆ ನಗ್ತೀಯೆ? ಏನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗ್ತೀಯೆ?” ಆದರೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಬ್ಯಾಷ್ಚೀರರ ನಾಯಕ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದ ವರ್ತಕನಂತೆ ಕಂಡ.

“ನೀನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ?” ಎಂದು ವರ್ತಕನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಾಹಾಂಗೆ ವರ್ತಕನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅವನು ವೋಲ್ಗಾ ದಂಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ರೈತನಂತೆ ಕಂಡ . ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಪಾಹಾಂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವೋಲ್ಗಾ ರೈತ.

ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರೈತನೂ ಮುಸುಕು-ಮುಸುಕಾಗಿ ಅವನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೈತಾನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ, ಗೊರಸುವಾದ, ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳ ಸೈತಾನ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಬರಿಗಾಲಿನ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬ ಶರಣಾಗತವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಉದ್ದಂಡ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ಯಾಂಟು, ಶರಟು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಪಾಹಾಂ ಕನಸು ಕಂಡ.

ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ತಾನೇ!

ಪಾಹಾಂ ಗರಬಡಿದವನಂತೆ ಧರಧರ ನಡುಗುತ್ತ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ.

ಕಣ್ತೆರದು ಸುತ್ತ ನೋಡಿದ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

“ಏಳುವ ಸಮಯವಾಯಿತು” ಎಂದುಕೊಂಡ

“ಹೊರಡುವ ಸಮಯವಲ್ಲವೆ?”

ಅವನು ಎದ್ದ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಆಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರನ ಬಳಿ ಹೋದ.

“ಭೂಮಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವ ಸಮಯವಾಯಿತಲ್ಲವೆ?” ಎಂದ.

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರನು ಎದ್ದು ಎಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆತರು. ನಾಯಕನೂ ಬಂದ. ಅವರು ಹುಳಿಹಿಡಿದ ಮೊಸರನ್ನು ಕುಡಿದರು. ಪಾಹಾಂಗೆ ಟೀ ಕೊಟ್ಟರು. ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಕೂರಲು ಈಗ ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ.

“ಹೊರಡುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೊರಡೋಣ. ಈಗಲೇ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಇನ್ನು ತಡಮಾಡುವುದು ಬೇಡ” ಎಂದ ಪಾಹಾಂ.

೮

ಬ್ಯಾಷ್ಕೀರನೂ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊರಟರು, ಕೆಲವರು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ, ಪಾಹಾಂ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಳಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟ, ಜೊತೆಗೆ ಗುದ್ದಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಮುಂಜಾನೆಯ ಕೆಂಬೆಳಗು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡವೊಂದನ್ನು ಎರಿದರು. ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು. ನಂತರ ಒಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೇರಿದರು. ನಾಯಕ ಪಾಹಾಂನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನೆದುರಿಗಿನ ಭೂವಿಸ್ತಾರದ ಉದ್ದಗಲ ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ”.

“ನೋಡು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಳತೆವರೆಗೆ ಕಾಣುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯೂ ನಮ್ಮದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಭೂ ಭಾಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು”

ಪಾಹಾಂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಫಲಫಲ ಮಿಂಚು: ಎಲ್ಲ ಕನ್ನೆನಲ, ನಿಮ್ಮ ಅಂಗೈನಷ್ಟೇ ಸಪಾಟಾದದ್ದು, ಅಫೀಮು ಬೀಜದಷ್ಟೇ ಕಪ್ಪಾದ ಮಣ್ಣು, ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದೆಮಟ್ಟ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು.

ನಾಯಕ ತಲೆ ಮೇಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪುಳದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟ. ನಂತರ ಹೇಳಿದ:

“ಇದೇ ಗುರುತು, ಇಲ್ಲಿಂದ ನೀನು ಪರ್ಯಟನ ಹೊರಡುತ್ತೀಯೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು. ನೀನು ಸುತ್ತಾಡಿದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯೂ ನಿನ್ನದು”.

ಪಾಹಾಂ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಟೋಪಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ. ಕೋಟು ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ. ಅರ್ಧತೋಳಿನ ಕಸೆ ಅಂಗಿಮಾತ್ರ ಅವನ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ನಡುಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಸೊಂಟದ ಸುತ್ತ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ರೊಟ್ಟಿಯ

ಚೀಲವನ್ನು ಕಸೆ ಅಂಗಿಯ ಎದೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿಯನ್ನು ನಡುಪಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ. ಬೂಟು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ಆಳಿನ ಕೈಯಿಂದ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಪಾಹಾಂ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಎಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿದ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

“ಯಾವ ದಿಕ್ಕಾದರೇನು... ಪರವಾಗಿಲ್ಲ... ನಾನು ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ನಡಿಗೆ ಶುರುಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅವನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದ. ತಲೆ ಎತ್ತರಿಸಿ ಸೂರ್ಯ ಆಕಾಶದ ಅಂಚಿನಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತ.

“ಹೀಗೆಲ್ಲ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಬಾರದು. ತಂಪು ಹವೆ ಇರುವಾಗ ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಭ” ಎಂದುಕೊಂಡ.

ದಿಗಂತದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಹೊಂಗಿರಣಗಳು ನಯನ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ್ದೇ ಪಾಹಾಂ ಕ್ಷಣ ತಡಮಾಡದೆ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟ.

ಪಾಹಾಂ ತುಂಬ ನಿಧಾನವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ ತುಂಬ ವೇಗವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಗಜ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತು ಗುಂಡಿತೋಡಿದ. ತೋಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಇಟ್ಟು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಗುಪ್ತೆ ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಮೈಸಡಿಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ನಡೆದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗುಂಡಿ ತೋಡಿದ.

ಪಾಹಾಂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ದೂರದಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿನ ಜನರೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಗಾಡಿಗಳ ಚಕ್ರಗಳೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ತಾನು ಮೂರು ಮೈಲಿ ನಡೆದಿರುವುದಾಗಿ ಪಾಹಾಂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ. ಸೆಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಕಸೆಯಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ಮುಂದೆ ನಡೆದ.

ಈಗ ವಿಪರೀತ ಸೆಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸೂರ್ಯನತ್ತ ನೋಡಿದ. ಅದು ಬೆಳಗಿನ ತಿಂಡಿಯ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು.

“ಮೊದಲ ಪಾಳಿ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾಳಿ. ಆದರೆ ತಿರುಗಿನೋಡಲು ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲ. ಬೂಟು ಬಿಚ್ಚುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡ.

ಕುಳಿತು ಬೂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ನಡುಪಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದ. ಈಗ ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತು.

“ಇನ್ನೂ ಮೈಲಿ ನಡೆದು ನಂತರ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಾಗ ಎಷ್ಟು ದಿವಿನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶೋಚನೀಯವೇ ಸರಿ. ಮುಂದೆ ಹೋದಷ್ಟೂ ಭೂಮಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮಂಡಿಗೆ ಸವಿದ.

ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ನೇರ ನಡೆದ. ಒಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಣ್ಣು ಸುತ್ತ ಹಾಯಿಸಿದಾಗ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ಅದು ಕಣ್ಣುತೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಂತೆಯೇ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿನ ಜನರು ಕಷ್ಟ ಗೊದ್ದಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿಗೆ ಏನೋ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡ.

“ಓಹ್ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳದೂರ ನಡೆದುಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲ. ಮೈಬೆವರುತ್ತಿದೆ. ಬಾಯಾರಿಕೆ ಬೇರೆ” ಎಂದು ಕೊಂಡ.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗುಂಡಿ ತೋಡಿದ. ಮಣ್ಣು ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಗುಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ. ಬಾಟಲಿಯ ಬಿರಟೆ ತೆಗೆದು ನೀರು ಕುಡಿದ. ನಂತರ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ. ಅವನು ನಡದೇ ನಡೆದ. ಅಳೆತ್ತರದ ಹುಲ್ಲು, ಸೂರ್ಯ ಉರಿಯುವ ಕೆಂಡದ ಉಂಡೆ.

ಪಾಹಾಂಗೆ ಆಯಾಸ ಶುರುವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದ. ಹೊತ್ತು ನೆತ್ತಿಗೆ ಏರಿತ್ತು.

“ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಗತ್ಯ”

ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದ. ಆದರೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮೈಚಾಚಲಿಲ್ಲ. ನಿಡ್ಡೆ ಬಂದು ಬಿಡಬಹುದು ಎಂಬ ಭಯ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವನೇ ನಂತರ ಎದ್ದು ನಡೆಯಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಶುರುವಿಗೆ ಏನೂ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ನಡೆದ. ರೊಟ್ಟಿಯಿಂದ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಪರೀತ ಬಿಸಿಲು. ಅವನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

“ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಜೀವಮಾನ ಪೂರ್ತಿ ಸುಖದ ಬದುಕು” ಎಂಬ ಅಲೋಚನೆಯಿಂದ ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡೆದ.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಹಳ ದೂರ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದ. ಮತ್ತೆ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತೇವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಗ್ಗುಭೂಮಿ ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಈ ಜಾಗಬಿಡುವುದು ಮೂರ್ಖತನವಾದೀತು. ಅಗಸೆ ಬೆಳೆಗೆ ಇದು ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಎಂದು ಕೊಂಡವನೇ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶ ಕ್ರಮಿಸಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿದ.

ನಂತರ ತಿರುಗಿದ. ಪಾಹಾಂ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡದತ್ತ ನೋಡಿದ. ಬಿಸಿಲಿನಿಂದಾಗಿ ಗಾಳಿಯೂ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಿನ ರುಳುಕೆ ಗಾಳಿಯೂ ಕಂಪಿಸಿದಂತಾಗಿ ಮಂಜು ಕವಿದಂತೆ ವಾತಾವರಣ ಮಸುಕು ಮಸುಕಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿನ ಜನರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ಓಹ್, ಪಾರ್ಶ್ವಗಳ ಉದ್ದ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಉದ್ದಳತೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದುಕೊಂಡು ಮೂರನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ. ನಡಿಗೆ ಜೋರು ಮಾಡಿದ. ಸೂರ್ಯನತ್ತ ನೋಡಿದ. ಸೂರ್ಯ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನು ಚೌಕದ ಮೂರನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದ ಎರಡು ಮೈಲಿನಷ್ಟೂ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಅವನ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

“ಇಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಜಮೀನು ಕೋರೆಯಾಗುವುದು, ಸಮತಟ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನೇರದಾರಿಯಲ್ಲೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೂರ ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆಯಬೇಕು. ನಾನು ತುಂಬದೂರ ಹೋಗಬಹುದೇನೋ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಪಾಹಾಂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗುಂಡಿತೋಡಿದ. ನಂತರ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ನೇರ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಡೆದ.

ಪಾಹಾಂ ಹಿಂದಿರುಗಿದವನೇ ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೇಕಾಯಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವನ ಬರಿಗಾಲು ಒಡೆದಿತ್ತು. ಜಜ್ಜು ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಲು ಸೋತು ಹೆಜ್ಜೆ ಎತ್ತಿಡುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಂಚಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರಾಗದೇ ಎಂದು ಅವನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹೊರಟ ಜಾಗ ತಲುಪಬೇಕಾದರೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಸಾಧ್ಯ. ಕಾಲ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ.

“ಓ ದೇವರೇ, ನಾನು ಅತಿಯಾಸೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆನೆ” ಎಂಥ ಅವಿವೇಕಿ ನಾನು? ತಡವಾಗಿ ಆ ಜಾಗ ತಲುಪಿದರೇನಂತೆ? ಏನಾಗುತ್ತದೆ?”

ಅವನು ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡದತ್ತ ಒಮ್ಮೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವನು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಜಾಗ ಇನ್ನೂ ಬಲು ದೂರ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗಂತದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಳಕ್ಕೆ .. ಅಸ್ತಮದ ಬಿಂದುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ.

ಪಾಹಾಂ ನಡದೇ ನಡೆದ. ಹೆಜ್ಜೆ ಎತ್ತಿ ಇಡುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬಿರಬಿರನೆ ನಡೆದ. ಎಷ್ಟೇ ಜೋರಾಗಿ ನಡೆದರೂ ಅವನು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಜಾಗ ಬಲುದೂರ. ಅವನು ಈಗ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದ, ಕಸೆ ಅಂಗಿ, ಕೋಟು ಕಿತ್ತೆಸದ; ಬೂಟು, ಟೋಪಿ, ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಹಗುರಾದ, ತನಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಗುದ್ದಲಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ.

“ನಾನೀಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಾನು ಅತಿಯಾಸೆಪಟ್ಟೆ, ಮಿತಿಮೀರಿ ಬಾಚಿಕೊಂಡೆ. ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ಜಾಗ ತಲುಪಲಾರೆ..”

ಈ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಏದುಸಿರು ಬಂತು. ಪಾಹಾಂ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ಯಾಂಟು ಶರಟು ಎಲ್ಲ ಬೆವರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆ ಮುದ್ದೆಯಾದವು. ಅವನ ಬಾಯಿ ಒಣಗಿತು. ಅವನ ಎದೆ ಕಮ್ಮಾರನ ಕುಲುಮೆಯಾಗಿತ್ತು; ಸುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಡವಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲು ಕುಸಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ತನ್ನದಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳು ಮಡಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾಹಾಂಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಆಯಾಸದಿಂದ ಸತ್ತುಹೋಗುವೆನೋ ಎಂದು ಅವನು ತಲ್ಲಣಿಸಿದ.

ಸಾವಿನ ಭೀತಿ ಎದುರೂ ಅವನು ಎದೆಗುಂದಲಿಲ್ಲ; ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ; ಓಡಿದ. “ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ದೂರ ಓಡಿ ಬಂದು ಈಗ ನಿಂತರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಮೂರ್ಖ ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿಯಾರು” ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಪಾಹಾಂ ಓಡಿಯೇ ಓಡಿದ. ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಓಡಿದ. ಅವನೀಗ ತಾನು ತಲುಪಬೇಕಾದ ತಾವಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದ. ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಬ್ಯಾಪ್ಪೀರರು ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅವನತ್ತ ಕೈಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರದಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ-ಭರವಸೆಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದವು. ಅವನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಓಡಿದ.

ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗಂತದ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದಂತೆ ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಆವೃತ್ತದೊಳಕ್ಕೆ ಅಂಗುಲಂಗುಲ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮ ರಕ್ತದ ಓಕುಳಿಯಾಡಿದಂತೆ ಕೆಂಪು. ಕೆಂಪು ಅಂಚುಕಟ್ಟಿದ ದಿಗಂತ. ಹೌದು. ಇದೀಗ ಆ ಸಮಯ ಬಂತು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜಾಗಿದೆ.

ಸೂರ್ಯ ಅಸ್ತಮಾನದ ಪರಿಧಿಯ ಅಂಚಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಅವನೂ ತನ್ನ ಗುರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದ.

“ಬಾ, ಬೇಗ ಬಾ” ಎಂದು ಹುರುಪು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿಂದ ಕೈಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಅವನು ಕಂಡ. ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪಳದ ಟೋಪಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ತಾನಿಟ್ಟ ಹಣ. ಎಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಷ್ಕೆರರ ಮುಖಂಡ ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಪಾಹಾಂಗೆ ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸು ನೆನಪಾಯಿತು.

“ಅಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭೂಮಿ ತನ್ನದಾಗುವುದೇ? ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ ಹಾಗಿದೆಯೇ? ಮುಗಿಯಿತು, ನನ್ನ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾನು ಸತ್ತೆ. ನಾನಿನ್ನು ಜೀವಂತ ಆ ಸ್ಥಳ ಮುಟ್ಟಲಾರೆ”.

ಪಾಹಾಂ ಸೂರ್ಯನತ್ತ ನೋಡಿದ. ಸೂರ್ಯ ಭೂಮಿಯ ತಳ ತಲುಪಿದ್ದ. ಅವನು ರಭಸಗತಿಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ; ದೇಹವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಸಿ . ಕಾಲುಗಳು ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ಮುಗ್ಗಿರಿಸಿ ಬೀಳದಂತೆ ಓಡಿದ.

ಅವನು ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡ ತಲುಪಿದ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲೆ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸಿತು. ಅವನು ಸೂರ್ಯನತ್ತ ನೋಡಿದ. ಸೂರ್ಯ ಆಗಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದ.

ಅವನು ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿ ಚೀರಿದ: “ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಎಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು”.

ಅವನು ಇನ್ನೇನು ಓಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಕ್ಷಣ ನೆನಪಾಯಿತು. ತನಗೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿರುವ ಮಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ಯಾಷ್ಕೆರರು ಹುರುಪಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನತ್ತ ಕೈಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ತೇಜನ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವನು ಸುದೀರ್ಘ ಉಸಿರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಓಡಿದ. ಅವನು ಗುಡ್ಡ ತಲುಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಿತ್ತು.

ಅವನು ಪರ್ಯಟನ ಆರಂಭಿಸಿದ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡದ ಆ ತಾವನ್ನು ತಲುಪಿದ. ತುಪ್ಪಳದ ಟೋಪಿ ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಬ್ಯಾಷ್ಕೆರರ ಮುಖಂಡ ಪಕ್ಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಪಾಹಾಂಗೆ ಮತ್ತೆ ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸು ನೆನಪಾಯಿತು.

ಅವನು ಚೀರಿದ.

ಅವನು ನಿಂತ ಭೂಮಿ ಕುಸಿಯಿತು

ಕಾಲು ಕುಸಿಯಿತು.

ಅವನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ತುಪ್ಪಳದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡ.

“ಓಹ್, ಎಂಥ ಅದ್ಭುತವ್ಯಕ್ತಿ ಅವನು ಬಹಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಮುಖಂಡ ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದ.

ಪಾಹಾಂನ ಆಳು ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೂರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಒಡೆಯನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಒಸರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡ.

ಪಾಹಾಂ ಸತ್ತಿದ್ದ!

ಬ್ಯಾಷ್ಕೆರರು ಲೋಚಗುಟ್ಟಿ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಿಸಿದರು: “ಅಯ್ಯೋಪಾಪ”

ಆಳು ಗುದ್ದಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋರಿ ತೋಡಿದ. ಪಾಹಾಂ ನಿಡಿದಾಗಿ ಚಾಚಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವಾಗುವಷ್ಟು
ವಿಸ್ತಾರದ ಗೋರಿ ತೋಡಿದ. ಅದರೊಳಗೆ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ. ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲಿನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯವರೆಗೆ ಆರು ಅಡಿ
ಭೂಮಿ! ಅಷ್ಟೇ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು!!

ಆರು ಅಡಿ ಭೂಮಿ-

ಅಷ್ಟೇ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು!!

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಲಿಯೋಟಾಲ್‌ಸ್ವಾಯ್ (೧೮೨೮-೧೯೧೦) ರಷ್ಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ನಾಟಕಕಾರ ಹಾಗೂ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ.
ಟಾಲ್‌ಸ್ತಾಯ್ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಧ್ಯ ರಷ್ಯಾದ ಯಸ್‌ನಾಯಾ ಪೊಲ್‌ಯಾನಾ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ. ೧೮೪೭ರಲ್ಲಿ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆಯದೆ ಎಸ್ಟೇಟಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಟಾಲ್‌ಸ್ತಾಯ್ ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ. 'ವಾರ್ ಅಂಡ್ ಪೀಸ್', ಅನ್ನಾಕರೆನಿನ, ರಿಸ್‌ಕ್ವನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ತಾಯ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ
ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಇವನ ಕೃತಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ.

ಜಿ.ಎನ್. ರಂಗನಾಥರಾವ್ ಅವರ 'ಲಿಯೋಟಾಲ್‌ಸ್ವಾಯ್ ಅವರ ಮಹಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ಎಂಬ
ಕೃತಿಯಿಂದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 'ಮನುಷ್ಯನ ಆಸೆಗೆ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ,
ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ತತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ
ಅಪಾರ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವ ಜಿ.ಎನ್. ರಂಗನಾಥರಾವ್ ಅವರು ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆಶಯ: ಮನುಷ್ಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸದವರು ಕಡಿಮೆ. ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಪೋಹದಿಂದ ನೊಂದು
ನಾಶವಾದವರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ. ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಏಕಾಕಿತನವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದವರು ಕೂಡ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಆಸೆ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಣತೆತ್ತವರನ್ನು ಚರಿತೆ ಮತ್ತು
ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾಹಾಂ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಪರ್ಯಟನೆ
ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನತೆ ಮತ್ತು ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗವನ್ನು ಸಂಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಬಳಿ ತನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಬೇಕು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅತಿಯಾದ ಆಸೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆದು ನಡೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಸಾವನಪ್ಪುತ್ತಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಅತಿಯಾದ ಆಸೆ ಪಟ್ಟರೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ
ತಾತ್ಪರಿಕತೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅತಿಯಾಸೆ ತೊರೆದು ಇರುವುದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತಿಪಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

- ೧) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
- ೨) ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುವ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ.
- ೩) ಭೂಮಿ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಹಾಂನ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
- ೪) ಪಾಹಾಂನ ಅತಿಯಾಸೆ ಬಗ್ಗೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು? ತಿಳಿಸಿ.
- ೫) ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವೇ ಪಾಹಾಂನ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ವಿವರಿಸಿ.

ಪ್ರೇಯಸಿಯ ರೂಪ ಮೋಹಜ್ವಾಲೆಯೊಳ್ ಕುದಿದು
 ಬೆಂದು, ಮೇಣ್ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮಧುವಿನೊಳ್
 ಮುಳುಗಿ ಮಿಂದಾ ನೃಪೋನ್ಮಾದವತಿ ವಿಷಮತೆಗೆ
 ನೆಗೆದುದಯ್ ಭೀಷಣತೆವೆತ್ತು! ನಡುರಾತ್ರಿಯೊಳ್
 ಸಜ್ಜೆಯಿಂ ನೆಗೆದೆಳ್ಳು, ಕಣ್ಣುಚ್ಚದೆಯೆ ಕಾಯ್ದು
 ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯಂ, ಕೈಕೆ ಬಾರೆನುತೆ,
 ತುಡುಕಿ ತೊಡೆಯೇರಿಸುತೆ, ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮುತ್ತಿಡುತೆ,
 ನಗೆತೊಡಗಿದನ್, ಕೂಡೆ, ತೊಲಗು ತೊಲಗೆಂದೊರಲಿ,
 ತಳ್ಳಿದನ್, ರಾಮನಂ ಕೂಗಿ ಗೋಳಾಡಿ, ಕರೆ
 ಕೈಕೆಯಂ ಎನಲಾಕೆ ಬರೆ, ಬೀಸಿದನ್ ಮೊಗಕೆ
 ಮೋದಿ ಪರಿವಾಣಮಂ ಶೂನ್ಯಮನೆ ಪಿಡಿದೆಳೆಸಿ
 ಬೋಳೈಸಿದನ್ ಲಲ್ಲಗೈಯುತೆ ಕುಮಾರನಾ
 ಮುದ್ದುವೆಸರಂ ಮೆಲ್ಲನುಚ್ಚರಿಸಿ, ಬೆಳಗಾಗಿ
 ನೇಸರೈತರೆ, ನಂದಿಸೆಂದಾಣತಿಯನಿತ್ತು
 ಮೂದಲಿಸಿದನ್ ಗುರು ವಸಿಷ್ಠನಂ ಕೂಗಿದನ್
 ಪೆಸರಿಂ ಸುಮಂತ್ರನಂ ಪೇಳೆ ಬರಲಿಲ್ಲೆಂದು
 ಶಪಿಸಿದನ್ ಸರ್ವರಂ ನೀಚವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂ
 ಬಾಯ್ಕಿಬಂದಂತೆವೋಲ್ ಬಯಲಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ
 ಕಂದನಂ ಕಂಡಂತೆ ಕೈಚಾಚಿ ಕರೆ ಕರೆದು,
 ತಡೆದರಂ ಬಡಿದಿಕ್ಕಿ, ಮುನ್ನುಗ್ಗುತೋಡೋಡಿ
 ದುಮುಕಿದನ್, ಕುಟ್ಟಿಮದಿನಾಳೆತ್ತರದ ಕೀಳ್ಗೆ
 ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲು ಕೀಲುಳ್ಳುವಂತೆ, ಹಾಹಾ ರವಂ
 ನೆರೆದ ಪೆಣ್ಣುಡುಗೊರಲುಗಳಿಂದಮೊಮ್ಮಿಂಗೆ
 ಪೊರಪೊಣ್ಣುವಂತೆ, ಮಣ್ಣೊರಿಸಿ, ತೈಲಂಬಳಿದು,
 ನೆತ್ತರುಗುವೇರುಗಳಿಗೊಳ್ಕೃದ್ಧನಾವರಿಸಿ,
 ನೆಗಹಿ ಮಲಗಿಸಿದರಾ ಮಾನಸಜ್ವರವೇರ್ದನಂ
 ಪುರ್ಚುಗಿರ್ಚಿನ ಮೂರ್ಛಿಗಳ್ಳ ವಸುಧೇಶನಂ
 ಹಂಸಹೃದಯದ ತೂಲ ತಲ್ಲದಲಿ.

ರಾಮನಂ

ಗಂಗೆಯೆಡೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಂದಾ ಸುಮಂತ್ರನಾ

ಕಂಡನೀ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ರಾಜೇಂದ್ರನಂ
 ಕಣ್ತೊಯ್ದು ಕರಪುಟಾಂಜಲಿಯೆತ್ತಿ ನಿಂದಾ
 ಸುಮಂತ್ರನಂ ಗುರುತಿಸಲ್ಕಾರದಾ ಪೃಥಿವಿಪತಿ
 ಮಂಕುಗಣ್ಣೆಂ ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು ಶವಾಕ್ಷಿಯೋಲೆ,
 ನಿರ್ಜೀವವೆನೆ ನಿಶ್ಚಲಂ ಪೇಳಲಾಟಿಸಲ್
 ಮಂತ್ರಿ ರಘುರಾಮ ಸಂದೇಶಮಂ, ಮೌನದಿಂ
 ಕೇಳನು ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯೋಲೆ, ಕೇಳುತಾಲಿಸುತೆ
 ಶೋಕದಶನಿಯ ಹೊಯ್ಲಿಗುರುಳಿದನ್ ಮಂಚದಿಂ
 ನೆಲಕೆ ಹೋ ಎಂದೊದರುತಲ್ಲಿದ್ ಸ್ತ್ರೀಜನಂ
 ತೋಳ್ಳೆರಡಂ ನೆಗೆಹಿ, ಪಳಯಿಸಿರಲಾ ಗೋಳ್ಳೆ
 ಪತ್ತನ ಸಮಸ್ತಮಾಬಾಲ ವೃದ್ಧವರ್ಸಿ
 ಕಡೆದುದೈ ರೋದನ ಸಮುದ್ರಮಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ
 ಮಲಗಿಸಿದರರಸನಂ ಕೌಸಲೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯರ್
 ತವಿಸಿದರ್ ಮುಚ್ಚೆಯಂ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದಿಂ
 ಸಂತವಿಟ್ಟರ್ ವಾಮದೇವನ್ ವಸಿಷ್ಠಾದಿ
 ಗುರುವರರ್, ತಮ್ಮಾಡಿತಕೆ ತಾವೆ ದುಃಖಿಸುತೆ.
 ಗುರುವರೇಣ್ಯರ ನುಡಿಗೆ ದೊರೆಯೆರ್ದೆಯಳಲ್ವೆಂಕೆ
 ನೂರ್ಮಡಿಸುತುಕ್ಕಿದುದು, ತೆಕ್ಕನೆಯೆ ತಡೆಗೊಂಡ
 ಹೊಳೆಯುರ್ಕಿ ದಡಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಚ್ಚುವ ತೆರದಿ,
 ರಾಜೇಂದ್ರನಾತ್ಮಮಂ ಭಿದ್ರಭಿದ್ರಂಗೆವ
 ರಭಸದಿಂ ಬಳಿಯಿರ್ದರಂ ಬಡಿದು ಬಡಿದಟ್ಟಿ,
 ಕೈಗಾರುಮೆಟುಕದಿರೆ, ಸಿಟ್ಟು ಸೀಕರಿಸುರಿಯೆ,
 ತನ್ನ ಕಣ್ಣಂ ತಾನೆ ಕಿಳ್ತನಮಮಾ, ಭೀತಿ
 ಬಡಿಯಲ್ತೆ ನೋಳ್ವೆರ್ಗೆ ! ಕೂಗಿದನ್ ಕೈಕೆಯಂ
 ಬೊಬ್ಬಿದು, ನೆಣವನೆಯ ನೆತ್ತರಂ ಸೋರಿದರ್
 ಕಣ್ಣದಂ ಕೈಲಾಂತು, ಸುಟ್ಟಿದೋರ್ರು, ಕನಲ್ಪು;
 "ದೇಶ ಕೋಸಲವಿದೆಕೊ ಕರತಲಾಮಲಕಮೆನೆ
 ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತಿದೆ. ನನ್ನ ರಾಮನನೆಗೆ ಕುಡಾ
 ನಯನಾಭಿರಾಮನಂ! ಕಣ್ಣಾರ್ವಿನಂ ನೋಡಿ
 ತೊರೆವೆನಸುವಂ, ಪ್ರಿಯತಮಾ ಪಿಶಾಚಿನಿ, ಕೈಕೆ:-
 ಪಾಳೆ ಕಣ್ಣಿವೆ ಕಾರಣಂ, ನಿನ್ನ ರೂಪಲ್ಪು
 ರಾಣಿ! ಈಗೆಲ್ಲಿ ಪೇಳಾ ನಿನ್ನ ರೂಪಪಾಪಂ?....
 ಓ ಅಂಧತಾಪಸ, ನಿನ್ನ ಕಂದನಂ, ನೀರ್ಕುಡಿವ

ಕೋಳಿಗಂಗೆತ್ತು, ಕಣ್ಣರಿಯದಾ ಕಲ್ಲಲೋಳಿ,
 ಶಬ್ದವೇಧೀ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂ
 ಕೊಂದುದಕೆ, ವಿಧಿ ನನಗೆ ವಿಧಿಸಿದೀ ಶಾಪಮಂ ಕಾಣ್!
 ಕಾಣ್! .. ಇದೇನು ಶಾಂತಿ ತುಂಬುತಿಹುದೆನ್ನಾತ್ಮಮಂ?
 ಮತ್ತಿದೇನು ಕಾಂತಿ? ಆಃ! ಬೆಳಕೆ, ನೀಂ ಕಣ್ಕಿಡಲ್
 ಕಣ್ಣೆರೆವೆಯಲ್ತೆ? ಕುರುಡಿನ ಮಹಿಮೆ ಕುರುಡಂಗೆ
 ಗೋಚರಂ! ಏಂ ದಿವ್ಯದರ್ಶನಂ! ಓ ರಾಮ,
 ಇದಕೆ ನೀನಡವಿಗೊಲಿದುದೆ? ಈಗಳರಿತನಯ್
 ಕ್ರತುಪುರುಷನಂದಿತ್ತ ಸಂದೇಶದರ್ಥಮಂ!
 ನನ್ನ ಮಗನಾದುದಕೆ ನಿನಗಿದೊ ನಮಸ್ಕಾರಂ!
 ಧನ್ಯನಾದೆನು, ದೇವ!" ಓಡಿದಳು ನೆರವೀಯಲಾ
 ಗೂನಿ ಮಂಥರೆಯೊರ್ವಳಾ ವಿಕೃತಿಗೆತ್ತಣಂ
 ಬೀಭತ್ಯ ಭೀತಿ? ಕೈಕೆಯ ಕುಬ್ಜೆ ತನ್ನಡೆಗೆ
 ಬರ್ಪನಿತರೊಳು ಬಂದುದೈ ಮೃತ್ಯು ದಶರಥಗೆ
 ವಿಕೃತಿಯಿದಿರೊಳು ಪ್ರಕೃತಿಯೊರ್ ಚೆಲ್ಲು ಬರ್ಪಂತೆ
 ದೊರೆಯುರುಳ್ಳನು ಧರೆಗೆ!

ಅತ್ತ ಕೇಕೆಯಪುರದಿ,

ಮಾತುಲ ಗೃಹದಿ, ಲಲಿತಸುಖದ ನಿದ್ರಾರತಿಯ
 ತೋಳ್ತೊಡೆಯ ತಳ್ಳೆಯೊಳು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ವಕ್ಷದೊಳು
 ಪಟ್ಟಿರ್ದ ಭರತದೇವಂ ದುಃಸ್ವಪ್ನಭೀತಿಯಿಂ
 ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆಬ್ಬಳಿಸೆದ್ದು ನೋಡಿದನು: ನಡುರಾತ್ರಿ
 ತಾರಾಖಚಿತ ನೀಲಿಮೆಯನುಟ್ಟು ನಿಂದತ್ತು
 ನೀರವಂ. ತತ್ತಳಿಸಿ ನೋಡುತಿರ್ದಿದರ್ಧಂತೆ
 ಪಜ್ಜಳಿಸುತರಿಯೊಂದು ಬಾನ್ ಪಟದೊಳುರಿದುರಿದು
 ಕರ್ಬಿತ್ತರಕೆ ಬೆಂಕೆಗೆರೆಯ ಚಿತ್ತಾರಮಂ
 ಮೆತ್ತಿ ಬರೆದರಮನೆಯ ಕತ್ತಲೊಳು ಹುದುಗಿದರ್
 ವಸ್ತುಗಳ್ಳಿತ್ತು ನೆಳಲಂ, ಜವಂಜವದಿಂದೆ
 ಮರೆಯಾಯ್ತು ಮುಳುಗಿ, ನಿಡುಸುಯ್ಲು ಶತ್ರುಷ್ಣನಂ
 ಕರೆದೆಳ್ಳಿರಿಸಿ ಭರತನೊರೆದನು ಕನಸನಿಂತು:
 "ಬೆಕ್ಕೆಸವನೇನೆಂಬೆ, ಸೋದರನೆ; ಕಂಪಿಸಿದೆ
 ತನು, ನೆನೆಯೆ ಕಂಡ ರಕ್ಕಸಗನಸದಂ, ಜಿಹ್ವೆ
 ತೊದಲುತಿದೆ. ಬೆಮರುಕ್ಕುತಿದೆ, ಕದಡಿದೋಲಂತೆ

ಫೂರ್ಣಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಕಳವಳಕಾತ್ಮ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ:
 ತಿಳಿಯದಾವುದೂ ನಾಡು, ನೇಸರಿಳಿದಿದೆ. ಕಷ್ಟ
 ಕವಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ಜನತೆ ನಿಶ್ಚಲತೆ ನೀರವತೆಗಳ್
 ಮೈಗೊಂಡವೂ ಬೈಗಿನಂಬರಕ್ಕೆದುರಾಗಿ
 ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟನೊಂದು ಕೋಡಿನ ಬಂಡೆ ನಿಂದತ್ತು
 ದುಶ್ಯಕುನದಂತೆ, ನಾನೊರ್ವನೆಯ ಪರದೇಶಿ
 ನಡೆದಿರಲೂ ಗಿರಿಯ ಕಣಿವೆಯೊಳ್, ಪೇಟ್ಟಿನೇಂ
 ಕಿವಿಗೆ ಬಂದುದು ಗೋಳುನೀಳ್ಳನಿ, ವಿಪತ್ತೆಲ್ಲಮುಂ
 ನೆರೆದು ಮೊರೆದುದೆನೆ ಮಸಗಿದ ಕಡಲ ಕಡೆಹದಾ
 ಹೇರಾಳ ಘೋಷದಲಿ, ಬಿರುಗಾಳಿಗರಳಿಯಲೆ
 ನಡುಗುವಂದದೆ ನಡುಗಿ ನಾನಿರದೆ ನೋಡುತ್ತಿರೆ,
 ಬಾನೋಡೆಗೆದುರಿನಾ ಕಲ್ಲೋಡಿನಗ್ರದೊಳ್
 ಕಂಡುದೊಂದಾಳ್ತನಂ, ಮೆಯ್ಯೊಂಡ ಗೋಳೆಂಬ
 ತೆರದಿ, ತೆರೆಗಣ್ಣಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರೆ, ಗುರುತಿಸಿದನೆಯ್
 ಪಿತನನಾ ಮಸಿಯ ಚಿತ್ತಾರದೊಳ್, ತಲೆಗೆದರಿ
 ಕೊಳೆಮೆಯ್ಯೊಳಿದನಂ ಬೆಟ್ಟದುಡಿಗೋಡಿದೆ
 ಹಾರಿ ಧುಮುಕಿದನು ತಲ್ಲಲೊಳಿದ ಹೇಸಿಗಿಯ
 ಮಡುವಿನೊಳ್, ತಲೆಕೆಳಗೆ! ನೋಡುತ್ತಿದನೆ ಹೊರತು
 ನೆರವೀಯಲಾರದಳುತಿರ್ದೆನತಿದೂರದಾ
 ತೀರದಲಿ ನಿಂತು: ತೇಲಿದನವನ್ ದುರ್ಮಲದ
 ಜಲಧಿಯಲಿ. ಮತ್ತೆ ಕಂಡೆನ್ ಬೊಗಸೆಗೈಯಲ್ಲಿ
 ತೈಲಮಂ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದನಲ್ಲದೇನೆಂಬೆ, ಕೇಳ್,
 ತಿಂದನ್ ತಿಲಾನ್ನಮಂ ಮುಳುಮುಳುಗುತೆಣ್ಣೆಯೊಳ್
 ಕಡಲೊಣಗಿತುದುರಿದನ್ ಚಂದ್ರನಂಬರದಿಂದೆ
 ನೆಲಕೆ, ಕವಿದುದು ಕತ್ತಲೆಯ ಕುರುಡದೆತ್ತೆತ್ತಲುಂ
 ಮುತ್ತಿ. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಬೀಳ್ವಂತಾಯ್ತು.
 ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿ ಪೊತ್ತಿ ಲೋಕಂ ದಹಿಸುತ್ತಿರೆ, ತಂದೆ
 ಕಾಲಾಯಸಾನದೊಳಿಸಿತ ವಸನವನಾಂತು ,
 ರಕ್ತವರ್ಣದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯಂ ಧರಿಸಿ, ಮೇಣ್
 ಕೆಂಗಂಧಮಂ ಪೂಸಿ, ಹಿಂದುಮುಂದಾಗುತ್ತೆ
 ಕಳ್ತೆಯನಡರಿ ತೆಂಕಮೊಗಮಾಗಿ ಪೋಗುತ್ತಿದನ್
 ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯೊರ್ವಳಾತನಂ ಪಿಡಿದೆಳೆದು
 ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕು, ಕರ್ಮೊಗದೆಡೆಯ ಪಲ್ಲಳಂ

ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಚಿಲಿವ ಷೋರಕೆ ಬೆದರಿ, ಗದಗದಿಸಿ
ನೆಗೆದ್ದೆನೊಡೆಯುತಾ ದುಸ್ವಪ್ನಮಂ!"

ಸೋದರಗೆ

ಗಂಟಲೋಣಗಿತು ಕೇಳುತಾ ಸ್ವಪ್ನ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ
ಸಂಕಟಾಶಂಕೆಗಳ ಸೂಜಿಮೊನೆಮೇಲಿರುಳ್
ಕಳೆದುದೆ ತಡಂ, ಮಾತುಲಂಗೆ ಬಗೆಗುದಿಹಮಂ
ಪೇಳ್ವಾವ ಸಂತೈಕೆಗುಂ ಹೃದಯಮೊಪ್ಪದಿರೆ,
ತೇಜಿಗಳನೇರ್ದು, ಪರಿವಾರಮಂ ಪಿಂದಿಕ್ಕಿ,
ಮಿಂಚಿದರಯೋಧ್ಯಾಭಿಮುಖಮಾಗಿ ಭರತನುಂ
ಶತ್ರುಘ್ನನುಂ, ಸುದಾಮಾ ನದಿಯನುತ್ತರಿಸಿ,
ಹ್ಲಾದಿನೀ ನದಿಯನೇಲಾಧಾನ ಪಲ್ಲಿಯೆಡೆ
ದಾಂಟಿ, ಪಿಂತ್ರಿಕೆದರ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆ ನದಿಗಳಂ
ಗಿರಿಗಳಂ ಗ್ರಾಮನಗರಂಗಳಂ, ವನಗಳಂ
ಮೇಣರಣ್ಯಂಗಳಂ, ಪಗಲೇಳುಮಿರುಳುಮೇಳ್
ಕಳೆದು, ದಿಕ್ಟದ ದೂರದೊಳಯೋಧ್ಯಾಪುರದ
ಮೇಘ ಚುಂಬಿತ ಸೌಧಗೋಪುರಂಗಳ ಪಂಕ್ತಿ
ಪ್ರಾಭಾತ ಸುಂದರಾರುಣ ಹೇಮಕಾನ್ತಿಯೊಳ್
ಮಿರುಮಿರುಗಿ ಕರೆದು ಕಾಣ್ಣನ್ನೆಗಂ ಕಟವಾಯ್
ನೊರೆಯ ಚಿಲ್ಲೆ; ಬೆಮರಿಂದೆ ಕೂದಲೊಡಲಿಂಗಂಟೆ,
ಮೆಯ್ ತೊಯ್ಲು ತೊಟ್ಟಿಡಲ್, ಹೊಟ್ಟೆ ನೆಲಮಂ ಕೀಸುವೊಲ್
ಮೆರೆಯೆ ಹಯಗತಿ ರಯಂ; ಮಣ್ಣೊನಲ್ ಪರಿವಂತೆ
ದಾರಿ ಧಾವಿಸೆ ಪಡಿಮೊಗಂ, ಮಿಂಚಿದವು ತೇಜಿ.
ವಾರುವಂಗಳ ಖುರಪುಟದ್ದನಿ, ಸಮೀರಣಂ
ಕಿವಿವೊಗುವ ರಭಸಂ, ನಿರಂತರೋಚ್ಚ್ವಾಸದಿಂ
ತಿದಿಯೊತ್ತಿದಂತೇದುತಿರ್ದೆಗಳೆಗಳ ರವಂ
ಕಿರಿದಾಗೆ, ಕುರಿತು ಶತ್ರುಘ್ನನಂ: "ಸೋದರನೆ,
ಆರಳಿದೆ ಜಗನ್ನಯನಮಾದೊಡಂ, ಮನುನಗರಿ
ಮೂಗುವಟ್ಟಿದೆ ನಿದ್ದೆಯೊಳಗದ್ದವೊಲ್! ಜನದ
ಕೋಲಾಹಲಂ, ಗೀತ ವಾದ್ಯ ಮಧುರಸ್ವನಂ,
ಕೇಳದಿಹುದಿನಿತು ಬಳಿಸಾರ್ದೊಡಂ, ಮೇಣಗರು
ಚಂದನಂಗಳ ಧೂಪಧೂಮದಾಮೋದಮುಂ
ಮೂಗಿಂಗೆ ನಲ್ಲಂಪನೀಯದಿಹುದಿತ್ತಣ್ಣೆ

ತಾನೆಂದಿನಂದದೊಳೆ ತೀಡುತಿಹುದಾದೊಡಂ
 ಮೆಲ್ಲುಸಿರಾಳಿ, ಕೋಗಿಲೆ ಗಿಳಿಗಳುಲಿಯಿಲ್ಲಮಾ
 ಪುರೋದ್ಯಾನತರುಗಳಲಿ, ಪೂಗಲ್ ಮೊಗಂಜೋಲ್ಲು
 ತೂಗುತಿವೆ ಬಾಡಿ, ಪಾಳ್ಕನೆಯಂತೆ ತೋರುತಿದೆ
 ನಿರ್ಜನಂ, ನಿಶ್ಚಲಂ, ನೀರವಂ, ನಿರ್ಜೀವ
 ನಿಸ್ತೇಜಮೀ ಮಹಾನಗರಿ, ನೋಡದೊ, ಅಲ್ಲಿ,
 ವೈಜಯಂತಿಯ ಪೆಸರ ಪೆರ್ಬಾಗಿಲೀಚೆಯೊಳ್
 ಶೂನ್ಯವಾದಂತಿಹುದು ಪಿತ್ಯದೇವ ಮಂದಿರಂ
 ಪೂಜ್ಯ ಪಿತ್ಯದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಂದನಂ ಗೆಯ್ತು
 ಪುರದೊಳಗೆ ಪೋಗುವಂ ಬಾ" ಎನುತ್ತವರಜಂ
 ವೆರಸಿ ಭರತಂ ಪೂಕ್ಕನಾ ದೇವನಿಲಯಮಂ
 ತುಳುಕೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ.

ಪೊಕ್ಕುದೆ ತಡಂ, ಬೆಕ್ಕಸಂ

ಬಡಿದಂತೆವೊಲ್, ನಿಂದರಾಯಿವರಂ, ನಟ್ಟು
 ಮುಂದಕೆವೆಯಿಕ್ಕದಾ ದಿಟ್ಟಿ, ವಿಗ್ರಹಗೃಹದಿ
 ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ದಿನೇಶ ವಂಶದ ನೃಪಾಲರಾ
 ಪ್ರತಿಮೆಗಳೊಡನೆ 'ತುತ್ತತುದಿಮೂರ್ತಿ ತಾನಾಗಿ
 ಮೆರೆದುದದೊ ದಶರಥಪ್ರತಿಮೆ! ಓರೊವರಂ
 ಮೊಗಂ ನೋಡಿದರ್ ಸೋದರರ್, ಮಾತುದೋರದಾ
 ಭೀತಿ ಸಂಶಯ ದಗ್ಧ ಹೃದಯ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯು
 ಮನಮುದ್ರೆಯಲಿ ಬೆದರಿದರ್ ತಾಮಿವರಂ
 ತಮ್ಮರ್ದೆಯೊಳಿರ್ದಂಚಿಕೆಯ ಮೂಕತೆಗೆ ನುಡಿಯು
 ನಾಲಗೆಯನೀಯೆ, ನಿಡುಸುಯ್ಯುತ್ತೆ ತಿರುಗಿದರ್;
 ಕುದುರೆಗಳನೇರಿದರ್; ವಾಘೆ ರಾಘೆಯ ಬಲದಿ
 ವಾಯು ವೇಗವ ಮೀರ್ದು ಪೊಕ್ಕರತಿ ತವಕದೊಳ್
 ಪೊಳಲ ಪೆರ್ಬಾಗಿಲಂ: ಗುಡಿಸದಿವೆ ಬೀದಿಗಳೆ
 ಮುಚ್ಚದಿವೆ ಮನೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ್ಲಳುಂ, ಪೆಣಂ
 ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟಿವೋಲಂತೆ, ಬದುಕಿರ್ಪ ಚಿಹ್ನೆಯನೆ
 ನೀಗಿ , ರಂಗೋಲಿಗಳ ಕುರುಹಿಲ್ಲ; ಪೊಸತಳಿರ್
 ತೋರಣದ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಸದು ಗುಡಿಗಳಲಿ
 ಗಂಟೆದನಿ. ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳ ಕಂಪಿಲ್ಲ, ಮೇಣ್
 ಮಂದಿಯ ಚಲನೆಯಿಲ್ಲ; ಹಾಳು ಹಂಪೆಯ ಹೊಕ್ಕ

ಕನ್ನಡಿಗರಂತಾದರೈ ಕುದಿವೆದೆಯ ಭರತನುಂ
 ಶತ್ರುಷ್ಣನುಂ ! ದುರ್ದಿನದ ಮಂಕು ಕವಿದಂತಿದರ್
 ಪತ್ತನದ ಪೆರ್ದಾರಿಗಳಲಿರದೆ ಪರಿದೋಡಿ
 ತಂದೆಯರಮನೆಯಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್, ಮೈದೋರ್ದುರ್ದೈ
 ಶೂನ್ಯತಾ ವ್ಯಾಪ್ತವದನಂ, ದಂಷ್ಟಮಯಮನಲ್
 ಕಟು ವಿಕಟಹಾಸ್ಯೋಗ್ರ ಭೀಕರಂ.

ತಲ್ಲಣಿಸಿ,

ತನ್ನ ತಾಯರಮನೆಗೆ ಶತ್ರುಷ್ಣನಂ ಕಳಿಪಿ,
 ಭರತನೈದಿದನೊಡನೆ ಜನನಿ ಕೈಕೆಯ ರತುನ
 ಮಂದಿರಕೆ, ಪಾಳುನೆಯ ತೆರದಿನೆದಳೆ, ಮಾತೆ,
 ನಿರ್ಜನೆ, ನಿರಾಭರಣೆ, ನಿಶ್ಚಲೆ, ರವವಿಹೀನೆ
 ವ್ಯಥೆತಿಮಿರ ಪರಿವೃತೆಯನಳ್ಳಜದಿನೀಕ್ಷಿಸುತೆ
 ಬೆದರೆದೆಯ ಕಂದನಮ್ಮನ ಕಾಲ ಮೇಲುರುಳಿದನ್
 ಬೆಸಗೊಂಡನಯ್ಯನೆಲ್ಲಿದನಮ್ಮ ಮೊಳಲಿಗೇಂ
 ಕೇಡಡಸಿತರಮನೆಯಿದೇಕೆ ಸಿರಿಗೆಟ್ಟಂತೆ
 ಕಂದಿಹುದು ? ನಿನ್ನಿರವಿದೇಕೆ ದುಶ್ಯಕುನಮಂ
 ಸಾರುತಿದೆ ? - ಕಂದನುಬ್ಬೇಗಮಂ ಕಂಡಬ್ಬೆ
 ನುಡಿಗಿಟ್ಟವೋಲಳುತಳುತೆ ಸುತನನೆತ್ತಿದಳೆ;
 ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದಳೆ; ಮತ್ತೆ ಮುಂಡಾಡಿದಳೆ;
 ನೋಡಿದಳೆ ಪುಚ್ಚೀರ್ದರಂತೆವೋಲ್, ಬೆಕ್ಕಸದಿ
 ಬಿಟ್ಟಾಲಿಯಾಗಿ ಭರತನಿರೆ, ಗದ್ದದಕಂಠೆ ತಾಯ್;
 "ಮನ್ನಿಸೆನ್ನನ್, ಮಗನೆ; ಪಾಪಿಯೆನ್!" "ಮಾಣ್, ತಾಯೆ,
 ಮಾಣಾತ್ಮನಿಂದೆಯನ್, ನಿನ್ನಪ್ಪುಗೆಯ ಪಡೆಯೆ
 ಪಾಪಮನಿತೇಂ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿ? ಮೇಣೆನಗದೇಂ
 ನೇರ್ಗಿರಿಯನೇಂ? "ದಿವಂಗತ ದಶರಥ ಕುಮಾರ,
 ವನವಾಸಿ ರಘುರಾಮ ಹೃದಯಚಂದ್ರ ಚಿಕೋರ,
 ಪೆತ್ತಳಂದೀ ನೀಚಳನ್ನೇಕೆ ಮೊಗಳಿದಪೆ? ಕೇಳ್,
 ಕೇಡನೆಸಗಿದೆ ಬೇಡಿ, ವರವೆನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ
 ಶಾಪವಾದುದೊ, ಕಂದ, ಮುಂದುಗಾಣದೆ ತಂದೆನ್ನೆ
 ತಂದೆಗಪಮೃತ್ಯುವಂ! ಮೇಣರಣ್ಯಕ್ಕಟ್ಟಿದೆನ್
 ಕೌಸಲೆಯ ಕಂದನಂ, ಕಟ್ಟಿದೆನ್ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ
 ತಿರೆಹೊರೆಯರೆಯನೆನ್ನ ಕಂದನ ಕಂದಳಕ್ಕೆ!

ಪುತ್ತಾಭ್ಯುದಯ ಮೋಹದ ತಮಸ್ಸು ತೀವಿದರ್
ಲೋಭ ಪೈಶಾಚಿಗೀ ಪರಿಯ ಬಲಿಯಹುದೆಂದು
ಮುನ್ನಮಾನರಿಯಲಾರದೆ ಹೋದೆ, ಹಾಳಾದೆ!
ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಪಾಲ್ಗೆ ವಿಷವಾದೆ! ರವಿಕುಲದ
ಚಂದನಶ್ರೀವನಕೆ ದಾವಾಗ್ನಿಯಾದೆ! ಹಾ,
ಲೋಕನಿಂದೆಯ ತೋರುಬೆರಳಿಗೆ, ಕರುಣೆ ವತ್ಸ,
ಹೇಸು ಗುರಿಯಾದೆ!"

ಕಾರ್ಮೂದಲ ಬಿರುಗಾಳಿಗುರೆ

ಬೇರದುರಿ ತಲೆದಿರುಗಿ ತೂಗಿತೋನೆಯುತ್ತಿರ್ದ
ಮಲೆವಣೆಯ ಪೆರ್ಮರಕೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತೆ ಆ
ಪಿತೃಮರಣವಾರ್ತೆಗಗ್ರಜನ ವನವಾಸದಾ
ಸುದ್ದಿ ಸಂಘಟ್ಟಿಸೆ ನೆಲಕ್ಕುರುಳ್ಳುದು ಕೂಡೆ
ಹಡೆದೊಡಲಿನಡಿಗಿ ಭರತನ ಕರುಣಮಯವಿಗ್ರಹಂ
ಕುಳಿರೆಲರಿಗನುಕಂಪಿಸುವ ಲತೆಯವೋಲ್ ಕೈಕೆಯುಂ
ನಡು ನಡುಗಿ, ಕಂದನಂ ನೆಗಹಿ ಮೈಸೋಂಕಿನಲಿ
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೈಸುತೆಂದಳೆ: "ಮಗನೆ,
ಸಾತ್ವಿಕ ಸರಳಜೀವಿ ನೀನೆಂತರಿವೆಯೆನ್ನ ಈ
ಹೃದಯಮಂ? ತಾಯಿಯೊಲೈಗೆ ಮಗನ ಮೇಲೈಗಿಂ
ಬಯಕೆ ಬೇರುಂಟೆ? ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥದಾ ಬಯಕೆಗಿಂ
ಪೆರತು ಕಣ್ಣೆನೊಳದೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ? ಕೇಳ್, ಕೌಸಲ್ಯೆ
ಪಡೆದಂಗೆ ನೀನಿಲ್ಲದಂದು ಪಟ್ಟಂಗಳ್ಳೆ
ಹೊಂಚಿ ಹವಣಿಸುತಿರ್ದುದಂ ನಿನ್ನೊಲುಮೆ ದಾದಿ
ಕೇಳ್ಳು ಬಂದರುಹಿದಳೆ, ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತೆನಗೆ
ತಿಳುಹಿದಳುಪಾಯಮಂ : ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲದೆನಗೆ
ರಾಜೀಂದ್ರನಿತ್ತ ವರಗಳನೊಡ್ಡಿ ತಡೆಯಲೈ
ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂ, ದೂರದೂರಿಂದೆ ನೀಂ
ಬರ್ಪಂಬರಂ . ಆ ಪ್ರಯತ್ನಮಿಂತಾದುದಯ್
ದುರ್ವಾರ ದುರ್ಜ್ಞೆಯ ದುರ್ವಿಧಿಯ ಲೀಲೆಯಿಂ
ಕಂದ, ನಿನ್ನೆದೆಯನಾಂ ಬಲ್ಲೆನಾದೊಡಮೆನ್ನ
ತಾಯ್ತುಧರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಾ ತಿಕ್ತ ಕರ್ತವ್ಯವಂ
ಮಾಣ್ಡೆಂತುಟಿರಲಿ? ದೊರೆಯೆನಗಿತ್ತ ವರಗಳಿಂ
ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟದಧಿಕಾರವಿರ್ಪುದಂ
ತೊರೆಯೆ ನಿನಗಲ್ಲದೆನಗದೇನಿದೆ ಪಸುಗಪಾಳಿ?-

ಬಿದಿಗೈದ ಹದನಕಿನ್ ರೋದಿಸಿದರೇನ್, ಮಗುವೆ?
 ಕಡೆಗೆಲ್ಲರೈದುವೆಡೆಗೈದಿದನ್ ಮುದಿಯನರಸು,
 ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಾಮಮಾತ್ರವನೆ ಜಪಿಸುತ್ತೆ,
 ಮರೆತು ಕೈಕೆಯ ಕುವರನಂ, ರಾಮನಾದೊಡಂ
 ನಡೆದನಡವಿಗೆ ಪಿತನ ವಾಕ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಗೆ
 ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬರಿಸಂಬರಂ, ನೆಲಮರಾಜಕಂ
 ನೀನಲ್ಲದಿನ್ನಾರ್ ಸುಜನಮೂರ್ತಿಗಳಿಹರ್, ಪೇಳ್,
 ಪ್ರಜಾಭ್ಯುದಯ ಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ್ ಕೋಸಲಕೆ?"

"ನಿಲ್! ನಿಲ್!

ಕೊಲೈಯೈದಿರ್, ತಾಯೆ, ಹಾಲೂಡಿದೆಯೊಳೆಯೆ
 ಹಾಲಾಹಲವನುಗುಳಿ!" ಎನ್ನುತ್ತಬೈಯಿಂ ಸಾರ್ದು
 ದೂರಕ್ಕೆ "ಪೆತ್ತಂದೆ ಕೊರಳಂ ಮುರಿಯದೇಕೆ
 ಕಾಯ್ಲೆ ನೀನೀ ಪೊಳ್ಳುಬರೆಗಂ? ಕುಮಾರನಂ
 ಪಡೆದುಂ ನಿನಗೆ ಬಂಜಿತನಮೊದವಿದಂತಾಯ್ಲೆ,
 ಪೇಳ್, ಭರತಮಾತೆ? ನಿನಗನ್ನೆ ರಘೂದ್ವಹಂ?
 ರಾಮನಂ ದಶರಥಪ್ರಾಣನಂ, ಕಾನನಕೆ
 ನೂಂಕಿ ವೈಧವ್ಯ ದಿವಮಂ ಪಡೆದೆ ನೀನಲ್ಲೆ,
 ಧರಗೆ ಮೇಣೆಮಗನಾಥತ್ವಮಂ?-ಬದುಕೆನಗೆ
 ಸಾವಿಗಣೆ ಅಣ್ಣದೇವನನುಳಿದು; ಪಾಳ್‌ಮಣ್ಣು ಈ
 ಕೀಳ್ ನೆಲದ ಸಿರಿ! ತೀರ್ದಯ್ಯನುಸಿರನೆಂತುಂ ಪೆಡಂ
 ಮಗುಳಿಸುವುದಸದಳಂ: ಪಿರಿಯಣ್ಣನಂ ಮರಳ್ಳಿ
 ಕರೆದು ತಂದಪೆನಡವಿಯಿಂ, ಬರಲೊಪ್ಪದಿರೆ,
 ತಾಯಾತ್ಮದೊಳ್ಳಿಂಗೆ ಹೊಣೆ ಕಂದನದರಿಂದೆ
 ರಾಮಸೇವೆಯೊಳಿದುರ್ ನೀಂ ಗೈದ ಕುಕ್ಕತಮಂ
 ತವಿಸುವೆನ್, ಕೇಳ್, ವಿಪಿನಾಶ್ರಮದ ತಪೋಜೀವನದ
 ಸುಕ್ಕತ ತೀರ್ಥದಲಿ!"

ಎನ್ನುತ್ತಲ್ಲಿಂ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂ

ಪೊರಮಡುವ ತನುಜನಂ ಬಂದೆರಗಿ ಕಾಲ್ವಿಡಿದು
 ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿದಳು ಮೊಳಕಾಲೂರಿ ದೀನಾಸೈ,
 ಸುತ ತಿರಸ್ಕಾರ ಕಟು ಶೂಲದಾಘಾತದಿಂ
 ಬಿರಿದೆದೆಯ ರಾಣಿ, ಮೇಣಶ್ರುಮಲಿನ ಕಪೋಲೆ ತಾಂ
 ಮೊಗವೆತ್ತಿ ಮಗನ ಮೊಗಮಂ ಕರುಣದೈನ್ಯದಿಂ

ನೋಡಿ ಗೋಳಾಡಿದಳೆ, ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಯ್ ಬಂದ
 ತೆರದಿ "ಕೈಬಿಡದಿರೆನ್ನಂ ಮಗನೆ, ಕೆಟ್ಟಳೆನ್!
 ಜಗವೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಳೆನ್! ನೂಂಕು ನರಕಕೆ, ಸಹಿಸಿ
 ಬಹೆನೊ ಕೇಡಂ ತವಿಸಿ; ನೂಂಕದಿರೊ ಶೂನ್ಯತೆಗೆ!
 ಹೊಲೆಗೆ ಹೊಲೆ ಮಡಿಯಲ್ಲು; ಕೊಲೆಗೆ ಕೊಲೆ ಪಡಿಯಲ್ಲು;
 ನೋವು ನೋವಿಗೆ ಸಾವುಮಲ್ಲು, ನಾಂ ಗೈದುದನೆ
 ನೀಂ ಗೈದರೇಂ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಿನಿಂದೊಪ್ಪಮಂ
 ಪೂರ್ವವುದೆ? ಕಾಲ್ವಿಡಿಡು ಬೇಡುತಿಹೆನಿದೊ, ಕಂದ
 ಬಂದಪೆನ್ ಕರೆದೊಯ್ಯೊ ನಿನ್ನ ಕೂಡೆನ್ನನ್ನಂ
 ಮಂಗಳದ ಮನೆಗೆ ನಡೆದಪೆನೊ ನೀನೆಂದಂತೆವೋಲ್
 ನೆಳಲಂತೆ, ಮೂಕವಿನಯದಲಿ! ಕೇಳೆ, ಕೈಕೆಗಿನ್
 ಬಾಯಿಲ್ಲೊ! ಕಲ್ಲಾದಹಲೈಯಂ ನುಡಿಸಿದಾ
 ರಾಮನಡಿ ಸೋಂಕಿಗುಂ ಕಿಡೆನ್ನ ಕಲ್ತನಂ~
 ಕೈಬಿಡದೆ ಕಾಪಿಡೆನ್ನಂ!

ತನ್ನಡಿಗೆ ಮುಡಿಚಾಚಿ

ಕೆಡೆದಂಬೆಯಂ ಕರಗಿ ಕಂಬನಿಗರೆದು ಸುಯ್ಯು
 ಬಾಗಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದುದು, ಜನನಿ ರಸವಶೆಯಾಗೆ,
 ಭರತಕ್ಷಮಾ ಕಲ್ಪತರು ಮೈದು ಬಾಹುಶಾಖೆ;
 ಬಗೆಯ ಮೈಲಿಗೆ ಮರುಗುವೆದೆಯ ಕುದಿಬೇನೆಯಿಂ
 ಮಡಿಯಪ್ಪುದೊಳಸೋರದಿರ್, ಕೈಕೆ, ಕೇಡುಂಟೆ ಪೇಳೆ
 ತಿರೆಯೊಳ್ಳಿಗಿಂಬಾದ ರಾಮನನುಜನ ತಾಯ್ಲೆ?
 ಕಣ್ಣೆಡದಿರಂಜದಿರ್, ಪಾಪಿಗುದ್ಧಾರಮಿಹುದೊ
 ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಹದ್ವ್ಯೂಹ ರಚನೆಯೊಳ್, ಕೇಳೆ, ತಾಯಿ;
 ಬೆರಳಿಚದ ಕೂರ್ಮನೆಯ ಮಿಡಿವ ಹಿಂಸೆಗೆ ತಂತಿ ತಾಂ
 ಬೀಣೆಯಿಂಚರವೀಯುವಂತೆ, ನೀನುಗುರಾಗಲಾ
 ವೈಣಿಕ ವಿಧಿಯ ಕೈಗೆ , ಪೋಣ್ಣೆದತ್ತಿಂಪಾಯ್ತು ಮೇಣ್
 ಭಗವದ್ ರಸಧಿಯಾಯ್ತು ರಾಮಾಯಣ ಬೃಹದ್ಗೀತೆ!

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಕವಿ : ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯನಾಮ, ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ, ನಾಟಕಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ದಾರ್ಶನಿಕ.

ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು: ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು - ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ, ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯಟ್ ರಷ್ಯಾ ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಅಗ್ನಿಹಂಸ, ನವಿಲು, ಇಕ್ಷುಗಂಗೋತ್ರಿ, ಚಂದ್ರಮಂಚಕೆ ಬಾ ಚಕೋರಿ, ಪ್ರೇಮಕಾಶ್ಮೀರ, ಕನವಸಂಕಲನಗಳು. ಬೆರಗ್ಲೆ ಕೊರಳ್, ಶೂದ್ರತಪಸ್ವಿ, ಮಹಾರಾತ್ರಿ, ಜಲಗಾರ, ಶ್ವಶಾನಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ, ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ನಾಟಕಗಳು. ನನ್ನದೇವರು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಇತರೆ ಕತೆಗಳು - ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಶ್ರೀಮುಡಿ, ತಪೋನಂದನ, ರಸೋವ್ಯಸಃ - ವಿಮರ್ಶೆ. ನನ್ನ ಗೋಪಾಲ, ಮೋಡಣ್ಣನ ತಮ್ಮ, ಹಾಳೂರು, ಕಿಂದರಿಬೋಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಾವ್ಯ. ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ - ಖಂಡಕಾವ್ಯ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು- ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ - ಮಹಾಕಾವ್ಯ.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ , ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ರಸಖುಷಿ, ಯುಗದ ಕವಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಪ್ರಮುಖ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕಲಾತಪಸ್ವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ನೆಲವ್ಯಾಮೋಹದ ಬಿರುಬಾಣಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರು ನೆಮ್ಮದಿಗಾಗಿ ಅರಸುವುದು ಮನುಕುಲದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಡ್ಡಿದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಕತೆಗಳು ಕಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ಶಾಂತಿ, ಕರುಣೆಗಳ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ, ಸಾವು-ನೋವು, ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂಟಿಯಾದಾಗ ಅದರ ಅರ್ಥ ಹೊಳೆದು ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಈ ಬಗೆಯ ಹಲವು ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿಯದ ಮನುಷ್ಯ ಭೂ-ಸಂಪತ್ತಿನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪಡಬಾರದ ಬವಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ದಶರಥ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಡದಿ ಕೈಯಿಗೆ ನೀಡಿದ ವರಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಕೇಳುವ ಸಂದರ್ಭವಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದು ದಶರಥನಿಗೆ ಅಘಾತವುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿಯಸುತ ರಾಮನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನಂತಾಗಿ ತಳಮಳಿಸುವ ದಶರಥ , ಅತ್ತ ದುಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಭೀತಗೊಂಡ ಭರತ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುವ ಕೈಕೆ - ಈ ಎಲ್ಲ ನೋವಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಈ ನೆಲಮಮಕಾರವೇ!

ಮೂಲವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯಮನೋದರ್ಶನ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸರಳರಗಳೆಯ ಮಧುರಲಯದ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯ ವಿಷಮ ಸಂಗತಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ವಮಾನವತೆಯ ವಿಶಾಲ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಮಗೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ 'ಭರತಮಾತೆ' ಎನ್ನುವ ಸಂಬೋಧ ಕೇವಲ ಭರತನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾದವಳು ಎನ್ನುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಭಾರತಮಾತೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಿದೆ.

ಅರ್ಥ : ಅಣತಿ - ಅಜ್ಜಿ ಅಶನಿ - ಸಿಡಿಲು , ಪಳಯಿಸು - ಗೋಳಾಡು, ಆಡಿತ - ಆಡಿದ ಮಾತು , ಸೀಕರಿ - ಸೀದು ಕಪ್ಪಾಗುವುದು, ಫೂರ್ಣಿಸು - ಅಬ್ಬರಿಸು, ಅಸಿತ - ಕಪ್ಪಾದ , ರಯ - ವೇಗ, ರಭಸ, ವೈಜಯಂತಿ - ಬಾವುಟ, ತವಿಸು - ಪರಿಹರಿಸು , ದುರ್ವಾರ - ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲದ , ದುರ್ಜ್ಞೇಯ - ತಿಳಿಯಬಾರದ, ತಿಕ್ತ - ಉಗ್ರವಾದ.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

೧. ಕುರುಡಿನ ಮಹಿಮೆ ಕುರುಡಿಗೆ ಗೋಚರಂ
೨. ನಿಸ್ಸಾರ್ಥದಾ ಬಯಕೆಗಿಂ ಪೆರತು ಕಣ್ಣಿನೊಳದೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ?
೩. ಕೊಲೆಗೈಯದಿರ್, ತಾಯೆ, ಹಾಲೂಡಿದೆಯೊಳೆಯೆ ಹಾಲಾಹಲವನುಗುಳೆ!
೪. ಹೊಲೆಗೆ ಹೊಲೆ ಮಡಿಯಲ್ಲು, ಕೊಲೆಗೆ ಕೊಲೆ ಪಡಿಯಲ್ಲು.
೫. ಪಾಪಿಗುದ್ದಾರಮಿಹುದೊ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಹದ್‌ವ್ಯೂಹ ರಚನೆಯೊಳೆ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದಶರಥನ ದುಃಖವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ಭರತನು ಕಂಡ ದುಸ್ವಪ್ನ ದುರಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೩. ಕೈಕಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
೪. ಶ್ರೀರಾಮನ ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಇತರ ಪಾತ್ರಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಆಕರ : ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ - ಕುವೆಂಪು

ಪ್ರಕಟಣೆ - ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ೧೯೯೦.

ಶವದ ಮನೆ

- ಚಿದುರಂಗ

ಧಣ್ಣೆ.....'

ಗೋಡೆಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಯಾರ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಚಿಲ್ಲನೆ ಚೀರಿತು.

ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ!

ವಾರ್ಡಿನ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆತು ಕುಳಿತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಯ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ಎಚ್ಚಿತ್ತ.

‘ಹಾಳು ಗಡಿಯಾರ! ಯಾಕಾದರೂ ಹಾಕಿದರೋ ಇಲ್ಲಿ? ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಗೊರಕೆ ಹೊಡೀನಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟಿ, ತಟ್ಟಿ, ಏಳಿಸ್ತದೆ!’

ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯ ಗಡಿಯಾರವನ್ನೇ ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದ. ಆದರೆ ಮುನಿಯನ ಕೋಪ ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲೆ ಏನೊಂದು ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಗರಹಿತವಾಗಿ, ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿತ್ತು.

ತನ್ನೊಳಗೆ ಏನೇನೋ ಗೊಣಗಿದ ಮುನಿಯ.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಕಾಲ ಹಾಗೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

-ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ನಿದ್ದೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಲೆಯೊರಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮಲಗಲು ಅನುವಾದ ಮುನಿಯ.

ನಿದ್ದೆ? ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು ನಿದ್ದೆ?

ಅದು ಆಸ್ವತ್ತೆಯ ಒಂದು ವಾರ್ಡ್ ಅಲ್ಲವೆ? ತಾನು ರಾತ್ರಿ ‘ಡ್ಯೂಟಿ’ಗೆ ನೇಮಕವಾದ ಒಬ್ಬ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಅಲ್ಲವೆ?

...ಅಗೋ! ಬಂದಿತು ಆಗಲೇ ‘ಬುಲಾವ್’

ಹನ್ನೊಂದನೇ ‘ಬೆಡ್ಡಿ’ನ ರೋಗಿ ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. ವಿಧಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಬೇಸರದಿಂದ ಎದ್ದು ರೋಗಿಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಮುನಿಯ.

ರೋಗಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು.

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ, ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ - ಎಂದುಕೊಂಡರೆ, ಅವನ ತೆರೆದ ಬಾಯಿಂದ ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ಸಲ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ‘ಅಮ್ಮಾ’ ಎಂಬ ನರಳಾಟದ ಆರ್ತಸ್ವರ ‘ಹುಚ್ಚು, ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು?’ ಎಂದು ಅಣಕವಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುನಿಯ ತುಂಬಿದ ಮರುಕದಿಂದ ರೋಗಿಯನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ.

ಏನೋ ಸಂಕಟವಾದಂತಾಯಿತು. ಕೊಂಚ ಹಾಲನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದ.

ಆದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಲು ದಕ್ಕದೆ, ಕಟವಾಯಿಂದ ಹರಿದು ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತವಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಯ. ಆ ರೋಗಿಯ ‘ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬ ಒಂದೊಂದು ಕೂಗು ಅವನದೆಯ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಿದಿದಾದ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ.

ಮತ್ತೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವುದೇ?

ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು..... ಬಂದರಲ್ಲವೆ?

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಕವಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿಡ್ಡೆಯ ತೆರೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದೋ ಯೋಚನೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು.

ಏನೋ ಯೋಚನೆ?

ಇನ್ನೇನು. ಇದೆಯಲ್ಲ - ಹನ್ನೊಂದನೆ ಬೆಡ್ ! ಅನಿಷ್ಟ, ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಈಗ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಹುತಿಯನ್ನು ನುಂಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಏನೋ?.....

ಧಣ್ಣೆ'.....'

ಮತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದ ಮುನಿಯ.

ಹಾಳು ಗಡಿಯಾರ! ಪುನಃ ಚೀರುತ್ತಾ ಇದೆ - ಒಂದು ಗಂಟೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆ ಎಂದು. ಮುನಿಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾರ ಶಾಪದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು.

ಮುನಿಯ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರೋಗಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದ.

ಎಲ್ಲ ರೋಗಿಗಳು ಶಾಂತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಹನ್ನೊಂದನೆ ಬೆಡ್ಡೂ ಈಗ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು.

ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು!

ಏಕೆ?

ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ', ಎಂಬ ಕೂಗು ಈಗ ಏಕೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ?

ಏನಾದರೂ....?

ದಡದಡನೆ ಎದ್ದು ರೋಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿ ಬಂದ

ಓ! ಉಸಿರೇ ಆಡುತ್ತಿಲ್ಲ....

ಏನು ಮಾಡುವುದು?

ಮಾಡುವುದೇನು.... ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆತರುವುದು.

ಮುನಿಯ ನೈಟ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ನಿದ್ರಾದೇವಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುನಿಯ ಕೆಮ್ಮಿದ.

ಗಲಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರು ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಡುಗಿದರು. ಕೆಮ್ಮಿದಾತ ಮೇಲಧಿಕಾರಿ ಆರ್.ಎಂ.ಓ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ನಡುಕ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಮುನಿಯ ನಕ್ಕು.

"ಏಕೆ ಹೆದರುತ್ತೀರಿ, ನಾನು ಮುನಿಯ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಹೋದ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

"ನೀನೇನೋ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಪನಂಬಿಕೆಯ ಲೇಪವಿತ್ತು.

"ವ್ಲಾಸ್ಕಾರ್," ಡಾಕ್ಟರ ಗಾಬರಿ ನೋಡಿ ಮುನಿಯನಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

"ಏನು ಬಂದೆ?" ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು ಡಾಕ್ಟರು. ತಾವು ಡಾಕ್ಟರು ಅಂತ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬೆರೆತಿತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ.

"ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಬೆಡ್ಡು, ಸಾರ್-"

"ಏನು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಬೆಡ್ಡು?"

"ಅದರ ಪೇಸಂಟು ಹೋತು, ಸಾರ್."

"ಏನೋ ಅದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು?"

"ಆ ಪೇಸಂಟು ಸತ್ತು ಹೋತು, ಸಾರ್,"

"ಯಾರೋ? ಆ ಗುಮಾಸ್ತ ನಾರಣಪ್ಪನೇನೋ?"

"ವ್ಲಾಸ್ಕಾರ್,"

"ಮಲೇರಿಯಾ ಆಗಿದ್ದೋನು?"

"ಔದು ಸಾರ್ ಅಂದೆ."

"ಎಂಟು ಗಂಟೆಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲೋ?"

"ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ - ಈಗ ಗೊಟಕ್ ಅಂದ. ನೀವೇ ಬನ್ನಿ ಸಾರ್,

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ..."

"ಬೇಡ ಬೇಡ, ಸತ್ತು ಹೋದ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೋದೋ? ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಡು".

ಶವದ ಮನೆ-ಎಂದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಒಂದು ಕೋಣೆ, ಅಷ್ಟೆ, ಕತ್ತಲು ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎತ್ತರವಾದ ಮೇಲ್ಭಾಗವಿಗೇ ಅಂಟಿದಂತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಕಿಟಕಿಯೊಂದರಿಂದ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ನಸುಬೆಳಕು ದಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೆದರಿ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪ "ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ" ಎಂದು ನರಳಾಡುತ್ತ, ಮಗ್ಗಲಾಗಿ, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ!

ಸತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯ ಹೇಳಿದ. ನಿನ್ನೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗನಾಗಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರು ಶವದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಂತೆ ಮುನಿಯ ಅವನನ್ನು ಶವದ ಮನೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದು ಹೆಣಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಾಕಿದ್ದ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಎದ್ದು ಕುಳಿತವನೇ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ.

ಎತ್ತ ತಿರುಗಿದರೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು ಒಂದೇ - ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪು ಕತ್ತಲೆ!

ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ 'ಬೆಡ್'ಗಳು ಏನಾದವು? ಒಂದಾದರೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ತನ್ನ 'ಬೆಡ್' ಏನಾಯಿತು?

ಇಲ್ಲ... ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ !!!

ಆಹಾ, ಎಷ್ಟು ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಿದೆ? - ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ? ಜ್ವರ ಬಂದವರನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿಸುವುದೇ?

ಏನು ಕೇಡು ಬಂದಿದೆಯೋ ಈ ಜನಕ್ಕೆ?

ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪ ಮೈ ಮುರಿದು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಕಳಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಆಕಳಿಕೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು.

ಏನದು?

ಶೋಕದ ಗೀತೆ ... ಕತ್ತಲ ಕುಹರದಿಂದ ಆವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಏಳುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕಿತನಾದ ನಾರಣಪ್ಪ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆಲಿಸಿದ.

ಆಲಿಸುತ್ತ ಆಲಿಸುತ್ತ ಅವನ ಬಲಗಡೆ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು.

ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ!... ಹೆಣದ ಆಕೃತಿ!!! ಛಿ, ಛಿ, ಹೆಣ ಅಲ್ಲ.

ಹೆ-ಣ್ಣು !!!!

ಆ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು... ಪ್ರಲಾಪ ದಿವ್ಯಗೀತೆಯಾಗಿ ಶವದ ಮನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ನಡುಗಿದ.

ಆ ಆಕೃತಿ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲದಿದ್ದರೆ - ಆ ಹೆಣ್ಣು ಸುಂದರಿಯಾಗಿರದೆ ಇನ್ನೂ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ - ನಾರಣಪ್ಪ ಕೂಡಲೇ ಮೃತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ!

ಆ ಘೋರಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕಾರ ಮಾತ್ರ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು - ಕಾಳರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕುವ ಬಳ್ಳಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ!

ಹೆಣ್ಣು ನಾರಣಪ್ಪನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮಂಡಿಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ, ಕುಳಿತು, ನೀಳವಾದ ಕೂದಲ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡಿ, ಎದುರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಕಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಮೂಕವೇದನೆಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ, ಉಜ್ಜಿ ನೋಡಿದ - ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪವಾಡ ಕನಸಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲವೆ?

ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!

ಕತ್ತಲ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳುತ್ತ ಎದ್ದಿತು ಗಂಡು ನಡುವಿನ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಕೇಕೆ!

ನಾರಣಪ್ಪ ಭೀತಿಯಿಂದ ಧರಧರನೆ ನಡುಗುತ್ತ ಸದ್ದು ಎದ್ದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ.

ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!

ಕೇಕೆ - ಅದರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಮಿಂಚಿನ ಪ್ರಕಾಶ!

ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಗಂಡಸೊಬ್ಬ ನಗುನಗುತ್ತ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ.

ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!

ದಿಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಾರಣಪ್ಪ.

ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ದಿಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕೊಂಚ ಉಬ್ಬಿದ ಹಣೆ. ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಮೊನೆಯಾದ ಚುಚ್ಚು ನೋಟದ ಕಣ್ಣು. ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತುಟಿಯ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲಾಗಿ ಬಾಗಿದ ಮೀಸೆಯ ರೀವಿ. ನಗುವಿನ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾದ ಬೆಳ್ಳೆಕೆಗಳಂತೆ ಸಾಲಿಟ್ಟ ಬಿಳಿಯ ಹಲ್ಲುಗಳು.

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.

‘ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಗುವನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು’.

ವ್ಯಕ್ತಿ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ನಾರಣಪ್ಪನೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದ. ನಾರಣಪ್ಪನನ್ನೇ ನೋಡನೋಡುತ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿ ತುಂಬಿತು.

"ಓ! ಇದೂ ಉಂಟು?... ಬದುಕಿರೋರನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಹಾಕ್ತಾರಾ?"

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಳಿಸಿ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ ನಾರಣಪ್ಪ ಕೇಳಿದ.

"ಏನಪ್ಪಾ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು?"

"ಅರ್ಥ ಆಗಲ್ಲ? ನೋಡು, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೀಯಾ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ".

"ಇಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ? - ಇದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಜನರಲ್ ವಾರ್ಡ್ ಅಲ್ಲವೆ?"

"ಹೊ-ಹೋ-ಹೋ... ಜನರಲ್ ವಾರ್ಡ್? ಅದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅರ್ಥ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಆಗಿದೆ."

"ಅಂದರೆ ಇದು ಯಾವ ಸ್ಥಳ?"

"ಇದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ವಾರಸುದಾರರು ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಕುವ ಜಾಗ-ಶವದ ಮನೆ".

ನಾರಣಪ್ಪನ ಹೃದಯದ ಬಡಿತ ಹಠಾತ್ತನೆ ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಮೈ ಕೂದಲು ಭಯದಿಂದ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಕಾಗೆಗಳ ಕರ್ಕಶ ಮೇಳ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭೀತಿಯ ತೆರೆ ಮುಸುಗಿತು.

ತಾನು..... ಶವದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?

ಇರಲಾರದು, ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೋ ಕನಸು ಬೀಳುತ್ತಿರಬೇಕು! ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನತನಕ ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ದೆವ್ವದ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವುದು? ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯವನ ಹಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ-ಇಂಥ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.....

"ಯಾರಪ್ಪ ನೀನು?"

"ನಾನು ವೆಂಕಟರಮಣ, ಕ್ಷೌರಿಕರ ವೆಂಕಟರಮಣ

"ನೀನು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ?"

"ಮಾಡಿದ್ದೆ.....ಓ! ಎಷ್ಟು ಚೆಂದಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಅಂತ? ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಹಾಯಾಗಿ ಪೇಪರ್ ಓದ್ತಾನೋ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದ್ತಾನೋ ಕುಕ್ಕಿರಿಸೋರು. ಅವರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕತ್ತಿ ಆಡೋದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ 'ಆಯ್ತು, ಏಳಿ ಸ್ವಾಮಿ' ಅಂದಾಗ ಅವರು ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿ ತಲೆದೂಗಿ 'ಭಲೆ! ಕ್ಷೌರಿಕ ಅಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಹೆಸರು ಹೇಳಬೇಕು' ಅಂದಿದ್ದರು."

"ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ನೀನು?"

"ಎಲ್ಲ ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪ್ರಭಾವ!"

"ಹಾಗೆಂದರೆ?"

"ಕೇಳು - ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಮಂತರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ, ಚೌರ ಮಾಡ್ತಾ ಇದೆ. ಆಗ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ ಮುಂದೆ ಚೆಂಡಾಟ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಚೌರ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ! ಆ ಚೆಂಡು ಹೋದ ಕಡೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಡೋನು. ನನಗೂ ಅವರ ತಲೆನ ಹಿಡಿದು ಹತೋಟಿಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮಹಾರಾಯನ ಚೌರ ಮುಗಿಸ್ತೀನೋ ಅಂತ ಆಗಿತ್ತು ನನಗೆ! ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗರು ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದ ಚೆಂಡು ಬಂದು ನಾನು ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಗೆ ಪಟ್ಟನೆ ಬಡೀತು..."

"ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಆ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮೂಗನ್ನು ಕತ್ತಿ ಹಾಕಿತು.....ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ!!!

"ಆಮೇಲೆ?"

"ಚೆನ್ನಾಯ್ತು"

"ಅಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಳು ಕತ್ತಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಎಡದ ಕೈಗೂ ತಗುಲಿತು".

"ಛೆ, ಛೆ!"

"ಛೆ, ಇಲ್ಲ, ಛಿ ಇಲ್ಲ. ಕೇಳು" ಆಮೇಲೆ ಅವನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಇದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ತಂದು ಹಾಕಿದರು.

"ಏಕೆ -ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗಾಯವಾಯಿತೆ?"

"ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ರೋಗ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು.

"ಅಂದರೆ?"

"ಅಂದರೆ, ಆ ಮಹಾರಾಯ ಎಲ್ಲೋ ರೋಗ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಸರಿ-ಆ ರೋಗ, ಕತ್ತಿಬೊತೆಲೇ ನನ್ನ ಬೆರಳಿನ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಬೆರೆತುಹೋಯಿತು."

"ಅಯ್ಯೋ ಅನಿಷ್ಟ ! ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪತ್ರೇಲಿ ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೇ?"

"ಆಸ್ಪತ್ರೇಲಿ ಔಷಧ?... ಬಡವರಿಗೆಲ್ಲಯ್ಯಾ ಔಷಧ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ? ಇವು ಇರೋದೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ನೋಡು. ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋದರೂ ಆ ಶ್ರೀಮಂತ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಬರೀ ಬೆರಳು ಕತ್ತರಿಸಿದ ನಾನು ವೃಥಾ ಜೀವ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಶವದ ಮನೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು".

"ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ!"

"ಅನ್ಯಾಯ!.....ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ-!!!! - ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವೇ!... ಈಗ ಈ ಹುಡುಗಿ ಇದಾಳೆ ನೋಡು....."

"ಹೂ" ಎಂದು ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ ನಾರಣಪ್ಪ.

ಶೋಕದ ಗೀತೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸಾಗಿತ್ತು.

"ಇವಳ ಹೆಸರು ಮಹಾದೇವಿ."

"ದಿವ್ಯವಾದ ಹೆಸರು!"

"ಕೇಳು, ಇವಳ ಗಂಡ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಅವಳೂ ಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಳು.

"ಸರಿ."

"ಜೀವನ ಹೇಗೋ ನಡೀತಾ ಇತ್ತು. ಹೇಗೋ ಏನು, ಚೆನ್ನಾಗೇ ನಡೀತಾ ಇತ್ತು ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೋ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಇವರ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸಾರ ಚೊಕ್ಕವಾಗೇ ನಡೆದಿತ್ತು....."

"ಹ್ಲೂ"

"ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಹಾದೇವಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರೇಮ ದೇವತೆಗಳೂ ಕರುಬುವಂಥಾ ಪ್ರೇಮ! ನೋಡು, ದೇವತೆಗಳೂ ಕರುಬಿದರೋ ಏನೋ, ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ನಡೆದುಹೋಯ್ತು".

"ಏನಾಯಿತು?"

"ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೂಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಿಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಇವಳು ಹೋದಾಗ ಆತ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಇವಳ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದ..."

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮಹಾದೇವಿಯ ಆಕೃತಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶೋಕಗೀತೆ ಉನ್ನತವಾಗಿ, ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ, ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವಂತೆ, ಶವದ ಮನೆಯ ಅಡ್ಡಿ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ತವಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

"ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಜೀವನವೇ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಗಂಡನಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಮನೇಲಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆನ ಮೈಮೇಲೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು. ಸೀರೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರೀತಾ ಇತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದೋನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಇವಳ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಅವನ ಎದೆ ಜಗ್ ಎಂದಿತು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಕಂಬಳಿ ತಂದು ಇವಳ ಮೈ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಕಿ ಆರಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ ಇವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದ. ಇಲ್ಲಿ 'ಬೆಡ್ ಖಾಲಿ ಇಲ್ಲ; ಅದಿಲ್ಲ ಇದಿಲ್ಲ' ಅಂತ ಬಾಳ ಗೊಣಗಿದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಹೋಗಲಿ ಅಂತ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನೀನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ವಾರ್ಡ್, ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಹೆಂಗಸಿನ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದರು. ಇವಳ ಸುಟ್ಟ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ಟರ್ಬೆಂಟೈನ್' ಹಚ್ಚೋರೂ ಗತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ! ಬಡವರು ಅಂದರೆ ಇದ್ದದ್ದೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಬುಡ್ಡದೆ, ನಾರಣಪ್ಪ!"

"ಆದು ನಿಜ, ಆಮೇಲೆ?"

"ಆಮೇಲೇನು, ಯಾರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇವಳು ಗೊಟಕೆ ಅಂದಳು. ಸರಿ ಪೀಡೆ ಮುಖ ನೋಡೋದೆ ತಪ್ಪಿತೂ ಅಂತ ಇವಳ ಹೆಣಾನ ಎಳೆದು ತಂದು ಈ ಶವದ ಮನೇಗೆ ಹಾಕಿದರು".

"ಏಕೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಇವಳ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ?"

"ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡೋದು? ಇವಳು ಸತ್ತಳು ಅಂದಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡೀತು..."

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಸಂಕಟದ ಆರ್ತನಾದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಭೀಕರವಾಯಿತು. ಸಣ್ಣಗೆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ರೋಯ್ಯನೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಧಗ್ಗನೆ ಕೆದರಿ ಏಳುವಂತೆ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಹೃದಯ ಯಾತನೆಯ ನೆನಪಿನ ಸುಂಟರಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾದಂತಿತ್ತು.

ಮಹಾದೇವಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ತನುವನ್ನೇ ನೀಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಎಂಹ ಭವ್ಯಬಾಳು ಇದು!

ಮಹಾದೇವಿಯಂಥ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಸತ್ತು ಬದುಕಿದಳು ಮಹಾದೇವಿ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಹೊರಗೆ ಬದುಕಿದವರ ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಹೇಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವುದು ಲೇಸು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಮತ್ತೆ ಏನೋ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು.

"ಮಸಾಲೆ ಒಂದು, ಸಾದಾ ಎರಡು" - ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಹೆಣ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ನಾರಾಣಪ್ಪ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟ.

ನಾರಣಪ್ಪನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನಿಗೆ ನಗು ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿದಂತೆ ಉಕ್ಕಿತು.

ಹಿ-ಹಿ - ಹಿ !!!

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ನಗು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ! ಅವನ ನಗು ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಬಂದು ನಾರಣಪ್ಪನ ಭೀತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ಉಸಿರಾಡಿದ.

"ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್, ಜಿಲೇಬಿ, ಸೋಹನ್‌ಪಪ್ಪಡಿ, ಜಹಾಂಗೀರ್, ದೂದ್‌ಪೇಡ..." ಹುಡುಗನ ಹೆಣ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಗದರಿಸಿ;

"ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸೋ, ಮಾರಾಯ. ಜಾಮೂನಂತೆ ಜಿಲೇಬಿಯಂತೆ - ಹಾಗಂತ ಅರಚಿ ನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸಿಬಿಡ್ತಿಯಾ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ!"

ನಾರಣಪ್ಪನ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿದ:

"ಯಾರು ಈತ?"

"ಈತ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮುಂದುಗಡೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲ್ ಇದೆಯಲ್ಲ"

"ಹ್ಲೂ".

"ಆದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಾಣಿ".

"ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದ?"

" ಆ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವನು ಸರ್ವರ್ ಆಗಿದ್ದ. ಹುಡುಗ ಬಲುಚೂಟಿ. ಹತ್ತು ಜನರ ಕೆಲಸ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ . 'ರಘು' ಅಂತ ಕೂಗೋದೇ ತಡ ಹಾಜರ್ ಭಾಷಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇವನನ್ನು ಕೂಗೋರೆ! ನಾನೂ ಆಗಾಗ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಆ ಹೋಟೆಲಿಗೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಮೊಹಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿ. ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೀರ ಮಾಡಿ 'ಉಸ್ಸಪ್ಪ' ಅಂತ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಈ ಹುಡುಗ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಇವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಅಗೋ! ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನಲೀತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅದೇ ನಗು ಕುಣಿತಾ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಇವನ ಕೈಲಿ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ನೀರು ಕುಡಿದರೂ ಸಾಕು, ಮೈದಣಿವೆಲ್ಲ ಓಡಿಹೋಗಿತ್ತು..."

ನಾರಣಪ್ಪ ಮಾಣಿಯನ್ನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಹುಡುಗ ಉಡುಪಿಯ ಕಡೆಯ ರೂಪವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕದ್ದು ತನ್ನೊಬ್ಬನ ದೇಹದೊಳಗೇ ಅವಿತಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಿತ್ತು.

ನಗುನಗುತ್ತ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಿದ:

"ಹೋಟೆಲಿನ ಖ್ಯಾತಿದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವರ ಮಾಲೀಕ ದೆಹಲಿಯ ಭದ್ರೀ ಸೇರಿನ ಹಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆನೂ ತುಂಬುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಹೋಟೆಲಿನ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ನಮ್ಮ ಮಾಣಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಜ್ವರ ಬಂತು... ಜ್ವರದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ. ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು; 'ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ರೇನೆ' ಅಂತ ಸೇರನ್ನ ರಜಾ ಕೇಳಿದ. ಇಂಥಾ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಸೇರ್ ಗರ್ವದಿಂದ 'ರಜಾ ಕೊಡೇಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನವರಾತ್ರಿ ಸಮಯ; ಇಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಜ್ವರ ಬಂದದ್ದೇ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು , ಊರಿಗೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಆಟ ಹೂಡಿದ್ದೀಯ? ಭಡವ! ನಡಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡು' ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದ".

"ಎಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಜನ!"

"ಮಾಣಿಯ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೆಡುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಜ್ವರ ವಿಷಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು".

"ಆಗಲಾದರೂ ಆ ಸೇರಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?"

"ಹ್ಲೂ-ಹ್ಲೂ!! ... ಕರುಣೆ! ಆ ಜನಕ್ಕೆ ಕರುಣೆ ಅಂತ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿದೆಯಾ? - ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಅಂದರೆ ಜ್ವರ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಮಾಣೀನ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟ.... ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸತ್ತುಗಿತ್ತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಾನು ಅನ್ನೋ ಹದರಿಕೆಯಿಂದ."

"ಸರಿಹೋಯ್ತು", ಅದೇನೋ ಗಾಡೆ ಹೇಳ್ತಾರಲ್ಲ "ಹುರಿಯೋ ಬಾಂಡಲಿಯಿಂದ ಉರಿಯೋ ಬೆಂಕಿಗೆ" ಅಂತ - ಹಾಗಾಯ್ತು."

"ಹಾಗೇ ಆಯ್ತು. ಈ ಆಸ್ವತ್ತೆಯೋರು ಆ ಸೇರಿಗಿಂತಲೂ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಂಡರು ಈ ಮಾಣೇನ! ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡ್ತರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಕೊಡ್ತರಲಿಲ್ಲ; ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಸುಳಿದೇ ನೋಡ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೈಯಾರ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು ಈ ಆಸ್ವತ್ತೆಯೋರು." ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ.

ಮಾಣೆಯ ಹೆಣ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟ ಸದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ -

ಮರುಗಳಿಗೆಗೆ ನಗು ಬಂದು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿತು. ಮಾಣೆಗೆ ಏನೋ ಅವಸರ! ಏನೋ ಗಡಿಬಿಡಿ! ಜನ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕಳವಳ!

ಮಾಣೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಾಣೆ ಹಾಗೇ ಆಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ತಾನು ಸದಾ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೇ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು- ಎನಿಸಿತು ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ!...

ಮತ್ತೆ ಮಿಂಚಿನ ಮಂದಹಾಸ!

ತೂರಾಡುತ್ತ... ತೂರಾಡುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಯಾರಿವನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾರಣಪ್ಪನ ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೊದಲೇ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಹೇಳಲು ಪಕ್ರಮಿಸಿದ:

"ಆತನನ್ನು ನೋಡು, ಅವನೊಬ್ಬ ಜಲಗಾರ. ಈ ನಗರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಕೆಲಸವೂ ಅವನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ನಗರದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಅದರ ಸಂದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಅವನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ವಸತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ."

"ಪಾಪ!"

"ಸರಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಳಕಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂತು..."

"ಬರದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ!"

"ಸೇರಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಆಸ್ವತ್ತೆಗೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ?"

"ಆಮೇಲೆ?"

"ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಹುಳಿತು, ಕೊಳೆತು, ನಾರುತ್ನಾ ಆಸ್ವತ್ತೆಯ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಯ ಪುಟ್‌ಪಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ... ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರ ಸವಾರಿ ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದೆಂಬ ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ಬರುಗಾಗ ಆ ಅನಿಷ್ಟ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದೇ? - ಆಸ್ವತ್ತೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನೆತ್ತಿಸಿ ಆಸ್ವತ್ತೆಯ ಒಳಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೋ ಜಾಗ ಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರಾಣ ಹೋದದ್ದೇ ಸರಿ. ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಎತ್ತಿ ತಂದು ಹಾಕಿದರು".

"ಅಬ್ಬಾ! ಎಂಥಾ ಹೇಸಿಗೆಟ್ಟ ಜನ?"

ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ತೀರ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

ಅವನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಸುತ್ತ ನೂರಾರು ಕಡೆ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯುವುದರೊಳಗೆ ನೂರಾರು ಹೆಣಗಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡುತ್ತ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದವು.

ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರದಿಂತಿತ್ತು. ರೈತ ಗಂಡಸರು - ಹೆಂಗಸರು ಬಿತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇರುವುದರಲ್ಲಿ, ಕುಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ; ಗೊಲ್ಲರು ಆಕಳ ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ; ಬೆಸ್ತರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ; ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೂಲಿಗಳು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಪಿಂಗಾಣಿ ಸಾಮಾನು ಮಾರುವುದರಲ್ಲಿ, ಉಕ್ಕು ತಯಾರಿಸುವುದೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ತನ್ನ ಸಂಗೀತದ ಹೊನಲಿನಲ್ಲಿ ತೆಳನೆ ತೇಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಾದೇವಿಯ ದಿವ್ಯಗೀತೆ.

ಆ ಗೀತೆಗೆ ಪಕ್ಕವಾದ್ಯದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು ಮಾಣಿಯ 'ಮಸಾಲೆ ಒಂದು, ಸಾದಾ ಎರಡು',

ಆದರೆ ಈ ಕನಸಿನ ಲೋಕದ ಸ್ವಪ್ನ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅಗಾಗ ಹುರುಪೇರುತ್ತಿದ್ದುದು ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ಗಂಡು ಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ ನಗುವಿನಿಂದ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಕನಸಿನ ಲೋಕ, ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಇವರ ಗೀತ, ಭವ್ಯ ದೃಶ್ಯಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚಿರಕಾಲ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ತಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು - ಎಂದೆನಿಸಿತು ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ.

ಆದರೆ ನಾರಣಪ್ಪ ತಾತ್ಪರಿಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು - ಜೀವನ ನಶ್ವರ ಎಂದು! ಪಾಪ ಅವನ ಕನಸಿನ ಲೋಕವು ಈ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದಡಬಡನೆ ಮಲಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದುವು.

ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕನಸು ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಮಲಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ. ಅವನು ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ ಎಂದು ಕುಲುಕುತ್ತಾ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೂ ಶವದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಕಿರ್ರೆಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡಿ ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯನೂ ನೈಟ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟರೂ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಾರಣಪ್ಪ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತ ನೋಡಿದ. ಭೀತಿ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರಚಂಡ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನ ನಿರ್ದಯ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ಕರಾಳರೂಪವನ್ನು ನಗ್ನವಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ ತೋರಿದಂತಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ... ಕಾಸಿಗೆ ಕಾಸು ಎಣಿಸುವ ಆ ಸಾಹುಕಾರ; ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಮುಗಿಯದ ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಆ ತುಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಂಬಳ, ಸದಾ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುವ ಆ ಹೆಂಡತಿ, ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ ಮಕ್ಕಳು - ಇವು ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಂತಾಯಿತು.

ನಾರಣಪ್ಪನ ನಡುಕ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯನೂ ಆ ಡಾಕ್ಟರೂ ತನ್ನನ್ನು ಆ ಹೊರಗಿನ ನರಕಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಎಳೆದು ಹಾಕುವರೆಂದು ದಿಗಿಲುಗೊಂಡ.

ಒಳ್ಳೆ ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಗಲೊಲ್ಲೆ ಎಂದಿತು ಅವನ ನೊಂದ ಮನಸ್ಸು.

ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಿತು.

ಕುಳಿತಿದ್ದವನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ.

ಡಾಕ್ಟರೂ ಮುನಿಯನೂ ಓಡಿ ಬಂದರು.

ಬಹಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಡಾಕ್ಟರು.

"ಈತ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮೂರ್ಛಿಹೋಗಿದ್ದ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಜ್ವರ ಬಂತು. ಸುತ್ತ ಹೆಣ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಆ ಭೀತಿಯಿಂದ ಹೃದಯಸ್ತಂಭನವಾಗಿ ಈಗ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದರು.

ಮುನಿಯ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ,

"ಹಂಗಾ ಸಾಮೀ?" ಎಂದ

ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಶವಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಮೌನವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅದರಲ್ಲೂ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ 'ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ' ಎಂದು ಕೆಳದ ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಲುಕುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವನ ನಗು ಡಾಕ್ಟರಿಗಾಗಲಿ ಮುನಿಯನಿಗಾಗಲಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇಳಿದ್ದು ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೇ!

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರಣಪ್ಪನ ಬಿಳಿ ಮುಖ ನಗುವಿನ ಲಹರಿಯಿಂದ ಸುಳಿ ಸುಳಿಯಾಯಿತು.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯೇರಾಜೇ ಅರಸ್ (೧೯೧೬) ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಚದುರಂಗ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಸರ್ವಮಂಗಳಾ' 'ಉಯ್ಯಾಲೆ' 'ವೈಶಾಖ' 'ಹೆಜ್ಜಾಲ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಕುಮಾರ ರಾಮ' ಅವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕ. 'ಇಲಿಬೋನು' ಅಸಂಗತ ನಾಟಕ. 'ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಿ' 'ಶವದ ಮನೆ' 'ಇಣುಕುನೋಟ' 'ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ', 'ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ' ಇವುಗಳು ಇವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಕ್ವಾಟೆ, ಜಿಂಕೆ ಮಾನವ, ಅಲೆಗಳು ಇವು ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿಗಳು. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದೆ. ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೬೩ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಮೂಲತಃ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು ಎಲ್ಲ ಪಂಥಗಳಿಗೂ ಸ್ವಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವತಾವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ, ಶೋಷಿತ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಆಸಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗವಾಗಿದ್ದು, ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಸರ್ವಮಂಗಳಾ' 'ಉಯ್ಯಾಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸದಭಿರುಚಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯನ್ನು 'ಶವದ ಮನೆ' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಕಲನದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಆಸ್ತತ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಶವದ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಸುಖಸಂತೋಷವನ್ನು ಶವದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಎಂಬುದು ಈ ಕಥೆಯ ವಸ್ತು. ಸಹನೆ, ದಯೆ, ಮಾನವೀಯತೆಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಜೀವಂತವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ದೂಡಿವೆ ಎಂಬ ದಾರುಣ ಚಿತ್ರ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಬಡವರ ಜಗತ್ತು ಎಷ್ಟು ದೀನವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಥೆಗಾರರ ಆಶಯ. ಉತ್ತೇಜಿತ ನಿರೂಪಣೆ ಈ ಕಥಾನಕದ ಒಂದು ತಂತ್ರ.

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಚೇರಿಗಳ ಹುಟ್ಟು ಗುಣವೇ ಆಗಿರುವಂತೆ ಜನರೂ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಯೊಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥ, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಕತೆ ಉದಾಹರಣೆಯಂತಿದೆ. ಬಹುಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೇಗ, ಆತುರ, ಆತಂಕ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಪೈಪೋಟಿ, ಅಸಹನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ಬದುಕಿನ ಉಲ್ಲಾಸವೇ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಯಲಾಗುವುದು ಮೌಲ್ಯದಂತಾಗಿದೆ. ಜಾತಿಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಜುಗರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಲಂಚ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಹಿರಿಯರು, ಸಜ್ಜನರ ಎದುರು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೈತಿಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಲಾಗದಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲಜ್ಜೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಮಾಹಿತಿಯುಗದ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಅತಿ ಮತ್ತು ಅನಗತ್ಯ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಟಿ.ವಿ, ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಕೋರ್ಟು, ಕಚೇರಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಅಕೃತ್ಯಗಳ ಅನಾವರಣವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಖ್ಯಾತಿ, ನಾಯಕತ್ವದ ಗೆಟಪ್ಪುಗಳು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜ ಎಂತಹ ದೈನೇಸಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ಜನ ಬದುಕು ಬಾಳೇವು ಬಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ಘನದಾರಿ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಪತ್ತು ಸಂಸಾರಗಳ ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಪರ-ವಿರೋಧದ ವಾದಚಿಪಲ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶವದಮನೆ ಕತೆಯು ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಹೀಗೆ ಸದಾಸಂವೇದನಾಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಶವದ ಮನೆ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಡಂಬನೆ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ಶವದಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೩. ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ 'ಶವದಮನೆ'ಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯೇ? ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

ಋಣದ ಹುಂಜ

-ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ

ಹೊತ್ತು: ಮುಳುಗಿತು ಆಗ ; ಕತ್ತಲಾಯಿತು ಬೇಗ
ಸಾಕ್ಷೀನ ಜಳಕವನು ಮಾಡಿ, ಹೊರಗೆ
ಕಾದಿರುವ ಶಿಷ್ಯರನು ಕೂಡಿಕೊಂಡನು ಆಗ
ಜೇಲರ ತಲೆವಾಗಿ ನುಡಿದವನಗೆ.

‘ಸತ್ಯವಂತನು ನೀನು ನ್ಯಾಯವಂತನು ನೀನು
ಸೌಜನ್ಯವೆ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತ... ನಿ..ನ..ಗೆ
ವಿಷದ ಬಟ್ಟಲು ಕೊಡುವ ಪಾಪಕರ್ಮವ, ದು
ರ್ವಿಧಿಯು, ವಿಧಿಸಿಹುದಲ್ಲ ಇಂದು ನ..ನ..ಗೆ

ಮಿಕ್ಕವರ ಹಾಗೆ ಕೋಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಿದೆ
‘ಹೋಗಿ ಬಾ..’ ಎಂದು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಅವಗೆ
ಸಾಕ್ಷೀನ ಅಂದನು, ‘ಶುಭವಿರಲಿ ಗೆಲೆಯ
ನೆ ನಂಜುಂಡವರಿಗೆ ನೊಂದಿರುವ ನಿನಗೆ’

ಎಷ್ಟೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯವ ಇವನು, ವಿನಮ್ರನು ;
ಬಟ್ಟಲವ ತರುವೆಯ ಕ್ರಿಷ್ಣೋ, ಎನಲು
ಮೃತ್ಯುವಿನ ನೆರಳುಗಳ ಕೋಲೆಸೆದ ಸರ
ಳುಗಳ, ಬಾಗಿಲನು ತೆರೆದು ಜೇಲರ ಬರಲು

ಸಾಕ್ಷೀನ ಅಂದನು. ‘ಗೆಲೆಯನೆ ಕುಡಿಯ
ಲೆ? ಏನಾದರೂ ಉಂಟೆ, ವಿಧಿ ವಿಧಾನ?’
‘ಕುಡಿದಾದ ಮೇಲೆ ತುಸು ನಡೆದಾಡಬೇಕು.
ಕಾಲುಗಳು ಕಲ್ಲಾಗುವನಕ, ನಿಧಾನ.

ತರುವಾಯ ಒರಗಿಕೊ’ ಕೂಡಲೆ ಸಾಕ್ಷೀನ
ಸ, ಮೃತ್ಯುವಿನ ಪಾಯಸವನೆತ್ತಿಕೊಂಡು
ನೀರಡಿಸಿದರು ತಿಳಿ ನೀರು ಕುಡಿದಂತೆ.
ಒಕ್ಕುಡಿತದಲಿ ಕುಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು.

ನೆರಳುಗಳು ನಡುಗಿದವು, ಸರಳುಗಳು ಅ
ಳುಕಿದವು. ಮೌನವೆ ಬಿರಿದಿತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ
ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕೆನ್ನೆಗಳು ಎದೆಗಳು ತಲ್ಲಣ
ದ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು ಶಿಷ್ಯವೃಂದ

‘ಹೋ’ ಎಂದು ತೋಳೆತ್ತಿ ಪರಿವಾರ ಅತ್ತರು
ಮಿಡುಕುವ ಮಿಡತೆಯಂತೆತ್ತ ಪ್ಲೇಷೋ
ಅಳಲಿನಲಿ ಅದ್ವಿ ಹೋದನು ಅಪೊಲೊಡೋರಸ
ಮರುಕಗಳ ಮಡುವಾಗಿ ನಿಂತ ಕ್ರಿಷ್ಣೋ

‘ಹೀಗೇಕೆ ಅಳುವಿರಿ, ಅಳಲ ಸೈರಿಸಿರೆಂ’
ದು, ಸಂತೈಸಿ, ಸಾಕ್ಷೀನ ಒರಗುತಿ-ರಲು,
ಕಲ್ಲಾಗಿಸುತ ನಂಜು ಕಾಲು, ಮೈ, ಕೈಗ
ಳನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬರಲು

ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿ-ಕೊಂಡ ಬಟ್ಟೆಯ ತೆರೆದು ಏ
ನೊ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾಗಿ ಕ್ರಿಚೋಗೆಂದ
'ನೆರೆಮನೆ ಆಸ್ಪೀಪಿಯಸ್ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತ
ಲ್ಲ! ನಾನವಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಒಂದು ಹುಂಜ

ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು', ಎನುವಾಗಲೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿ
ತು; ಇಂದೆ ತೀರಿಸುವೆ ಆ ಋಣವನೆಂದು
ಕ್ರಿಚೋ ಉತ್ತರಿಸಿದ; ಆ ದಿನವೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ
ದ ಸಂತೆಯಲಿ ಹುಂಜವ ಕೊಂಡು ತಂದು.

ಮರುದಿನ ಸೂತಕದ ಮೌನದಲಿ ಎಚ್ಚೆ
ತ್ತ ಅಥೆನ್ಸದಲಿ, ಸೂರ್ಯನೆ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ
ಸಾಕ್ಷೇಟೀಸ ತೀ-ರಿಸಿದ ಋಣದ ಆ ಹುಂ
ಜವು, ಏನೇನು ಮಾಡಿದರು, ಕೂಗಲಿಲ್ಲ.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗನಾಥ ಎಕ್ಕುಂಡಿ (೧೯೨೩-೧೯೯೫) ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರಿನವರು. ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಥನ ಕವನಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನವ್ಯದ ಇತರರಿಗಿಂತ ಎಕ್ಕುಂಡಿ ಅವರು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದೇ ಕಥನ ಕವನಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಭಿತ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಅದರ ರಶಿಯನ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣದಿಂದ. ಇವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಪುರಾಣಗಳ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಕಥನ ವಿಶೇಷಗಳಿವೆ. ನವ್ಯದ ರೂಪಕ-ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಅಂತರ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ನವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ತಾತ್ವಿಕ ಆವರಣವನ್ನು ತುಂಬಲು ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿದೆ.

ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರ "ಬಕುಲದ ಹೂವುಗಳು" ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಈ ಕಥನಕವನವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ.

ಆಶಯ

ಋಣದ ಹುಂಜ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಮನೋಧರ್ಮ ಆಳುವವರಿಗೆ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ದಾಸಾನುದಾಸರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಯುವಜನತೆಯನ್ನು ವಿಚಾರವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಅವನನ್ನು ಸಾವಿನತ್ತ ದೂಡುತ್ತದೆ. ಸಾವನ್ನು ನಿರ್ಭೀತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸಾಕ್ರಟೀಸ್‌ಗೆ ವಿಷ ಕೊಡಲು ಬಂದ ಜೇಲರ್ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡು ಅಳುವ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುವ ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ನೆರೆಮನೆಯವನಿಗೆ ಹುಂಜ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಋಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇರುವುದೇ 'ಮರುದಿನ ಸೂತಕದ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ತಿರಿಸಿದ ಋಣದ ಹುಂಜವು ಏನೇನು ಮಾಡಿದರು ಕೂಗಲಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ನಂತರದ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ನಿತ್ಯ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಗೊಂಡು ಯಾವ ಹುಂಜವೂ ಕೂಗಲಿಲ್ಲ.

ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಬಗೆ. ನೈತಿಕ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಜೀವ ವಿರೋಧದ, ಹಿಂಸೋನ್ಮಾದದ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವಿಕೃತ ಸಂತೋಷಪಡುವ ನೆಲದ ದುರಂತ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

೧. ಶುಭವಿರಲಿ ಗೆಲೆಯನೆ ನಂಬುಂಡವರಿಗೆ ನೊಂದಿರುವ ನಿನಗೆ
೨. ಕುಡಿದಾದ ಮೇಲೆ ತುಸು ನಡೆದಾಡಬೇಕು, ಕಾಲುಗಳು ಕಲ್ಲಾಗುವನಕ
೩. ಮರುದಿನ ಸೂತಕದ ಮೌನದಲಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಅಥೆನ್ಸದಲಿ ಸೂರ್ಯನೆ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

೧. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, 'ಋಣದ ಹುಂಜ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಆಕರ : ಬಕುಲದ ಹೂಗಳು - ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ.

ಪ್ರಕಟಣೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೪.

ನಾಡದೇವಿಯೆ

- ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ ಕಂಡೆ ನಿನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಎಂಥ ದೃಶ್ಯ ;
ನೋವು ನಗೆಯ ಸಮಿಶ್ರದಲ್ಲಿ ಎದೆಯಾಯಿತದಕೆ ವಶ್ಯ.
ಒಂದೆದೆಯ ಹಾಲ ಕುಡಿದವರ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಭೇದ ತಾಯಿ!
ಒಂದೆ ನೆಲದ ರಸ ಹೀರಲೇನು? ಸಿಹಿ, ಕಹಿಯ ರುಚಿಯ ಕಾಯಿ.

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ....

ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಎಡವಿ ತಡವರಿಸುತ್ತಿರಲು ಮಂದಿ
ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತವರ ನಡೆದಿರುವನೊಬ್ಬ ಸ್ವಹಿತಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದು ದೊಂದಿ.
ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲ ಹೆಣಕೆಂದು ತಲೆಗೆ ಕೈ ಹೊತ್ತ ಬಡವನೊಬ್ಬ;
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಾನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಭವದ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ.

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ....

ಅನ್ನವಿರದ ಹಸುಳೆಗಳ ತಬ್ಬಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ತಾಯ ಕಂಡೆ;
ದುಃಖಪೂರ ಉಕ್ಕುಕ್ಕೆ ಮೊರೆಯೆ, ಕೊಚ್ಚಿತ್ತು ಬಾಳ ದಂಡೆ,
ಹೊಟ್ಟೆ ಹೇಳಿಗೆಯ ಬಿಚ್ಚಿ, ಹಸಿವ ಹಾವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೆಣಕಿ -
ಯುಕ್ತಿ ರಾಗದಲಿ ಕುಣಿಸಿ, ದಣಿಸಿ, ನಲಿದಿಹರು ಹಲರು ಬದುಕಿ.

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ....

ನರನನ್ನೆ ಗಾಳವಾಗಿಸುತ್ತ ಬಾಳ ನೀರಲ್ಲಿ, ನಲಿವ ನರಿಗೆ -
ನಾವೊಂದು ಎನುವ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಗಾಲೆಳವ ನಾಡಿನರಿಗೆ,
ಎಚ್ಚರವ ನೀಡಿ ತಿದ್ದುತ್ತಲಿರಲಿ ಕವಿ ಭಾವವೆಂಬ ಬಡಿಗೆ,
ತಾಯಿ ಭಾರತಿಯೆ, ಇದುವೆ ನಿನಗೆ ನಾ ಸಲಿಸಲಿರುವ ಕೊಡುಗೆ

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ....

ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿ ಈ ಜೀವ ತಾನು, ಹಿಡಿದೊಂದು ದಿಟದ ದಾರಿ -
ಮರೆಂದುದಂತೆ ಹೊರಿಸಿರುವ ಋಣವ, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನು ಸಾರಿ.
ನಿನ್ನೊಲವ ತೈಲ ನನ್ನೆದೆಯೊಳಿರಲಿ; ಬೆಳಗಿರಲಿ ಬಾಳ ಬತ್ತಿ.
ಕೊನೆ ಕಾಣಲಮ್ಮ ಅನುಭವದಿ ಮಾಗಿ, ನಿನ್ನಡಿಗೇ ಬಾಗಿ ನೆತ್ತಿ.

ನಾಡ ದೇವಿಯೆ.....

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಕವಿ: ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ. ನವೋದಯ, ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿದ್ದವರು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಲವಲವಿಕೆ ಮತ್ತು ಗೇಯ ವೈವಿಧ್ಯದ ಹಲವು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಅನನ್ಯ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದವರು ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್. ನಿಸಾರರ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಮೋಹಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನದ ಸುಭಗತೆಗಳು ಒಡಗೂಡಿ ಉತ್ಕಟ ಹೃದಯಾನುಭೂತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು. 'ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ' ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿ 'ಭಾವಗೀತೆ'ಯ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದವರು. ಇವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಗಾಯಕರಾದ ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ, ಸಿ. ಅಶ್ವತ್ಥ, ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಸಂಗೀತಾಕಟ್ಟಿ, ಕಸ್ತೂರಿ ಶಂಕರ್ ಅವರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದೇ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ, ನನ್ನ ನಲವಿನ ಬಳ್ಳಿ, ಅಂದೇನು ಇಂದೇನು? ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣ, ಎಲ್ಲ ಮರೆತಿರುವಾಗ, ಕುರಿಗಳು ಸಾರ್ ಕುರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ನಿಸಾರ್ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ನಾದವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದವು. ರಾಮನ್ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ , ಅಮ್ಮ ಆಚಾರ ಮತ್ತು ನಾನು, ನಿಮ್ಮೊಳಗಿದ್ದೂ ನಿಮ್ಮಂತಾಗದೇ , ಹಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳು ನಿಸಾರರ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಮನಸು ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರು, ನಾನೆಂಬ ಪರಕೀಯ, ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ವಿಮರ್ಶೆ ಸಂಪಾದನೆ , ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಇದು ಬರಿ ಬೆಡಗಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣ, ಮನದೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ, ವಿಚಾರ-ವಿಹಾರ, ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ-ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಎ ಮಿಡ್ ಸಮ್ಮರ್ ನೈಟ್ಸ್ ಡ್ರೀಮ್ ಹಾಗೂ ಒಥೆಲೋ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ನಿಸಾರರ 'ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಅರಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ನಾಡದೇವಿಯೆ' - ಕವಿತೆ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಗರ್ವಪಡುವ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನೊಳಗೇ ಇರುವ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸಮಾನಾಂತರ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭವ್ಯವೂ ದಿವ್ಯವೂ ಎಂಬ ಸಹಜ ಪ್ರೇಮದ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ, ನೈತಿಕತೆಗಳ ದಿವಾಳಿಯಾಗಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ, ಸೌಹಾರ್ದಗಳ ದಿಟದದಾರಿಯತ್ತ ಮರುಪಯಣದ ಅನಿವಾರ್ಯದ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಕವಿತೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ :

೧) ನಾಡದೇವಿಯೆ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಮಾನಾಂತರ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಆಕರ: ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ - ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ : ಪ್ರಕಟಣೆ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೦

ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಹಾಡು

- ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಈರಡಿಯುರಟೆ ಂರಣಡಿಟೆಚಿಟ್ಟುಣ: ತ್ತಿಚಿಣ ಜರ ದಿರಣ ಣ್ಣುಟೆಣ್ಣ ರಜಿ ಟರಜಜಡಿಟೆ ತಿಭಣಜಡಿಟೆ ಛಿತುಟುದಚಿಣುರಟೆ?

ಒಚ್ಚಿಚಿಣಟಚಿ ಉಚಿಟಿಚ್ಚು: ಉಣ್ಣ ಚಿ ರರರಜ ಉಜಜಚಿ.

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಯ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಮರದ, ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಹೂವುಗಳನ್ನು ದೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಟಿ ಬೀಳಿಸಿ, ಅದರ ಕುಸುಮವನ್ನು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರಿ ಪುಡಿಗಾಸು ಗಳಿಸುವುದು; ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದೆ ಅಂಗೈ ಉಜ್ಜಿ ಕರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಕರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯೂ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಕಣ್ಣೆಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಂತರ ಮನೆ ಎದುರಿನ ಬಡಕಲು ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೈ ಮುಗಿಯುವುದು , ಉಮಿಕರಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕೌಲಿಯನ್ನುವ ಕಷ್ಟ ದನದ ಹಣೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣೆಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಊಟಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಗೋಗ್ರಾಸವೆಂದು ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಕೌಲಿಗೆ ಎತ್ತಿಡುವುದು - ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಈಗ ನೆನೆಯುವುದು ಹಳಹಳೆಗಾಗಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಕಟಕಾರಿಯಾದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದನ್ನು ನಿಮ್ಮೆದುರು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರವೆನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಇತ್ತು. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ವ್ಯವಹಾರದ ಅಗತ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಈ ಭಾವನೆಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಗೋವು; ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುಳ್ಳುದನಗಳು.

ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಡ್ಡಮಾತು ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ದನ ಪವಿತ್ರ ಎನ್ನಿಸಿದರೆ, ಪರರ ಮನೆಯ ದನ ಪೀಡೆಯೆಂದೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂತಹ ಬೇಲಿಯನ್ನಾದರೂ ಹಾರಿ ಬರಬಲ್ಲ ಉತ್ಕಟ ಹಸಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಛಲದ ದನಗಳು ಇವು. ನಮಗಾಗದವರ ಮನೆಯ ದನಗಳ ಉಪಟಲ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಬರುವುದೂ ಇತ್ತು. ದೊಡ್ಡಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಜಮಾನ ದಂಡ ತೆತ್ತಬೇಕು; ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ದನವನ್ನು ಅವನು ದೊಡ್ಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಲು ಸಮಯ ಹೊಂಚಬೇಕು.

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ ಹಸಿರಾದಾಗ ದನಕಾಯುವವನಿಗೆ ಈ ಬಿರುಸಾದ ಓಟದ ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟಾದ ಮೈಕಟ್ಟಿನ ದನಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಗಂಡು ಗುಡ್ಡಗಳು ದುಃಸ್ವಪ್ನವೇ ಸರಿ. ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ದನಕಾಯುವ ದಿನಗಳ ಗೋಳಾಟಗಳು ರೋಚಕವಾದವು. ಎಲ್ಲೋ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಮೇಯುವ ದನಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದೂರ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ ಕಿಸಿದು ಪಯಿರಿನ ವಾಸನೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಓಡತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ, ದನಕಾಯುವವನು ತನಗೆ ಮುಂದೆ ರೈತನಿಂದ ಬೀಳುವ ಏಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಲವೆತ್ತಿ ಓಡುವ ಈ ದನಗಳ ಹಿಂದೆ ಓಡಬೇಕು. ನೋಡುನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದಂತೆ ಅವು ಛಂಗನೆ ನೆಗೆದು ಬೇಲಿ ಹಾರಿ ಹಸಿರಾದ ಪಯಿರಿಗೆ ಬಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಾಯಿತೆಂದರೆ ದನಕಾಯುವವನ ಗತಿ ಮುಗಿಯಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಳುಗಳ ನಡುವೆ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಗೆ ದನಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಎದುರು ನಿಂತು ಅವಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನನ್ನು ದಡ್ಡಮ್ಮ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೋಟುದ್ದದ ನಾನು ಕರೆದಾಗ ದಿವ್ಯವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಈ ದನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಪದ್ಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಡಲ್ಲ; ಇದು ಇನ್ನೊಂದು (ಪುಣ್ಯ ಕೋಟಿಯ ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಓದುವಾಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಜಬರುದಸ್ತಿನ ತಂದೆ ನನ್ನಿಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದು ನೆನಪು). 'ಇಟ್ಟರೇ ಸಗಣೆಯಾದೆ, ತಟ್ಟಿದರೆ ಕುರುಳಾದೆ, ಸುಟ್ಟರೆ ನೊಸಲಿನ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ' ಎಂದು ಮೊದಲಾಗುವ ಈ ಪದ್ಯದ ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳು ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗೆಳೆಯ ಬೊಳುವಾರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವೊಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಸ್.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಬರೆದ ಗೋವಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಇದು.

ಬೇಸಾಯದ ಬದುಕಿನ ಲೋಕದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೂಪಕ ಈ ಕವನ, ಕೃಷಿಕಾರನ ಇಡೀ ಬದುಕಿಗೆ ದನ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕವನ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದನವೇ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ; ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡಿದಂತೆ! 'ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೋ ಎಲೆ ಮಾನವಾ' ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಂಗಿಸಿ 'ಹರಿ ಹರಿ ಗೋವು ನಾನು' ಎಂದು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕರೆದರೆ ಹಾಲಾಗುತ್ತದೆ, ಹೆಪ್ಪಾಗಿ ಮೊಸರಾಗುತ್ತದೆ, ಕಡೆದಾಗ ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಕಾಯಿಸಿದರೆ ತುಪ್ಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದಸ್ತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಹಾಲನ್ನು ಮಾರಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತುಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಮಾರುವುದುಂಟು. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಲೆಂದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಸನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಫಮಫಮಿಸುವಂತೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತುಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಪೇಟೆಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆಂದು ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಯಾರಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನೀರುಮಜ್ಜಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾಮಯ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹಣ್ಣುಹಣ್ಣು ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆಡಿದ ಮಾತೊಂದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನೀಕರಣದಿಂದ ದರಿದ್ರಗೊಂಡ ಬಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ: 'ಒಡೇರೆ, ಅದೇನೋ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಡೇರಿ ಪಾರಿ ಅಂತ ಏನೋ ಶುರುವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಮನೆಗೆ ಬಾಯಾರಿ ಬಂದರೆ ನೀರು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯ್ತು!'

ನರಸಿಂಹಾಚಾರರಿಗೆ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಜೀವವಿರುವ ಗೋವು ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸತ್ತಮೇಲೂ ಉಪಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೊಳೆ ಹಾಯಲು ಅದು ಹರಿಗೋಲಾಗಿ, ಉತ್ಸವದ ರಾಯಭೇರಿಗೆಯಾಗಿ, ರಾಯರಾ ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳೊತ್ತುವಾಗಿ (ಟಾರು ಹಾಕದ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲು ಬಳಸುವ ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಶಬ್ದ ಇದು!) ದನ ಒದಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪೋಲಿ ಅಲೆದು ಬೇಲಿ ಹಾರಿ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಅಪರಾಧಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡಿಯ ಜೈಲು ಸೇರುವ ದನಗಳೂ ಈ ನಮ್ಮ ಕವಿಗೆ 'ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಸದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇದು ಬಂದು' ಮನೆಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕರುಣಾಮಯಿಯೆಂದೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಪರರ ದನಗಳನ್ನು ಜರಿಯುವವರಿಗೂ ಹೀಗೂ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಔದಾರ್ಯದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿತ್ತು. 'ಅಂದರೆ, ನಿತ್ಯದ' ದನದ ತರಳೆ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ಜೊತೆಗೇ ಒಳಗಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ 'ಸತ್ಯದ ದನ'ವೂ ಒಂದಿತ್ತು. ಓದಲು ಬಾರದ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನೂ, ಕವಿ ನರಸಿಂಹಾಚಾರರು ಬೇಸಾಯ ಲೋಕದ ಈ ಹಸುವೆಂಬ ದೇವತೆಯ ಪೂಜಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಜದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮದ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಗೋವು ಇತ್ತು-ಗಾಡಿ ಎಳೆಯುವ, ನೇಗಿಲು ಉಳುವ ಎತ್ತಾಗಿ, ಕೊಂಚವಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ರುಚಿಕರವಾದ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸುವಾಗಿ ಮುದಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ತಾಯಾಗಿ, ಗೊಬ್ಬರದ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದಿಯಾದ ಅಜ್ಜಿಯೂ ಅಜ್ಜನೂ

ಹಾಗೆಯೇ, ಬೇಸಾಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹಸುಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದವೆ, ಗೋಧೂಳಿ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಅಜ್ಜ ಎಣಿಸುತ್ತ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಎಸೆಯದ ಕಲಗುಚ್ಚು ಮುರಗಳ ತಯ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದಿನ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಕಾಲವಾದ ಪೂಜ್ಯ ಹಿರಿಯರನ್ನು ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿ ಚಿರಶಾಂತಿಯ ಪರಂಧಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಗೋವನ್ನು ಆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನಾವು ಹೇಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೆವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಹೇಳಲು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

‘ಕರು ಸತ್ತ ಬೇಗೆಯಲಿ ನಾ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದರೆ

ಮರುಕವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಕರುವ ತಂದು

ತಿರುತಿರುಗಿ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಹಾಲು ಕರೆವೆ ನೀನು’

ಎಂದು ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಹಸುವಿನ ನಿಂದಿಸುವ ಬಾಯಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಕವಿ.

ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಓದಲು ಹೋದ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯ ದನವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಇದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ, ನಮ್ಮ ದನವಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆಚ್ಚಲು! ಹಾಲು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ದನದಂತೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಅದು ಮಾಡದು. ಅದರ ಗಂಡು ಕರು ಗಾಡಿ ಎಳೆಯಲಾರದು ಉಳಲಾರದು. ಅದರ ಬೆನ್ನು ಸಪಾಟು, ಅಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದನ ಅದೆಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಕೊಡುವ ಹಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಅದರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದೇ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಕೊಂದ ಪಾಪ ತಿಂದು ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಾಂಸ ‘ಬೀಫ್‌ಸ್ಟೀಕ್’ ಮುದಿ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಖಂಡಿತ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಆಲ್ಲ.

ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ರೈಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರೈತ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಭಾಷೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಅವರ ಭಾಷೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸ್ನೇಹಿತರಾದೆವು, ಸನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದೆವು. ಇಟಾಲಿಯನ್ ರೈತ ಎದ್ದು ಬಾಗಿ, ಎರಡೂ ಹಸ್ತಗಳನ್ನೂ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೋಡಾಗಿ ತೋರಿಸಿ, ಹಸುವಿನಂತೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿ, ಕತ್ತನ್ನು ಕಡಿಯುವಂತೆ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ. ‘ನೀವೇಕೆ ಹಸುವನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಇದ್ದಾನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಸನ್ನೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇಸಾಯದ ಹಸುವಿನ ಎಕಾನಮಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿವರಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಪಾಡನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಕನಿಕರಪಡುತ್ತ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ನಕ್ಕು ಸುಖಿಸಿದ.

ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಕಾನ್ಸನೋಟ್ರೇಷನ್ ಕ್ಯಾಂಪಿನಂತಹ ಪುಟ್ಟ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾವಿನ ತನಕ ಎಂದೂ ಚಲಿಸದಂತೆ ಕೂರಿಸಿ, ಸತತ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಅವು ಇಡುವ ಮೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದೇ ಅವನ್ನು ಮಾಂಸ ಮಾಡಿ ಮಾರುವ ಎಷ್ಟೋ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿ ಸಾಹುಕಾರನನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಎಂಬ ಪಾಪಭಾವನೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಈ ಸದ್‌ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಉಳುವುದಾಗಲೀ, ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲೀ, ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ಬೆಳೆಯುವುದಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಕೊಂಚ ಹಾಲು ಕೊಡುವ, ಆದರೆ ಹಲವು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ದನಗಳು ಈಗ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಹಾಲಿನ ಡೇರಿ ನಡೆಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗವಾದಾಗ ಜರ್ಸಿ ಹಸುಗಳೇ, ಆಧುನಿಕ ತಳಿಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ದನಗಳು ಗಂಡು ಕರು ಹಾಕಿದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದು ಅವು ಕೊಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಹಸುಗಳೂ ಅಷ್ಟೆ. ಅವಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಅವನ್ನು ಸಾಕುವುದು 'ಎಕನಾಮಿಕ್' ಅಲ್ಲ. ಗೋವನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ನಾವೇ ಅವನ್ನು ಮಾರುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳ ಪಾಡು ಮುಂದೇನು ಎಂದು ನಮಗೆ ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲದ ಬಡಪಾಯಿಗಳು ಈ ಬಡಪಾಯಿ ದನಗಳನ್ನು ಬಡಪಾಯಿ ರೈತರಿಂದ ಕೊಂಡು ಕಸಾಯಿಖಾನೆಗೆ ಒಯ್ಯುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಂಡಿಸಿ ಹಿಂಸಿಸುವ ಬಡವರೇ ಆದ ಕ್ಷೂರ ಯುವಜನರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೊಂಚುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಕೋಮುವಾದದ ವೋಟ್ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಯಾರೋ ಪುಂಡು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಡುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಪುಠಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಮ್ಮ ಹಲವು ಗೆಳೆಯರಂತೆ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತ್ಮವಸರದ ಉತ್ಕಟ ಮಾತುಗಾರ, ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಯ ಲೇಖಕ ಮುಲ್ಕರಾಜ್ ಆನಂದ್ ಒಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದವರು ನನ್ನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿ ಪ್ರವಾದಿಯಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದರು: "ಹೌದು, ನಮಗೆ ಗೋವು ಪವಿತ್ರವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗಂದು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಾವು ಗೋ ಭಕ್ಷಕರಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿದೆ ಹಾಲು ಕೊಡದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೇವು? ಗಾಂಧಿ ಗೋವನ್ನು ಕರುಣೆಯ ಕಾವ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಸಾಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾವು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ನಮ್ಮ ಖಣಿಜಾಭಿಣಿಗಾಡಿಜಿ ರಜಿ ಈಜಿಟುಟಿಫಿ ಭಾವನೆಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇತ್ಯಾದಿ...

ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ದಲಿತರ ಮಲ ಹೊರುವ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಆನಂದರು ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಪ್ರಿಯರು, ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು, ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯತ್ ಯೂನಿಯನ್ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ನಂತರವೂ ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕನಸು ಕಾಣುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದರು ಏನೆನ್ನುತ್ತ ಇದ್ದರೋ?

ಗಾಂಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಹುತ್ವವಲ್ಲ; ಬಹುಜನರಿಂದ ಆಗುವ ಉತ್ಪನ್ನ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಜೀವನ ಕ್ರಮ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾತ್ರ. ನಾವು ನಿಸರ್ಗದ ಜೊತೆ ಹೆಣಗಿ ಸಹಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ಉತ್ಪನ್ನ. ನಿಜವಾದ ಉತ್ಪನ್ನ ಇರುವುದನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು, ತೀಡಿ ತಿದ್ದುವುದು, ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಇರುವುದರಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕೃಷಿ ಈಗಿನ ಮನಮೋಹಕವಾದ ಇನ್‌ಫಾರ್ಮೇಷನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಯಂತಲ್ಲ. ಜನಸಮುದಾಯ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಟ್ಟೆ ಉಡಲು, ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಊಟ ಮಾಡಲು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಕಳೆ ತೆಗೆದು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಸಗಣೆಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಿ ದುಡಿಯುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾರದ ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಮುಖೇನ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕೃತಕ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಶದಲ್ಲಿ ಈ ನಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ

ದಡಿಯ ಜಮೀನುದಾರರೂ ನಾಶವಾಗಲಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ತರೆ ಜಮೀನುದಾರರು ಅವರ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲೋ ಅಮೆರಿಕಾದ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲೋ ಹೊಡೆಯಲು ನೋಣಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಭೂಮಿ ಐಟಿ ಬಿಟಿಗಳಿಗೋ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಗೋ ಓರಿಸಂಗಾಗಿಯೋ, ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆಗಳಿಗೋ ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೋ ಮುಡಿಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ , ಡಬ್ಲ್ಯೂಟಿಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ನೀರು, ನೆಲ, ಗಾಳಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಶವಾಗುವಂತೆ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲವಾಗುವಂತೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸಿವೆ. ಬೇಸಾಯದಿಂದ ಬೇಸತ್ತವರು ಇವರಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು; ಮೇಧಾಪಾಟ್ಯರಂತಹ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಬೇಕಾದರು.

ಈ ನಡುವೆ ಗೋವಿನ ಗೋಳಿನ ಕಥೆಯೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸಾಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಾಣಿ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದು ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆದಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ಅದೆಂಥದೋ 'ಹುಚ್ಚು' ಕಾಯಿಲೆ (ಒಚಿಜ ಅರಿತಿ ಅಚಿಚಿಚಿ) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ನೀವು ಓದಿರಬೇಕು ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಗುಣ ಹೊಂದಿದರೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪೈಪೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದನಗಳ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದನಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಸುಟ್ಟು ಅಥವಾ ಹೂಳಿದರು. ಕೊಂದ ಪಾಪ ತಿಂದೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕೋಳಿಗಳ ಸರದಿ.

ಕುರಿಯನ್ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಕೋ ಆಪರೇಟಿವ್ ಮಾಡಿ ಕ್ಷೀರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅವನು ಜಾಣ. ಅದು ಎಮ್ಮೆಯ ಹಾಲಿನಿಂದಾದ ಕ್ರಾಂತಿ. ಎಮ್ಮೆ ಪವಿತ್ರವಲ್ಲ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

* * *

ನಮಗೆ ಆಧುನೀಕರಣವೂ ಬೇಕು; ಹಸು ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕಟ್ಟುವ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಉಷ್ಣಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು, ನಾವು ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭದ್ರತೆಯ ನೆವದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋಟಿಸುವ ಅಣುಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರು, ಹಾಗೆಯೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಿ ನಡೆಸುವ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವವರು ನಮಗೆ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋಹತ್ಯೆ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಅಸೆಬುರುಕುತನದ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕೋಮುದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಗೋವುಗಳು ನೆವವಾಗುತ್ತವೆ. 'ಇಟ್ಟರೆ ಸಗಣೆಯಾದೆ, ತಟ್ಟಿದರೆ ಕುರುಳಾದೆ, ಸುಟ್ಟರೆ ನೊಸಲಿನ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ' ಎನ್ನುವ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಲು ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

'ಕಟುಕನಿಗೆ ಕೊರಳೊಡ್ಡಿ ಓಟುಗಳು ಆದೆ'

ನಾವು ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯ ಜನರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಗೋವಿನ ಪ್ರೇಮ ನಿಜವಾಗಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಾಂಧಿಯವರಂತೆ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ಒಂದು ಫರಂಗಿ ರೋಗದಂತೆಯೂ ಕಾಣಬಲ್ಲೆ, ಕಂಡು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಜನರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದರ ಒಂದು ನೆನಪು. ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಜ್ಜನರ ಆಶಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಆಶಯವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರೂ ದಲಿತರೂ ಗಿರಿಜನರೂ ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದುಂಟು. ಅದು ಬೇರೆ ಮಾಂಸದಷ್ಟು ದುಬಾರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಖಿಲಾಫತ್ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪರ ನಿಂತರು. ಆಗ ಕೆಲವು ಹಿಂದೂ ನಾಯಕರೇ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಇದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ. ನಾವು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪರ ನಿಲ್ಲುವಾಗ ಒಂದು ಕಂಡೀಷನ್ ಹಾಕಬೇಕು. ಅವರು ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಒಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. 'ನಾವು ಖಿಲಾಫತ್ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ನೈತಿಕ ಅಗತ್ಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಯಾವ ಷರತ್ತನ್ನೂ ಹಾಕದೆ ನಾವು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು. ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ತಾವಾಗಿಯೇ ಗೋಮಾಂಸ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ'

ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ತಿನ್ನದವನ ಔದಾರ್ಯದ ಅಧಿಕಾರದ ಮಾತು ಇದು.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಉಡುಪಿಯ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ (ಜನನ: ೨೧.೧೨.೧೯೩೨, ನಿಧನ : ೨೨.೦೮.೨೦೧೪) ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕ. ನವ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಬಗೆಯ ವಸ್ತು ಧೋರಣೆ, ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಚರ್ಚೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದವರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕೇರಳದ ಕೊಟ್ಟಾಯಂನ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ.

ಎಂದೆಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಕತೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಮೌನಿ, ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆ, ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಸಂಸ್ಕಾರ, ಭಾರತೀಪುರ, ಅವಸ್ಥೆ, ಭವ, ದಿವ್ಯ - ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಮಕ್ಷಮ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಹಿಂದುತ್ವ ಅಥವಾ ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೃತಿಗಳು. 'ಸುರಗಿ' ಅವರ ಅತ್ಯಧನ ಅವರಿಗೆ 'ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳಾದ ಘಟಶ್ರಾದ್ಧ, ಬರ, ಮೌನಿ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಅವಸ್ಥೆ, ಸದಭಿರುಚಿಯ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ರುಜುವಾತು' (೦೪.೦೬.೨೦೦೬) ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ದೇವರು, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಮುಂತಾದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೇರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದವರು ಅವರು. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಈ ಬಗೆಯ 'ವಿರೋಧಪ್ರಜ್ಞೆ' ಯಾವಾಗಲೂ ಅನೇಕ ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ನಿಲುವು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದದಂತಹ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಚಿಂತನೆಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದವರು ಅವರು. ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕೆಂಟಕರು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಇಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳ, ಜ್ಞಾನದ ಆಳದ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೋವನ್ನು ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದರ ಉಳಿಯುವಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದವನು ಬುದ್ಧ. ಇದರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನೇ ಮರೆಸುವಂತೆ ಗೋವನ್ನು ವೈದಿಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಸವಾಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡುತ್ತಿರುವ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಗೋವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗೋಸಂತತಿ ಬಗೆಗಿನ ನಿಜವಾದ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಚಿತಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಸಂಕಟಮಯ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಸಾದ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದ ಆಕಳೊಂದನ್ನು ರೈತನೊಬ್ಬ ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದೆಂಬ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೇ ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉನ್ನಾದವನ್ನು ಮೆರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಾದ ಹಲವು ನೆಲೆಗಳ ಜನರ ಆಹಾರ ಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇದು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಈ ಲೇಖನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಗೋವಿನ ಬಗೆಗಿನ ಆರಾಧನೆಯ ಮನೋಭಾವಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಕುರಿತಾಗಿ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸಲಾಗುವ 'ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೋ ಎಲೆ ಮಾನವ' ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೆಲನಾಕ್ಷನ ಹೆಣವೆಂದರೆ ಒಂದಡಕೆಗೆ ಕೊಂಬವರಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾತನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತ, ಪ್ರಭು, ಜಗದ್ಗುರು, ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೀಗೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಸತ್ತ ನಂತರ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲಾದರೂ ಉಪಯುಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕಂಟಕಕಾರಿಯಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ವಿವೇಕವನ್ನು ಅಂದರೆ ಜೀವ ಪವಿತ್ರವಾಗಬೇಕಾದ ಜರೂರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರೈತಾಪಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವ 'ಗೋವಿ'ನ ಪಾಡಿಗೂ, ದೇವತೆಯೆಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಒಣಮಾತಿನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುಠಾರಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಗೋವಿನ ಪಾಡಿಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಈ ಲೇಖನ 'ಮೂಕ' ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಯ ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಪಾಡು ಹೇಗಾಗಿದೆ? ವಿವರಿಸಿ.

ಓ ಎನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರೇ

-ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ

ಓ ಎನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರೇ, ಅದೋ
ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿರಿ, ತಲೆ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಗೋಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿರಿ.

ಈ ವಿಶಾಲ ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಶಾಲ ನಭದಲ್ಲಿ
ಭಂವೆಂದು ಬರುತ್ತಿದೆ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ.
ಬಡಿದಿಲ್ಲವೇ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಣಪಟಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ
ನಭೋವಾಣಿಯ ಸಂದೇಶ ಗಾನ?

ಬರಲಿದ್ದಾರೆ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ
ಅದೇ ಅದೇ ರಾಮಾಯಣದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ-ಮೇನಕೆಯರು.
ಅದೇ ಅದೇ ನಮ್ಮ ಜಗದಂಬೆಯರು.
ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕೊಳ್ಳಿರಿ ಬಾಂಧವರೇ,
ಅವರ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಳಕೊಂಡೀರಿ.

ಅನ್ನ ಅನ್ನ ಅಂತ ಬಾಯಿ ಬಡಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಲ್ಲ ನೀವು
ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಅನ್ನದ ಪಾಕೀಟು ಸುರುವುತ್ತಾರೆ.
ಸಿಕ್ಕವರು ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಹೊಡಕೊಳ್ಳಿರಿ ಬಾಂಧವರೇ,
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ಜಾತಿ-ಗೀತಿ ಎಲ್ಲ ಮರೆಯುತ್ತದೆ.
ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳೇ,
ಯಾವ ದಕ್ಷಿಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸುರು ಮಾಡಿರಿ.

ರಣ ಬಿಸಿಲಿನ ಬಟಾಬಯಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಜನತಾ ಬಾಂಧವರೇ,
ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದ ಆಕಾಶ ಜೀವಿಗಳು ಅಲ್ಲಂದಲೇ
ಬಂಜೆನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಜ ಸುರಿಯಲಿದ್ದಾರೆ.
ಬೀಜ ಮೊಳೆತು ಸಸಿಯಾಗಿ ಮರವಾಗಿ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ
ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಕವಿದು ಧೋಧೋ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ.
ನಿಮ್ಮ ಹರಕು ಮುರಕು ಗುಡಿಸಲೆಲ್ಲ ನೆಲಸಮವಾಗುತ್ತವೆ.
ಮತ್ತೆ ಅವರೇ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ರೆಡಿಮೇಡ್ ಮನೆಗಳನ್ನು
ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಿಂದಲೇ ಕೆಳಗೆ ಒಗೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾವು, ತಲೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಭಾರೀ ಜನಾಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ,
ಈ ವಿಮಾನಗಳು ಭೂಮಿಗಳಿಯುತ್ತಾರೆ.
ಒಂದು ಮಿನಿಟು ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ, ಎರಡೇ ಮಿನಿಟು ಭಾಷಣ ಕುಟ್ಟಿ
ನಾಲ್ಕನೇ ಮಿನಿಟು ಮತ್ತೆ ನೆಲಬಿಟ್ಟು ಹಾರುತ್ತಾರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಮಾಮೂಲಿ ಜನನಾಯಕರು ನೆಲದಗುಂಟ ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ

ಇರುವೆಗಳಂತೆ ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡದ ಹಾದಿಯ
ಜಾಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿದ
ಖೇಚರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಿಚಿಪಿಚಿ ನಗುತ್ತಾರೆ.

ಗೋಣೆತ್ತಿದ ಎನ್ನ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ, ಇನ್ನು
ಗೋಣು ಬಗ್ಗಿಸಿರಿ.
ಟಾರು ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜನನಾಯಕರ ಕಾರುಗಳ
ಟಾಯರುಗಳ ಗುರುತು ಹೇಗೆ ಪ್ರಿಂಟಾಗಿವೆ, ನೋಡಿರಿ.

ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕ ಕಳಚಿ, ಬಗ್ಗಿ, ನೋಡಿರಪ್ಪಾ,
ಇದೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ
ಇದೇ ನಿಮ್ಮ ಮೋಕ್ಷದ ಹಾದಿ
ಆಯ್ಕೋ, ಎನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರೇ....

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಚಂಪಾ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರು (೧೯೩೯) ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ, ನಾಟಕಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕ. ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಅವರು ಕನ್ನಡ ನವ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುವ ಚಂಪಾ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದವರು. ನಗರನಿಷ್ಠ ವೇದನೆ-ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಾಗ ಅದರಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬಂಡಾಯದ ದನಿಯಾದವರು. ನವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದ 'ಕುಂಟ ಕುಂಟ ಕುರುವತ್ತಿ' 'ಅಪ್ಪ' (೧೯೬೯) ಗೋಕರ್ಣದ ಗೌಡಶಾನಿ (೧೯೭೪), ಟಿಂಗರ ಬುಡ್ಡಣ್ಣ (೧೯೭೧), ಗುರ್ತಿನವರು (೧೯೭೧), ನಾಟಕಗಳು (೧೯೬೯), ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಸಂಗತತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ನಳಕವಿಯ ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ (೧೯೭೯) ಅವರು ಬರೆದ ಬೀದಿ ನಾಟಕ.

ಚಂಪಾ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾನುಲಿ (೧೯೬೦), ಮಧ್ಯಬಿಂದು (೧೯೬೪) ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಕವನಗಳು (೧೯೬೭) , ಗಾಂಧೀಸ್ಮರಣೆ (೧೯೭೬), ಓ ಎನ್ನ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ (೧೯೭೭), ಹೂವು ಹೆಣ್ಣು, ತಾರೆ (೧೯೮೨) , ಅರ್ಧಸತ್ಯದ ಹುಡುಗಿ (೧೯೮೯), ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ (೧೯೯೪) , ದೇವಭಾಗ (೨೦೦೩) ಚಂಪಾ ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ಕಳೆದ ೪ ದಶಕಗಳಿಂದ ಚಂಪಾ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಸಂಕ್ರಮಣ' ಪತ್ರಿಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಅಪೂರ್ವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡು, ಸತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂಪಾ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ವಿಡಂಬನೆ ಮತ್ತು ವಿನೋದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಚಂಪಾ ಅಪ್ರತಿಮ ವಾಗ್ಮಿಯೂ ಹೌದು. ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು 'ಚಂಪಾ ಕಾವ್ಯ' ದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯತ್ವ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯತನ ಮುಂತಾದ ಫರ್ಮಾನುಗಳಿಂದಲೂ ಅವರು ವಿಚಲಿತರಾಗದೆ ತಮಗೆ ಅನನ್ಯವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರದು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವನೆ, ವಿಡಂಬನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿದ ವಾಹನ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರ ಧ್ವನಿ ಧೈರ್ಯದ, ಘನತೆಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಲೆಳಸುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಧ್ವನಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾಗದ ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕ ಗುಣ ಪಡೆದಿದೆ. ರಾಜಕೀಯವೇ ಕೇಂದ್ರವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಕಾವ್ಯಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರು, ಲಂಕೇಶ್, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಚಂಪಾ ಮುಖ್ಯರು.

ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಮುಖಿಯಾಗಿರುವ ಚಂಪಾ ಅವರ ಈ ಕವಿತೆ ಅವರ ಎಂದಿನ ನನ್ನ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ವಿಡಂಬನೆಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ ನೆಲ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಣ ಅಭಿಮಾನ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಕಿರುಚುವ, ಹುಸಿದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ಕಾರ್ಮೋರೇಟ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೇಶಭಕ್ತರು ಮತ್ತಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮವನ್ನು ಜಾಹೀರುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಜೀವ'ವೇ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ಯುದ್ಧೋನ್ಮಾದ ಭೀಕರತೆಗೆ

ಬಾಯ್ಲೆರೆದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಕಟಕಾರಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಳುವವರು ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವಿನ ಅಸಹಾಯಕ ಕಂದರವನ್ನು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ವಿಡಂಬಿಸುವ ಕವಿತೆ ಇದಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ : ದೇಶಬಾಂಧವರ ಕುರಿತಾದ ಕವಿಯ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಹಿಂದಿರುವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ

ಬೇರೊಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ

-ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ

೧೯೬೯ ಜುಲೈ ೨೦ನೇ ತಾರೀಖು ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆ, ಹದಿನೇಳು ನಿಮಿಷ, ನಲವತ್ತೂರನೇ ಸೆಕೆಂಡ್ ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶವಾದ ಅಮೋಘ ಗಳಿಗೆ. ಭೂಮಿಯ ಮಾನವನೊಬ್ಬ ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು. ನೀಲ್ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ನಾನಿಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯಕುಲ ಮಹಾ ಜಿಗಿತ ಜಿಗಿದು ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹೆಜ್ಜೆ".

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಚಂದ್ರನಿಂದಲೇ 'ಲೈವ್ ಟೆಲಿಕಾಸ್ಟ್' ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಇರುವ ದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಾತರದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದ ದೂರದ ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಬೀಳುವುದನ್ನು, ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಕ್ಯಾಮರ, ಚಂದ್ರವಾಹನದೊಳಗಿದ್ದ ಆಲ್ಟಿನ್ ಕ್ಯಾಮರ ಎರಡೂ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುತ್ತಾ ಭೂಮಿಗೆ ನೇರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ನಡೆದಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಮಾಡಿದ್ದ ವಿಶೇಷವಾದ ಬೂಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಏಣಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿದಿಳಿದು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಊರಿದ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ರೋಮಾಂಚಿತವಾಯ್ತು!.

ಅಪೋಲೋ ಹನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ನೀಲ್ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ಎಡ್ವಿನ್ ಆಲ್ಡ್ರಿನ್, ಮೈಕೇಲ್ ಕೊಲಿನ್ಸ್ ಈ ಮೂರು ಜನ ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳಿದ್ದರು. ಅಪೋಲೋ ೧೧ರಲ್ಲಿದ್ದ ಗಗನನೌಕೆಯ ಹೆಸರು ಕೊಲಂಬಿಯಾ. ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಹೆಸರು ಈಗಲ್. ಚಂದ್ರವಾಹನದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದವರು ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತ್ರ. ಮೈಕೇಲ್ ಕೊಲಿನ್ಸ್ ಗಗನನೌಕೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಮತ್ತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ಮೊದಲ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವರು ವಾಪಸ್ ಬರುವ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ನಡೆಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಹೂಸ್‌ನ ಭೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇದಿಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದೃಶ್ಯಾವಳಿಗಳನ್ನು ಈ ಮಹಾನಾಟಕದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಓದುತ್ತಾ ನೀವೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಬಲ್ಲಿರಿ.

-೨-

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಹೂಸ್‌ನ, ನಾನು ಟ್ರಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾತಾನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈಗಲ್ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿದು ನಿಂತಿದೆ.

ಹೂಸ್‌ನ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇಲ್ಲೊಂದಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಗದಲ್ಲಿ ಮುಖವೆಲ್ಲ ನೀಲಿಗಟ್ಟಿಹೋಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - (ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಗಗನನೌಕೆಯಿಂದ) ಅದ್ಭುತ! ನನಗೆ ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಹೂಸ್‌ನ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯುವ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸ್ವಯಂಚಾಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಕಲ್ಲು ಗುಂಡುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಳವಾದ ಗುಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರವಾಹನ ಇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡಿ ನಾನೇ ಚಾಲನೆ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ.

ಹೂಸ್ಪನ್ - ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ಮುಂದುವರಿ

ಆಲ್ವಿನ್ - ಹೂಸ್ಪನ್ ನಾವು ಚಂದ್ರವಾಹನದಿಂದ ಹೊರಗಿಳಿಯುವ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದನ್ನಷ್ಟು ವಿವರಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನೂರಾರು ಕಲ್ಲುಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಆಕಾರದ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲುಗಳೂ ಸುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಚಂದ್ರನ ನೆಲ ವರ್ಣಮಯವಾಗಿರುವಂತಿದೆ. ನಾನಾ ಬಣ್ಣದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಚಂದ್ರನ ನೆಲಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಒಂದು ಬಣ್ಣ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಚಂದ್ರವಾಹನದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲವೆ?

ಹೂಸ್ಪನ್ - ಟ್ರಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ, ಹಾಗೇ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರು, ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಕಾತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಈಗ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ರೇಡಿಯೋ, ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಎಲ್ಲ ನಿಮ್ಮತ್ತಲೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಇಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದೇವೆ.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - (ಗಗನ ನೌಕೆಯಿಂದ) ಏನಯ್ಯಾ? ಇಲ್ಲಿ ಗಗನ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಇದ್ದೇನೆನ್ನುವುದನ್ನೇ ಮರೆತಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದಲ್ಲ!

ಹೂಸ್ಪನ್ - ಕೊಲಿನ್ಸ್, ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತರೆ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಬೇಡವೆ? ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ?

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - ಹೂಸ್ಪನ್, ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಅದ್ಭುತ! ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಆಸಾಮಿಗಳು ಎಂಥ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲವೆ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಕೊಲಿನ್ಸ್ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಇಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ. ನೀನು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ಪಥ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಡಪ್ಪಾ. ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಹುಡುಕಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ.

ಹೂಸ್ಪನ್ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ಇದು ಹೂಸ್ಪನ್, ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಉಸಿರಾಟದ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಸಹ ಬಹಳ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಚಂದ್ರನ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೇಗಿನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಕುತೂಹಲವಿರಬಹುದು. ನಮಗಂತೂ ಕಡಿಮೆ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕಿಟಕಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ನೆಲಮಟ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಸ್ತಾರ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಲ್ಕಾಪಾತದ ಗುಂಡಿಗಳು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಚದುರಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಐದರಿಂದ ಐವತ್ತು ಅಡಿ ವಿಸ್ತಾರದವರೆಗೂ ಇವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಸಾವಿರದ ಮೇಲೆ ಇರಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಓರೆಕೋರೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಒಹೋ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಪರ್ವತವೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಎಷ್ಟು ದೂರ ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅರ್ಧಮೈಲು ದೂರವಿರಬಹುದು!

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - (ಗಗನ ನೌಕೆಯಿಂದ) ನಿನ್ನ ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಚಂದ್ರನ ಈ ಭಾಗ ವಿಪರೀತ ಒರಟಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಬಿಸಿಲು ಓರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲವೆ!

ಆಲ್ಮಿನ್ - ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ, ದೃಶ್ಯಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಇರುವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ಘಂಟೆಗಳ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನದಲ್ಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಲಿ ಎಂದು.

(ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಚಂದ್ರನೊಳಿಯಿಂದ ಇಳಿಯಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಮೊದಲು ಅವರ ವಾಹನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ವಾಪಸ್ಸಾಗಲು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಾತರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡರು. ಚಂದ್ರನ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಳಿದ ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ತರುವಾಯ ಈಗ ಮೊದಲು ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಇಳಿಯುವವನಿದ್ದ)

ಆಲ್ಮಿನ್ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಂತಿದೆ. ಓಕೆ, ಡೌನ್!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸರಿಯೇನಯ್ಯಾ?

ಆಲ್ಮಿನ್ - ಕರೆಕ್ಟ್ ಇಳಿ ಇನ್ನು.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಓಕೆ ಹೂಸ್ಪನ್, ನಾನೀಗ ಏನೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದೇನೆ.

ಹೂಸ್ಪನ್ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎದೆ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಕ್ಯಾಮರಾದ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಚಿತ್ರ ಮೂಡುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಾ?

ಹೂಸ್ಪನ್ - ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಾಂಟ್ರಾಸ್ಟ್ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕಾಣುವುದೋ ಏನೋ! ನೀನು ಬಗ್ಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಚಿತ್ರಗಳು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಏನೇ, ಚಂದ್ರನ ನೆಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಓಕೆ, ಈಗ ನೀನು ಏನೇ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ನಾನೀಗ ಏನೆಯ ತಳದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಹೂಸ್ಪನ್. ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಕಾಲಿನ ಚಿಪ್ಪಲಿಗಳು ನೆಲದ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಇಂಚುಗಳಷ್ಟು ಅಳದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಎಂದರೆ ಚಂದ್ರನ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಡಲು ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ? ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಮಣ್ಣು ನುಣುಪಾದ ಧೂಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಿದೆ. ನಾನೀಗ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಏನೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಿಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯಕುಲ ಮಹಾ ಚಿಗಿತ ಚಿಗಿದು ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹೆಜ್ಜೆ.

(ಚಂದ್ರವಾಹನದಲ್ಲಿ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಕ್ಯಾಮರಾ ನೀಲ್ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ನೆರಳುಗಳು ಕತ್ತಲಷ್ಟು ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳಕು ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ)

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಹೂಸ್ಪನ್, ಚಂದ್ರನ ನೆಲ ನಾನು ಊಹಿಸಿದಂತೆಯೇ ಇರುವಹಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬೂಡ್ಡಿನ ಮುಂಭಾಗದಿಂದ ಧೂಳನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು. ಫೇಸ್ ಪೌಡರ್ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೂಡ್ಡಿಗೆ ಅದು ಮೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳೇನೂ ಚಂದ್ರನ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೂಡ್ಡಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ನಾನಿಡುವ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಣಿಯಾಗಿ ಚಂದ್ರನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹೂಸ್ಪನ್ - ನೀಲ್, ಇದು ಹೂಸ್ಪನ್, ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದುವರಿ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಹೂಸ್ಪನ್, ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಲು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುವುದು ತುಂಬ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನನಗೆ. ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!

ನಾವು ಇಳಿಯುವಾಗ ನಮ್ಮ ರೆಟ್ರೋ ರಾಕೆಟ್ ಕಾರಿದ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಂಡಿಯೂ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. (ಚಂದ್ರವಾಹನದೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗೆ) ಓಕೆ ಕೋಲಿನ್ಸ್, ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮರಾ ತರಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೀಯೇನಯ್ಯಾ?

ಆಲ್ವಿನ್ - ಓಹೋ ! ನಾನು ರೆಡಿ

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಓಕೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನೆರಳು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಿದೆ. ನಾನೀಗ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಆಲ್ವಿನ್ - ಚಂದ್ರನ ನೆಲದ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ! ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ .

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಮರಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಬಹು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲ ಸಿಕ್ಕತಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಒಂದಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಆಲ್ವಿನ್ - ಅದ್ಯಾವುದೋ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಆ ಕಲ್ಲು ತಗೋ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಈ ಕಲ್ಲು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅರಿಜೋನ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತವಲ್ಲವೆ. ಆದರೆ ಇದು ಚಂದ್ರನ ನೆಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಆಲ್ವಿನ್ - ಅದಿರಲಿ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಇಳಿಯುವುದು ಬೇಡವೇನಯ್ಯಾ? ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ನೀನೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವಂತಿದೆ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಓಕೆ, ಇಳಿ ಈಗ . ನೀನು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ನುಸುಳುವಾಗ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ಉಸಿರಾಟದ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಳಿಯುವಾಗ ಅದಹಾಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು.

ಆಲ್ವಿನ್ - ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ, ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಒಳಗಿನಿಂದ ಲಾಕ್ ಆಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹ್ಲಹ್ಲಹ್ಲ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ನಗುವಂಥ ವಿಷಯವಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಅದು. ಸದ್ಯ ನೀನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲಾ. ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಗಿದ್ದಾಗ ಅದು ಒಳಗಿಂದ ಲಾಕ್ ಆದರೆ ತೆಗೆಯುವವರಾರು?

ಆಲ್ವಿನ್ - ಇಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಇದೇ ನಮಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲವೆ! ಅದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - (ಆಲ್ವಿನ್ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್) ದೇರ್ ಯು ಆರ್

ಆಲ್ವಿನ್ - (ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ) ಅಬ್ಬಾ ಎಂಥ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಎಂಥ ದೃಶ್ಯ ಅಲ್ಲವೆ ಇದು!

ಆಲ್ಮಿನ್ - ಕಲ್ಲುಗಳು ಧೂಳಿನಿಂದಲೋ ಏನೋ ಕೊಂಚ ಜಾರುತ್ತಿವೆ! ನಡೆಯುವುದೂ ಕೂಡ ಜೋಲಿ ತಪ್ಪದಂತೆ ಹುಷಾರಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ನಾನು ಚಂದ್ರವಾಹನದಿಂದ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ನೇರಿಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಹಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ನಾವು ಭೂಮಿಯಿಂದ ತಂದಿರುವ ಫಲಕ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಾಹನ ಕಾಲಿಗೆ ಬೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಚ್ಚಿಕೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಶಸ್ತ ಜಾಗ ನೋಡಿ ಇಡೋಣ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ, ಇದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಬರಹ ಓದಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. (ಆ ಫಲಕ ಏನೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೆ) ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಾರ್ಧ ಗೋಳವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕೆಳಗೆ 'ನಾವು ಭೂಗ್ರಹದಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೬೯ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪದಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಕ್ಕೇ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ' ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ರುಜು ಇದೆ.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - (ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಗಗನ ನೌಕೆಯಿಂದ) ಏನಯ್ಯಾ ಹುಡುಗರಿರಾ! ನೀವು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ!

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಕೊಲಿನ್ಸ್ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಮೆರಿಕಾದ ಧ್ವಜ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನೋಡು.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - ಇದೊಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಮಹಾ ಘಟನೆ.

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ ಕೊಲಿನ್ಸ್, ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಟಿವಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಯ್ಯಾ!

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - ಹೌದಲ್ಲ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಟಿವಿ ತಾರೆಗಳಾದರಲ್ಲವೆ! ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಚೂರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥದೊಂದು ಮಹಾ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ. ಅದಿರಲಿ ನಮ್ಮ ಟಿವಿ ರಿಲೇ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ಹೇಳಿ?

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ ಕೊಲಿನ್ಸ್, ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದ್ಭುತ! ಅಲ್ಲಿ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಅಮೆರಿಕಾದ ಧ್ವಜ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ?

ಆಲ್ಮಿನ್ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ನೀನು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವಾಗ ಕೊಂಚ ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದಂತೆಯೇ ಶರೀರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಾಲಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಗುರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ.

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಅಯ್ಯಾ ಟ್ರ್ಯಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ ನೆಲೆಯ ಹುಡುಗರಿರಾ! ಅಮೆರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರಂತೆ ಆಲಿಸುತ್ತೀರಾ!

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಅದು ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಗೌರವ ಅಲ್ಲವೆ!

ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ನಿಕ್ಸನ್ - ಹಲೋ ನೀಲ್ ಮತ್ತು ಆಲ್ಮಿನ್. ನಾನು ವೈಟ್ ಹೌಸಿನ ಓವಲ್ ರೂಮಿನಿಂದ ಟೆಲಿಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ವೈಟ್‌ಹೌಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹವಾದ ಕರೆ ಇದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಅಮೋಘ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಶುಭಾಶಯ ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಮೆರಿಕನ್ ಪ್ರಜೆಯೂ, ಅಮೆರಿಕನ್ ಏನು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂಮಂಡಲದ ಮನುಷ್ಯನೂ ಅಮೆರಿಕನ್ ಪ್ರಜೆಯೊಡನೆ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಸದಿಂದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಇವತ್ತಿನಿಂದ ಭೂಮಂಡಲದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ನೀವು ಚಂದ್ರನ ಶಾಂತಿಸಾಗರದ (ಮರಿಯ ಟ್ರಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ) ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಲಿ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಅಮೋಘ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮನುಕುಲವೇ ಒಂದಾಗಿ ರೋಮಾಂಚಿತರಾಗಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಲೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲರ ಹಾರೈಕೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಅಮೆರಿಕಾವನ್ನಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾ ನಾವಿಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

-೨-

ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ - ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಚಂದ್ರನ ನೆಲದ ಸ್ಯಾಂಪಲ್‌ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೀಲ್ ಮಾಡಿದೆಯಾ?

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಎಲ್ಲಾ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ - ಆ ಬಸಾಲ್ಟ್ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬಿಳಿಯ ಲೋಹ ಮಿನುಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ?

(ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿದು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಕಳೆದಿದ್ದ. ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಒಯ್ದಿದ್ದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಳವಡಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ತುಂಬಾ ಕಾಲ ವ್ಯಯವಾಯ್ತು. ಮಿಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗ ಚಂದ್ರನ ನೆಲದ ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲುಗಳ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಯ್ತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮರಾಗಳೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಟೆಲಿಕಾಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ವರದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ. ಹೂಸ್ಸನ್, ಅವರಿಗೆ ಚಂದ್ರವಾಹನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತು)

ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ - ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ತೆಗೆಯಲು ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕಾಯ್ತು ಗಮನಿಸಿದೆಯಾ? ನೆಲದ ಕೆಳಭಾಗ ಒದ್ದೆ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದಲ್ಲಾ!

ಹೂಸ್ಸನ್ - ನೀಲ್, ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ ನಿಮಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕಾಲ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಹೂಸ್ಸನ್ - ನೀಲ್, ಮಾತು, ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ. ಇನ್ನು ಚಂದ್ರವಾಹನದತ್ತ ಹೊರಡಿ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಮೈಲು ದೂರ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀರೆಂದು ಜ್ಞಾಪಕ ಇರಲಿ.

ಆಲ್ಡ್ರಿನ್ - ನಾನು ಹೊರಟೆನಪ್ಪಾ, ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಏಣಿ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೇ ಇದ್ದೇನಲ್ಲ!

(ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಂತೆಯೇ ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಎತ್ತಿದವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವ. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಪೌಂಡ್ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣನ್ನು ಚಂದ್ರನ ನೆಲದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಚೀಲವನ್ನು ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಪುಲ್ಲಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚಂದ್ರವಾಹನದೊಳಕ್ಕೆ ಅವರು ಎಳೆದುಕೊಂಡರು. ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಏನೇ ಹತ್ತಿ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ ಮೊದಲೇ ಒಳಗಿದ್ದ ಆಲ್ಟಿನ್ ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ)

ಆಲ್ಟಿನ್ - ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿರುವ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಅದರ ಬೆಲ್ಟ್ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಆಲ್ಟಿನ್ - ನೋಡಿದೆಯಾ ಈಗಷ್ಟು ಜಾಗ ಆಯ್ತು ! ಸ್ವಲ್ಪ ಈ ಕಡೆ ಬಾ. ನಾನು ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಬಾಗಿಲು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ಲಾಕ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಕೊಲಿನ್ಸ್, ಟ್ರಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ ನೆಲೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಚಂದ್ರವಾಹನದೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಂತೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - (ಗಗನ ನೌಕೆಯಿಂದ) ನಾನಿನ್ನು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಬೇಕು ಅಲ್ಲವೇ?

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಹೂಸ್ಟನ್, ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಬಿನ್ ಒತ್ತಡ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಟ್ರಾಂಕ್ವಿಲಿಟಿ ನೆಲೆಯ ಮಿತ್ರರೇ , ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮರ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಾಹನ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಾರುವುದನ್ನೂ ಟೆಲಿಕಾಸ್ಟ್ ಮಾಡಲಿದೆ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕಂಪನ ಮಾಪಕ ಯಂತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಂಪನಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ದಾಖಲು ಮಾಡಿತು.

ಆಲ್ಟಿನ್ - ಇನ್ನು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಯಾರೂ ಓಡಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಮಿತ್ರರೆ ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶನ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಪರವಾಗಿ ನೀವು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಲ್ಟಿನ್ - ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು, ಕೆಳಗೆ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆ ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಅದೊಂದು ದೀರ್ಘ ದಿನದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಖಂಡಿತಾ ಹೌದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರುವ ಮೊದಲು ಕೊಂಚ ವಿರಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಆರಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ - ಇವತ್ತು ಒಳ್ಳೆ ಟಿವಿ ಷೋ ನೋಡಿದ್ದೀರಲ್ಲ

ಹೂಸ್ಟನ್ - ಅದ್ಭುತ! ಅದ್ಭುತ!

ಆಲ್ಟಿನ್ - ಬರುತ್ತೇವೆ ಹೂಸ್ಟನ್, ಇನ್ನೇನಿದ್ದರೂ ನಾಳೆ ಗಗನ ನೌಕೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡೋಣ.

(ಚಂದ್ರವಾಹನ ಈಗಲೇ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಳಿದು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ದಣ್ಣೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಂತರ ಗಗನ ನೌಕೆ ಸಂಧಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಂದ

ಹಾರ ಬೇಕಿತ್ತು. ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಎರಡನೆ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಬೇಕು. ಅದೇನಾದರೂ ಮೇಲೇಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದ ಬಂದಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಲು ಇನ್ನು ಕೇವಲ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಇದ್ದಾಗ ಹೂಸ್‌ನ ಕೇಂದ್ರ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೇಳತೊಡಗಿತು.)

ಆಲ್ವಿನ್ - ಅಬ್ಬಾ ನನಗೆ ಇದು ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವುದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗೆ ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಾಹನದ ಮೊದಲ ಭಾಗ ದೂರಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಯ್ತು. ನಮ್ಮ ವೇಗ ಈಗ ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೂರು... ಈಗ ಮೂವತ್ತೈದು... ಚಂದ್ರನ ಗುಂಡಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಣ್ಣಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿವೆ!

ಹೂಸ್‌ನ - ಈಗಲ್ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೂರು ಸೆಕೆಂಡ್ ಕಳೆಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಆಲ್ವಿನ್ - ಈಗ ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ನೂರೈವತ್ತು ಅಡಿಗಳು, ಅದ್ಭುತ!

ಹೂಸ್‌ನ - ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಗುಡ್ ಬೈ, ಮತ್ತೆ ಗಗನ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡೋಣ ಕಟ್.

(ಇನ್ನುಳಿದದ್ದು ಚಂದ್ರವಾಹನ ಗಗನ ನೌಕೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಗಗನ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ದಾಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮೆರಿಕಾಗೆ ಅವರು ಮತ್ತು ಗಂಟೆಗಳ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣ. ಚಂದ್ರ ನೌಕೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಎತ್ತರ ತಲುಪುತ್ತಲೂ ಅವರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಎಷ್ಟು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಹದಿನೇಳು ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗಗನ ನೌಕೆ ಅವರ ಪಕ್ಕ ಇತ್ತು)

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - ಏನಯ್ಯಾ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದೇಕೆ ಚಂದ್ರವಾಹನ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಆಡಿಸಿದಿರಿ?

ಆರಮ್‌ಸ್ಮಾಂಗ್ - ಸ್ವಲ್ಪ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಪ್ಲಸ್ ಎಕ್ಸ್ ಒತ್ತಿದೆ.

ಕೊಲಿನ್ಸ್ - ಒಂದು ನಿಮಿಷ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿತು. ನಾನಿರುವ ಜಾಗ ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಯ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಹೂಸ್‌ನ - ಕೊಲಿನ್ಸ್, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಗಗನ ನೌಕೆ ದಾಟಿಕೊಂಡರು ತಾನೆ! ರೈಟ್, ಇನ್ನು ಮನೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ!

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ (ಜನನ: ೦೮.೦೯.೧೯೩೮ ನಿಧನ : ೦೫.೦೪.೨೦೦೭) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ದಿಗಂತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದವರು. ಸಣ್ಣಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಗಳು, ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ, ಪಕ್ಷಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಪರಿಸರ - ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವರು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಗ. ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಮಾಡಿ ಮೂಡಿಗೇರೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಮಹತ್ವ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದ, ರೈತ ಚಳುವಳಿಯ ಚಿಂತನ ಕಮ್ಮಟದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖರು.

ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು : ಯಮಳ ಪ್ರಶ್ನೆ, ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು, ಬೃಹನ್ನಳೆಯ ಸ್ವಗತ, ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು, ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು, ಕರ್ವಾಲೋ, ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಜುಗಾರಿಕ್ರಾಸ್, ಮಾಯಾಲೋಕ, ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನೈಲ್‌ನದಿ, ಫೈಯಿಂಗ್ ಸಾಸರ್ ಮತ್ತು ಮಿಲೆನಿಯಂ ಸರಣಿಯ ಕೃತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಬರೆದ ತಬರನಕತೆ, ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು, ಕುಬಿ ಮತ್ತು ಇಯಾಲ ಮುಂತಾದವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿರುಚಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಮಿಲೇನಿಯಂ ಸರಣಿಯ 'ಚಂದ್ರನ ಚೂರು' ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ನಾಟಕದಂತೆ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಬರಹ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ತರವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯ ನಮ್ಮ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ 'ಮಂಗಳ'ನ ಅಂಗಳವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ 'ಕ್ಯೂರಿಯಾಸಿಟಿ' ನೌಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಸುವಷ್ಟು ದೂರವನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ನಿಗೂಢಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನ ಕುತೂಹಲ ಅನಾದಿಯಾದುದು. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬೆಳಕು ಪಡೆದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವ ಚಂದ್ರ ಕವಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಕಿ.ಮೀ ದೂರದ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಮಾನವನೊಬ್ಬ ಕಾಲೂರಿ ಭೌತಿಕ ವಿವರಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿನ ತುಣಕೊಂದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತರುವ, ಆ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿ ಸಂಭಾಷಿಸುವ ವಾಸ್ತವ ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. (ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ ನಡೆದು ೪೭ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಬಣ್ಣ, ಭಾಷೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ಗಡಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಾಡುವ, ಯುದ್ಧೋನ್ಮಾದದಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ಸಣ್ಣತನ ಜಗತ್ತಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಈ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯ ಕುಲ ಮಹಾಚಿಗತ ಬಿಗಿದು ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹೆಜ್ಜೆ ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೆ ಅಸದೃಶವಾದ ಅಮೋಘ ಗಳಿಗೆ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನದ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಮತ್ತುಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬರಹ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವ ಅನಾದಿಕಾಲದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಮನುಷ್ಯನ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಬರಹಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ, ಚಿಂತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಗಾಧತೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆಲೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅಪೂರ್ವವೆಂದೂ, ತನಗೆ ತಿಳಿಯದ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನ ಅದಮ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದೆಂದೂ, ತಾನು ಅದ್ವಿತೀಯನೂ ಅನಿವಾರ್ಯನೂ ಆಗಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದು ಆತನ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖತನ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಗಾಧತೆಯಲ್ಲಿ ಅಣುವಿನಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಮನುಷ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಕೆಲ ನಿಗೂಢಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂಬುದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಾಲು, ಪ್ಯಾರಾ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದಲಾದರೂ ಓದಿ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದಾದ ಗುಣವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬರಹ ಕೂಡಾ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವೆ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ 'ಲೈವ್ ಟೆಲಿಕಾಸ್ಟ್' ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಮನುಷ್ಯ ಇತಿಹಾಸದ ಅಮೋಘಗಳಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ.

ಆಕರ : ಮಿಲೇನಿಯಮ್ -೪ ಚಂದ್ರನ ಚೂರು - ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಕಟಣೆ : ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೨೦೧೦.

ಪರಿಚಯ

-ಲ್ಯಾರಿ ಕಾರ್ನ್

ದಕ್ಷಿಣ ಜಪಾನಿನ ಶಿಕೋಕು ದ್ವೀಪದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ. ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸೋಬು ಫುಕುವೊಕಾ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಮದ ಅಧೋಗತಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃಷಿಗೆ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಬೇಡ, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಬೇಡ, ಕಳೆ ನಿರ್ಮೂಲನ ಬೇಡ, ಫುಕುವೊಕಾ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ರೈತರಂತೆ ಅವರು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹೊಲದ ಮಣ್ಣು ಇಪ್ಪತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಳುಮೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಭೂಮಿಯ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಯ ಇಳುವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಅವರ ಪದ್ಧತಿ ಬೇರೆಲ್ಲ ಪದ್ಧತಿಗಳಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡದು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನೂ ಬೇಡದು.

ನಾನು ಮೊದಲು ಫುಕುವೊಕಾರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದೆ. ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಾಳು ಎರಚಿ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನೂ ಇರಬೇಕು ಎನಿಸಿತು.

ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕ್ಯೂಟೋದ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದ ಒಂದು ತೋಟದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ, ರೇ, ಬಾರ್ಲಿ, ಸೋಯಾ ಅಲ್ಲದೆ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ನಮ್ಮ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕರು ಫುಕುವೊಕಾರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಾರು ಫುಕುವೊಕಾರೊಂದಿಗಿದ್ದು ಅವರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಲಿತರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಅಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಫುಕುವೊಕಾರ ಬಗ್ಗೆ ಕೌತುಕ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ತೋಟದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮ ದೊರೆತಾಗ ಬೇರೆ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಿಸುವುದು ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ. ಹೀಗೆ ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಫುಕುವೊಕಾರ ತೋಟಕ್ಕೆ ಅವರ ವಿಧಾನ ತಿಳಿಯಲು ಹೋದೆ.

ಫುಕುವೊಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ಏನಿತ್ತೋ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದ ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಪಾನೀ ರೈತರ ಉಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಕುರುಚಲು ಗಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಚುರುಕಾದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದ ವರ್ತನೆ ಅವರಿಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ನಾನು ಮೊದಲ ಸಲ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳು ಅವರೊಂದಿಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವರ ಕಿತ್ತಲೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವಾಗ ಫುಕುವೊಕಾರ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಬರತೊಡಗಿತು.

ಫುಕುವೊಕಾರ ತೋಟವು ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ಸುಯಾಮಾ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ನಿಂತಿದೆ. ಆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉಳಿಯುವುದು, ದುಡಿಯುವುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಒಂದು ಚೀಲ ಏರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವಾರು ದಿನ ಅಥವಾ ಕೆಲವಾರು ವಾರ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಐದಾರು ಮಂದಿಯ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ತಂಡ ಅಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಈವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪುರುಷರು ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಬಂದಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಸೌದೆ ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಣ್ಣೆ ದೀಪದಡಿ ಸಂಜೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಈ ಬೆಟ್ಟ ಅನೇಕ ಅಹಾರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗಿಡ-ಮೂಲಿಕೆಯಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೀನುಗಳು ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸವು ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಋತುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಎಂಟು ಘಂಟೆಗೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ. ಮಧ್ಯೆ ಒಂದೆರಡು ತಾಸು ಊಟದ ಸಮಯ. ಆಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ನಂತರವೇ ವಿರಾಮ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ನೀರು ತರುವುದು, ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವುದು, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು. ಆಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಹಾಕುವುದು, ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಗುಡಿಸಲುಗಳ ರಿಪೇರಿ-ನಿರ್ಮಾಣ, ಮೊಸರು ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಫುಕುವೊಕಾ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೧೦೦೦೦ ಯೆನ್ (ಸುಮಾರು ೨% ಡಾಲರು)ಗಳನ್ನು ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಾವೇ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ಅಧರಿಸಬೇಕು. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನೂ ಅದರ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು. ಫುಕುವೊಕಾ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಇಂತಹದೇ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಫುಕುವೊಕಾ ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ರೀತಿಯ ಬದುಕು ಅವರ ರೀತಿಯ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫುಕುವೊಕಾರಿಗೆ ಒಂದೂಕಾಲು ಎಕರೆ ಗದ್ದೆ, ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಎಕರೆ ಕಿತ್ತಲೆ ತೋಟ ಇದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರೈತರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಪಾನೀ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿಯೂ ದೊಡ್ಡದೆ.

ಫುಕುವೊಕಾ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಫುಕುವೊಕಾ ಯಾವಾಗ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಯಾವಾಗ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಗಲೇ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಜರು! ಅವರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹಿ ಹಾಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಜೀವನ ಚಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು ತಮ್ಮ ರೈತ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಫುಕುವೊಕಾ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರೈತನು ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲು ಬೇಸರವೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ!

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವಾಗ ತಾನು ಕುಳಿತು ನೋಡುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಫುಕುವೊಕಾ ಅವನಿಗೆ ಅವನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ , ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶುದ್ಧ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಸಹಜ ಕೃಷಿ' ಎಂದರೆ ಬೇಟೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಸಿಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ. ಅದು ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ ಅದನ್ನು 'ಉತ್ತಮ' ಪಡಿಸುವ ಬದಲು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದೇ ಫುಕುವೊಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಅನೇಕರು ಫುಕುವೊಕಾರ ತೋಟ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತೋಟವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಫುಕುವೊಕಾರು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯ. ಫುಕುವೊಕಾ

ಯುವಕನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಲು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರ ಬಿಟ್ಟು ಯೋಕೋಹಾಮವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಗಿಡಗಳ ರೋಗತಜ್ಞರಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅವರಿನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರ ಹರೆಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗೆ ಹಾಗೂ 'ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಅನುಭವವಾದದ್ದು, ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದದ್ದು. ಆಗಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಇತ್ತು ತಮಗೆ ಆದ ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದು, ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು.

ಅವರಿಗೆ ಸಹಜ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದದ್ದು ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯ ಅನುಪಯುಕ್ತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ಮೊಳಕೆ ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭತ್ತವನ್ನು ಕಂಡಾಗ. ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಶರದೃತುವಿನಲ್ಲೇ ನೇರವಾಗಿ ಭತ್ತದ ಬೀಜ ಚೆಲ್ಲತೊಡಗಿದರು. ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಭೂಮಿ ಉಳುವ ಬದಲು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಳಿಯ ಕ್ಲೋವರ್ ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಭೂಮಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ ಎನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಜೀವರಾಶಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ಅನೇಕ ರೈತರಿಗೆ ಭತ್ತ ಹಾಗೂ ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಪುಕುವೊಕಾರ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇರುವುದರಿಂದ ಜಪಾನಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲೇ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟಲು ಪಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಪೈರು ಬೆಳೆಸಿ, ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ, ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ನೀರು ಕಟ್ಟಿದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಸ್ಥ ರೈತ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ನಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಟಿಯ ಕೆಲಸ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಟಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ಕೀಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಟಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ಕೀಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಯಿಲಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಕುಯಿಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಒಣಗಿಸಿ ಒಕ್ಕಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಟಿಯಿಂದ ಕುಯಿಲಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭತ್ತದ ಕುಯಿಲು ಆದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಭೂಮಿಗೆ ತೆರೆ ಹೊಡೆದು ರೇ ಅಥವಾ ಬಾರ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸತ್ವಗಳೂ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಜಪಾನೀ ರೈತರು ಶತಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಭತ್ತ ಹಾಗೂ ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಸತ್ವ ಹಾಳು ಮಾಡದೆಯೇ ಪಡೆದರು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಫುಕುವೊಕಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಅತಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಅನಗತ್ಯವಾದ ಶ್ರಮ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು 'ಏನೂ ಮಾಡದ' ವ್ಯವಸಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ 'ರಜಾ ದಿನದ ರೈತ' ಕೂಡ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಿಯಮಿತ ಶ್ರಮ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತೋಟವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಾರಿ ಇಂತಹ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂದು ರೈತನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಆ ಭೂಮಿಯ ಆರೈಕೆ ಅವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಫುಕುವೊಕಾ ಭತ್ತ, ಬಿಳಿಯ ಕ್ಲೋವರ್, ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳೆ ಎಲ್ಲದರ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಚಳಿಗಾಲದ ಬಿತ್ತನೆ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಕ್ಲೋವರ್ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುತ್ತವೆ. ಭತ್ತ ವಸಂತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳೆ ಮೇ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹತ್ತು ದಿನ ಹೊಲದಲ್ಲೇ ಒಣಗಿಸಿ ಒಕ್ಕಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕಟ್ಟಿ ಕ್ಲೋವರ್ ಹಾಗೂ ಕಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತಗೊಳಿಸಿ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಗದ್ದೆಯ ನೀರೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಸಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭತ್ತ ಬೆಳೆದು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದಾದ್ದರಿಂದ ಕ್ಲೋವರ್ ಮತ್ತು ಕಳೆಯೊಂದಿಗಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಲೀಸಾಗಿ ಗೆದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಕುಯಿಲಾಗಿ ಒಕ್ಕಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಫುಕುವೊಕಾ ಕಾಲು ಎಕರೆಗೆ ೧೧೦೦ ರಿಂದ ೧೨೦೦ ಪೌಂಡು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಇಳುವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆ ಸಮ. ಅನೇಕ ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳೆಯ ಇಳುವರಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ರೈತರ ಇಳುವರಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ್ದುಂಟು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮೂರು ವಿಧಾನಗಳು ಅಂದರೆ ಸಹಜ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲೂ ಇಳುವರಿ ಒಂದೇ ಸಮ ಬಂದರೂ ಅವುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಸಹಜ ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಫಲವತ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಫುಕುವೊಕಾ ಉಳುಮೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರ ಭೂಮಿಯ ಸತ್ತ, ರಚನೆ ಹಾಗೂ ನೀರು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಷಗಳುರುಳಿದರೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತ ತಾನು ಭೂಮಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಸಮ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತನ ಭೂಮಿ ನಿರ್ಜೀವಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೂಲ ಸತ್ತ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಫುಕುವೊಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅನುಕೂಲವೆಂದರೆ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಟ್ಟಿದೆಯೇ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜನರು ಭತ್ತವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರಬಹುದು. ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಫುಕುವೊಕಾ ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭತ್ತದ ಪೈರುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ದಿಂಡನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ಬೆಳೆಯುವ ನಾಟಿ ಭತ್ತದ ತನೆಯಲ್ಲಿ ೨೫೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಕಾಳುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಮುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ನೀರು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸಹಜಕೃಷಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅನಗತ್ಯ ಮಾಡಿಬಿಡಬಹುದು. ನಾವು ಹಾಳುಮಾಡಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು.

ಫುಕುವೋಕಾರ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳು ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆ ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಏನಿದ್ದರೂ ಆಸಕ್ತ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ, ಕೀಟಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಫುಕುವೋಕಾ.

ಫುಕುವೋಕಾರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕುಯಿಲು ಸರಾಗವಾಗಲೆಂದು ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ತರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತೋಟದ ಇಳಿಜಾರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಹದಗೊಳಿಸಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಸಂತದಲ್ಲಿ ಕೋಸು, ಮೂಲಂಗಿ, ಸೋಯಾಬೀನ್ಸ್, ಕ್ಯಾರ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹದವಾದ ಮಳೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಎರಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೇವಾಂಶ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧ ಮಳೆ ಇದೆ. ಫುಕುವೋಕಾರ ತೋಟದ ಮಣ್ಣು ಜಿಗುಟಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಳೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದರ ಫಲ.

ತರಕಾರಿ ಸಸಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಿರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಕಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ತರಕಾರಿ ಗಿಡ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಅವು ಸಹಜವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರುವ ಕಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಬೀಜಕ್ಕೆಂದು ಗಿಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬಿತ್ತನೆಯಿಂದ ಬರುವ ಮುಂದಿನ ಗಿಡವು ಅದರ ವಂಶದ ಮೂಲ ಕಾಡುಗಿಡವು ಹೇಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾದ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೋ ಆ ಗುಣವನ್ನೇ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ತರಕಾರಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ನಾನು ಫುಕುವೋಕಾರ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ನನಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದದ್ದು ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಏನನ್ನೋ ಎಡವಿದೆ. ನಂತರ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸರಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ!

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಫುಕುವೋಕಾ ಬರೆದರು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ರೇಡಿಯೋಗಳಲ್ಲಿ, ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅವರ ರೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನ ಸಮಾಜ ಫುಕುವೋಕಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಹೊರಟಿತ್ತು.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಆಧುನಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಜಪಾನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಜಪಾನೀ ರೈತ ತಾನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಳುವರಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದನಾದರೂ ಅವನ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕಡಿತವಾಯಿತು. ಅದು ಅವರ ಕನಸು ನನಸಾದಂತಾಗಿ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ರೈತರು ರಾಸಾಯನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರು.

ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಜಪಾನೀ ರೈತರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭೂಮಿಗೆ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಸೇರಿಸುತ್ತಾ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದರೋ ಆ ಒಂದೇ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಊರ್ವರಾಶಿ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಯಿತು. ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆ ಕದಡಿಹೋಗಿ, ಬೆಳೆಗಳು ಅಶಕ್ತವಾಗಿ ಅವು ರಾಸಾಯನಿಕ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನೇ

ಅವಲಂಬಿಸತೊಡಗಿದವು. ಕಡಿಮೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶ್ರಮವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಸತ್ವದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿತು.

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಜಪಾನಿನ ಸಮಾಜ ಹೇಗೆ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಸರದಿಂದ ಫುಕುವೊಕಾ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಪಾನೀಯರು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಮಾದರಿಯ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಾದಂತೆ ರೈತಾಪಿ ಜನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಹೋದರು. ೧೯೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಫುಕುವೊಕಾ ಅವರ ಮನೆತನದವರು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಹಳ್ಳಿ ಇಂದು ಪಕ್ಕದ ನಗರದ ಬೆಲವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ಕಲ್ಮಶಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದೆ.

ಫುಕುವೊಕಾ ತಮ್ಮ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಅವರು ತಿಳಿಹೇಳುವ ರೀತಿ ರೈನ್, ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ತಾವೋ ಧರ್ಮದ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಜುದಾವೋ-ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ತತ್ವದ ವೇದಾಂತದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅಥವಾ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಹಜ ಕೃಷಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿ ಫಲವತ್ತಾಗೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮದ ಶುದ್ಧೀಕರಣವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫುಕುವೊಕಾ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಅವಾಸ್ತವಿಕ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಅವರ ತಂತ್ರಗಳು ಇನ್ನೂ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುವುದೇ ಫುಕುವೊಕಾರ ದೊಡ್ಡ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ರಾಸಾಯನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನಾಹುತ, ಅಪಾಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಫುಕುವೊಕಾ ಇಂದು ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾರೆ. 'ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ' ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ನಂತರದಿಂದ ಸಹಜ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಪಾನೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು.

ಇಂದು ಕ್ಯೂಟೊದ ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಸಹಜ ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಫುಕುವೊಕಾ ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ತಪ್ಪು ನಡೆಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿತು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಹಜ ಕೃಷಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗೂ, ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೂ ಕೆಲವಾರು ಋತುಮಾನಗಳೇ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ನಿರಂತರ.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಇದು ಜಪಾನಿನ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞ ಮಸನೊಬು ಫುಕುವೊಕ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಲೇಖನ. ಫುಕುವೊಕ ಅವರ ಔಪಚಾರಿಕ ಖಬರಿಕೆ ಖಬರಿಕೆ ಖಬರಿಕೆ ಖಬರಿಕೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೇಲುಕೋಟೆಯ ಸುರೇಂದ್ರ ಕೌಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರೈತಪರ ಚಿಂತನೆಯ ಲೇಖಕರಾಗಿರುವ ಸುರೇಂದ್ರ ಕೌಲಿ ಅವರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನಿಧಾನ ವಿಷವುಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು.

ಲ್ಯಾರಿ ಕಾರ್ನ್ ಅವರು ಫುಕುವೊಕಾರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಡುವ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಸುರೇಂದ್ರ

ಕೌಲಿ ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಲಿ ಅವರ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಸಂವಹನಶೀಲವೂ ಸರಳವೂ ಆಗಿದ್ದು

ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಂತೆ ಓದಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಕೃತಿಗಾಗಿ

ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ವೆಂಡರ್ ಬರಿ ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ಫುಕುವೊಕ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ

ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಲ್ಯಾರಿ ಕಾರ್ನ್ ಅವರ ಕೊಟ್ಟ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೌಲಿ ಅವರು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಫುಕುವೊಕ ಅವರನ್ನು ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

೧. ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ಬಯಸುವ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಉತ್ಪಾದಕರಾಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವವರಾದರೂ ಈ ಬೇಸಾಯದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ೨. ಈ ಮೂಲಕ ಹದಗೆಡುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗುವಂತಹ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಫುಕುವೊಕ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಈ ಲೇಖನ ಇಂತಹ ಆಶಯವನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಈಡೇರಿಸುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸುಭಾಷ್ ಪಾಳೇಕರ್, ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ಕೃಷಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು.

"ಭೂಮಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹದಗೆಡುತ್ತಿದೆ. ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿ ಹೊರಟ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ ದಾಳಿಗೆ ನೆಲ ನಲುಗಿದೆ. ಗಿಜಿಗುಡುವ ೫೦೦ ಕೋಟಿ ಜನರ ಆಸೆ - ದುರಾಸೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೊಂದು ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಮಣ್ಣು, ಅಂತರ್ಜಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದೂರದ ಹಿಮಖಂಡಗಳೂ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಓಜೋನ್ ರಕ್ಷಾ ಕವಚವೂ ಛಿದ್ರವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಇತಿಮಿತಿ ಮೀರಿದ ಈ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ಮೂಡುತ್ತಿರುವಾಗ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದವರು ಜಪಾನಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿ-ಕೃಷಿಕ ಮಸನೊಬು ಫುಕುವೊಕ. ಹಾಗೆಂದು ಇವರು ಆಶ್ರಮ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನ ನಿರತರಾಗಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಬಾಯಿಮಾತಿನ ಉಪದೇಶ ಸಾರುತ್ತ ಊರೂರು ಸುತ್ತಿದವರಲ್ಲ. ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತ, ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುತ್ತ

ಕೃಷಿಭೂಮಿಗೆ ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರು ಇವರು. ಉಳುಮೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರ , ಕೀಟನಾಶಕ ಸಿಂಪರಣೆಯೇ ಮುಂತಾದ ಉಗ್ರ ಬೇಸಾಯ ವಿಧಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೈತ್ರಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಕರ್ಮಿಯೋಗಿ ಇವರು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಬದಲು, ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನೇ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಗಳಿತನ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಸಮೃದ್ಧ ಫಲ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು.

ಮಾನವ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದ ಮಧ್ಯೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಾಧಿಸಿದ ಪುಕುವೊಕ ಅವರ ಮಾದರಿ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧) ಸಹಜ ಕೃಷಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಪುಕುವೊಕಾರ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೨) ಪುಕುವೊಕಾರ 'ಏನೂ ಮಾಡದಿರುವ' ಕೃಷಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ.

ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು !!!

- ಸದಾಶಿವ

ಆರು ಮನೆಗಳ ಸಾಲು ವಠಾರದಲ್ಲಿ ಸೀತಮ್ಮ ಮತ್ತು ರಂಗಮ್ಮನ ಮನೆಗಳು ಒಂದು ಗೋಡೆಯ ಆಚಿಯೇಚಿಯವು. ಸೀತಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಂಗಮ್ಮ ಹಂಟೆ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗುಂಪು ಮೋಡ ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ ಕರಿ ರೂಪ ತಳೆದು ತಾಸೆರಡು ಇವರ ಮಾತಿನ ಹೊರಳಾಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸೀತಮ್ಮನ ಬಸಿರೊಳಗೆ ಜೀವವೊಂದು ಹೊರಳಾಡಿತು... ಇಂದೋ.. ನಾಳೆಯೋ.. ಎನ್ನವಂತಿತ್ತು.

‘ಬಹಳ ದಿಗಿಲಾಗುತ್ತರೀ.. ರಂಗಮ್ಮ...’

ಹತ್ತು ಹೆತ್ತ ರಂಗಮ್ಮನ ಮುಂದೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅಂದಳು - ಏನಾಗಬಹುದು. ‘ಅಂದು’ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವಳು ಅನುಭವಿಸದೇ ಇದ್ದದರಿಂದ ಈವರೆಗೂ...

‘ಹಾಗೆಲ್ಲ ದಿಗಿಲುಪಟ್ಟುಕೊಬಾರ್ರು ತಾಯಿ...’

ಹೆತ್ತ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಏಳನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಕೆ ದೈರ್ಯ ಕೊಡುವ ಮಾತನ್ನು ಎಸೆದಳು... ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ರೆಪ್ಪೆಯಾಡಿಸದ ಜೀವ ಹೊರಳಿದುದರಿಂದ ತಾಯಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ನೋವು ಆಗಿತ್ತು... ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದಳು... ನಾಚಿಕೆ ಬಂದು ತುಟಿ ಎರಡಾಗಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಒಣಗಿದ ಬರಿದಾದ ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ‘ನೆನೆಸಲು’ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಹೋದಳು ಸೀತಮ್ಮ, ನೀರಿಗೆಂದು ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.... ದಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಕಂಡು... ಘಳಿಗೆಯೆರಡರಲ್ಲಿ ಸರಿಯುವ ದಾರವೂ ನಿಲ್ಲಬಹುದೆನ್ನಿಸಿತು.

‘ನೀರು ನಿಲ್ಲೋ ಹಾಗಿದೆ ರಂಗಮ್ಮ...’

ಕೆಟ್ಟ ವಾರ್ತೆಯೊಂದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆ, ಕುಳಿತ ತಳಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಯೇರಿದಂತೆ ಎದ್ದೋಡಿದಳು ಮನೆಗೆ ರಂಗಮ್ಮ, ಕೊಡವನ್ನು ನಲ್ಲಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು - ಹುರಿಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ನೋಡಿ.

ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದುದರಿಂದ ಸೀತಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿ ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು - ಕೂಗಿತು.

‘ಕೊರ್...’

ಸೀತಮ್ಮ ನೋಡಿದಳು... ಹಿಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದ ಅಜ್ಜ ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿಸದಿಂದ ನರಳಿದಾಗ ಅವನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಇಂಥದೇ ಒಡಕು ಸ್ವರ ಹೊರಟಿತ್ತು.

ದಾರವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಹನಿಯಾಯಿತು... ಕೊನೆಗೂ ನಿಂತಿತು.

ಎಂದೂ ಹೀಗೆಯೆ...

ಆಚೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಇವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿ 'ಗೂರ್' ಎಂದು ಗುರುಗುಟ್ಟಿ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡುವುದು... ಪಾಪವೆನಿಸಿ ಆಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಬಹುದು... ಅಷ್ಟೆ.

ನೀರು ತುಂಬಿಡಲು ಮರೆತುದು ಆಕಸ್ಮಿತವಾಗಿ... ಹಾಗೆ ಮರೆತುದೇ ಅಚಾತುರ್ಯವಾಯಿತು.. ನೀರು ನಂಗಿ ನಿಂತ ನಲ್ಲಿಯನ್ನೇ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ರಂಗಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುಳುಬುಳೆಂದು ನೀರು ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಕೇಳಿಸದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಂದಿಗೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ತುಂಬಿ ಕತ್ತಿನವರೆಗೂ ನೀರು ಏರುತ್ತಿದ್ದ ಸದ್ದು ಆಲಿಸಿದಾಗ , ಇನ್ನು ಆಕೆ ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು... ಆದರೆ ಬಿಂದಿಗೆ ತುಂಬಿದಾಗ ಅದರ ನೀರನ್ನು ಹಂಡೆಗೆ ಸುರಿದು ಪುನಃ ನಲ್ಲಿಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಿಂದಿಗೆಯಿಟ್ಟು ಸದ್ದು ಕೇಳಿದಾಗ ತನ್ನ ಎಣಿಗೆ ತಪ್ಪೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು.... ಬಸಿರೊಳಗೆ ಭಾರ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಅಲ್ಲೆ ಕುಳಿತಳು.... ನೋವು ಈಗೊಮ್ಮೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

'ಕುಡಿಯೋಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟು ನೀರಿಲ್ಲ... ಬಿಡ್ಡೀರಾ ರಂಗಮ್ಮಾ...'

ರಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಏರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದಳು.

ರಂಗಮ್ಮ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು - ಹಂಡೆ ತುಂಬಲು ನಾಲ್ಕು ಬಿಂದಿಗೆ ಕೊಳ ತಪ್ಪಲೆಗೆ ಎರಡು... ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿಗೆ...

'ನಾಳೆ ನೀರು ಹಾಕ್ತೀಯಾ?'

ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಗಂಡನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ್ದಳು...

'ಯಾವ ದೇವು ನಿಮಗಿಂಥಾ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟೋ ಸದ್ಯ ಹಾಕ್ತೊಳ್ಳಿ....'

ಪತಿರಾಯ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಷ್ಟೇ ನುಡಿದಿದ್ದರು... ಹಂಡೆಗೆ ನೀರು ತುಂಬುವಾಗ ಆ ನೆನಪು ಆಯಿತು... ಸದ್ಯ ಹಂಡೆ ಕೊಳತಪ್ಪಲೆ ತುಂಬುವಷ್ಟಾದರೂ ನೀರು ಬಂದರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ 'ಆವರಿಗೆ' ನೀರು ಹಾಕಿಬಹುದು... ಹಾಳು ಮುಂಡೇದು.. ಇಂದೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆ?

'ರೀ ರಂಗಮ್ಮ ... ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬಿಡಿ... ಕುಡಿಯೋಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲ...'

ತಾರಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಮ್ಮ ಕಿರುಚಿದುದು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಸದ್ದಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕೇಳಿತು...

[ಅಬ್ಬಾ! ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡ್ಡುತ್ತಾಳೆ ಬಾಯಿಬಿಡಿ?...]

'ಬಿಡ್ಡೀನಿ ತಾಳಿ...' ಈಕೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಜೋರಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು....

'ಕೊನೆಗೂ ಕೇಳಿಸ್ತಲ್ಲ... ಅಬ್ಬಾ... ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬಿಡಿಎಂದ್ರೆ ಹೇಗೆ ಆಡ್ತಾರಪ್ಪ... ಏನು ತಲೆಮೇಲೆ ಹಾಕ್ತೊಂಡು ಹೋಗ್ತಿದೆ... ನಲ್ಲಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಸೀತಮ್ಮ ಯೋಚಿಸಿದಳು - ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಕೂಗಿದ ನಂತರ ಆಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ.

ಮತ್ತೂ ಮೂರು ನಿಮಿಷವಾಯಿತು -

ಸಣ್ಣಗೆ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು... ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಬೆವರು ಮೂಡಿತು. ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಭಯವೂ ಆಯಿತು... ಪತಿರಾಯ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ... ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರೊಡನೆ ದೂರದೂರಿಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ನಿಗೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರಿರುವಾಗಲೇ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಿತ್ತು... 'ರೆ' ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೆ ನೆನಪಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು...

'ರೀ... ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬಿಡಿ...'

ಆಕೆಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುವ ಸಂಯಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು.

'ಸರಿ ... ಇದ್ದದ್ದೇ .. ಇನ್ನು ಮೂರು ಕೊಡ ಆದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಯ್ತಿ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನೀರನ್ನೂ ಅವಳೇ ಕುಡೀಲಿ.. ಯಾರು ಬೇಡವೆಂದರು?... ನಾನೇನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆ?....'

ಗೊಣಗುಟ್ಟದ ರಂಗಮ್ಮ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಳು -

'ಆಯ್ತೋರಿ.. ಬಿಡೀನಿ..' - 'ಅಯ್ಯೋ ಯಾಕೆ ಹೊಡೊಳ್ಳಿ - ಎನ್ನುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ.

ಹಾಗೆ ಕೂಗು ಹಾಕುವಾಗಲೇ ಕೂಸಿನ ಕಿರಿಬೆರಳ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿಗೂ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿಂತಿತು.

ನಲ್ಲಿ ಕೂಗಿತು.... 'ಗೊರ್...'

ಧತ್!.. ಇನ್ನೆರಡು ಕೊಡವಾಗಿದೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.. ಹಾಳು ಮುಂಡೇದು' - ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಕೂಡಿಸಿಯೇ ಹಿಡಿ ಶಪಿಸಿದಳು ರಂಗಮ್ಮ.

ನೀರು ನಿಂತಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸಿತು - ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ 'ಕೊನೆಗೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರಲ್ಲ' ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದಳು.

ನೀರು ನಿಂತಿತ್ತು!

ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು... ದುಃಖವಾಯಿತು....

'ಛೆ! ಆಕೆಗೆ ಅಷ್ಟೂ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ!... ಕುಡಿಯೋದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲಾಂದ್ರೂ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ~ ... ಒಂದೆರಡು ಚೊಂಬಿನಷ್ಟಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕಿತ್ತು..' ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿದಳು.

'ರೀ.. ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡಿ...' .. ಸಹನೆ ಮೀರಿ, ದುಃಖ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಕೋಪ ಮೈಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಿಂಚಿದ್ದರೂ ತೋರಗೊಡದೆ ಕೂಗಿದಳು.

'ನಿಲ್ಲಿದೀನೀ...'

ದಿಗಿಲಾಯಿತು ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ... ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಯೇ ನೀರು ಪೂರ್ತಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿತ್ತು.

'ಅಬ್ಬಾ ಕೊನೆಗೂ ಹಟ ಸಾಧಿಸಿದರಲ್ಲ ಆಕೆ ! ' - ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹನಿಯೊಂದು ತುಳುಕಿತು. 'ಹತ್ತು ಹೆತ್ತವರಾದರೇನು' - ಕರುಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮರುಕವಿಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ನೋವು ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಸಿವು ಪೈಪೋಟಿ ಹೂಡಿತ್ತು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊರಳಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಚೊಂಬೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲೇ ನೀರಿಟ್ಟದ್ದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಸೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚೊಂಬನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ತುಂಬ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ಚೊಂಬು ನೀರಿತ್ತು. ತುಸು ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅನ್ನ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಧ ಊಟವಾಗುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋವು ಹೆಚ್ಚಿತು...

‘ಹಾಗೇನಾದ್ರೂ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ್ರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ಕುಡಿರಿ... ಹಾಗೂ ನಿಲ್ಲೆ ಇದೆ ಬಂದು ಕರೀರಿ.. ಬರ್ತೀನಿ..’

ಮೊನ್ನೆಯಷ್ಟೆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸುಂದರಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೋಗುವಾಗ ನುಡಿದಿದ್ದರು.

‘ಹೆದರಿಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ?’

‘ಛೆ! .. ನಾನಿಲ್ಲೆ’

ಪತಿ ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಸುಂದರಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಧೈರ್ಯವಿತ್ತಿದ್ದರು... ಪಾಪ.. ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಕೆ?... ತನಗೆ ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ... ತವರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಇರುವ ತಂದೆಗೆ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಾಕೆಗೆ ತಿಳಿದಾಗ, ಹೆತ್ತಮ್ಮನಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಮರುಗಿದ್ದರು.

ನೆನಪು ಒಡೆಯಿತು....

ಕಷಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು... ಕೈಯಲ್ಲಾಗದು ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದಾಗ ರಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ಕರೆಯುವುದೇ ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಕೆರಳಿತು. ‘ಉಹಂ.. ಬೇಡ... ಚೊಂಬು ನೀರಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಡಿದರಾಕೆ? ನಾನಾಗಿ ಏಕೆ ಕೂಗಲಿ?...?’ ಎನಿಸಿತು.

ನೋವಿನಿಂದಾಗಿ ಅನ್ನ ಗಂಟಲಿಗಳಿಯಲಿಲ್ಲ... ಎದ್ದು ಕೈತೊಳೆದು, ಕಷ್ಟದಿಂದಲೇ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಎರಡು ಲೋಟ ನೀರನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿದಳು.

ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಾಗಲೇ ರಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕೇರಿತು... ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಬಂದಿಗೆ ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನೀರು ನಿಂತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸೀತಮ್ಮನ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಮೈ ಉರಿಯುರಿಯಾಯಿತು. ನೀರು ನಿಂತಿತೆಂದು ತಾನು ಯೋಚಿಸುವಾಗಲೇ ಅವಳು ಹಾಗೆ ‘ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ’ - ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೇಳುವುದೇ?... ಹೊಟ್ಟುರಿದುಕೊಂಡ್ಲು.. ಈಗ ಸಾಯ್ತು ನೋಡೋಣ..’ ಎನ್ನಿಸಿತು. ತುಂಬಿಟ್ಟ ಹಂಡೆ, ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿ, ಗುಟುಕು ನೀರು ಕುಡಿದು, ದೀಪವಾರಿಸಿ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆಗಲೇ ಪತಿರಾಯರು ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು... ಮಕ್ಕಳು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.. ಗೋಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದ ಬುಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಟೆ ನೋಡಿದಳು. ಹನ್ನೊಂದುವರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪುನಃ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಅನ್ನಿಸಿತು.. ‘ಆಕೆ ನೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊಡ್ಡೊಂಡ್ಲು.. ಕೇಳಿದರೆ ಚೊಂಬು ನೀರು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ?... ಏನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜಂಭವೊಂದಿಷ್ಟಾದರೂ ಇದೆ.. ಹುಂ .. ಯಾರು ಕೇಳಾರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ... ಸೆಟೆದು ಕೂತರೆ ಕೂರಲಿ.. ಯಾರಿಗೆ ನಷ್ಟ? ನೀರು ನಿಂತದ್ದು ನನ್ನ ತಪ್ಪೇ?’

ಹಾಸಿಗೆ ಹೊರಳಿಸಿ ಧೂಳು ಕೊಡಹಿದಳು. ತಟಕ್ಕನೆ ಹಾಲು ಮುಚ್ಚಿಡದೇ ಇದ್ದುದು ನೆನಪಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೋಡಿದಳು -

ಮಾಡಿದ ಕಷಾಯವನ್ನೂ ಆರಿಸಿ, ಕುಡಿದು ಹೊರಬಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ ರಗ್ಗನ್ನು ಝಾಡಿಸಿದಳು ಸೀತಮ್ಮ.

‘ನಾವಿನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಊರಲ್ಲಿರೋಲ್ಲ ತಾಯಿ - ದಯವಿಟ್ಟು ಆಕೇನ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳೋ ಭಾರ ತಮ್ಮ - ರಾತ್ರಿ ನೀವು ನಮ್ಮನೇಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲ್ಕೊಂಡಿದೆ - ’

‘ಅಯ್ಯೋ ಅದೇನು - ನಾನೇನು ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲವೇ.. ಖಂಡಿತಾ ಮಲ್ಕೊತೀನಿ ನೀವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ - ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಿಮ್ಮ ಸೀತಮ್ಮ - ’

ದೂರದೂರಿಗೆ ಪತಿರಾಯ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದು ನುಡಿದು, ತನಗೆ ಸಂತೈಸಿ, ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿ, ಕಾಲು ಕಿತ್ತುದು - ಎಲ್ಲ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು... ಪಾಪ - ಅವರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಮನೆಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಎದೆ ನುಡಿಯಿತು.. ಅಂತೆಯೇ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಇರಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ತುಡಿಯುವ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಭಯ ತುಂಬಿತು. ಆಕೆಯನ್ನು ಮಲಗಲು ಕರೆಯುವುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಮತ್ತೊಂದು ಮನಸ್ಸು ‘ಉಹಂ .. ನೋಡೋಣ.. ಆಕೆಯೇ ಬರಬಹುದು.. ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಷ್ಟೇ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೆ ಧೈರ್ಯಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆ?.. ಅದು ನೆನಪಿರದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೆ.. ಎಂದಿತು.

ಭಯದ ನಡುವೆಯೇ ಬಂದ ಬಿಗುಮಾನ ಭೂತವಾಯಿತು.

ಬೇಕೆಂದೇ ರಗ್ಗನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ರ್ನಾಡಿಸಿದಳು ಆಕೆಗೆ ಕೇಳಿಸಬೇಕೆಂದು. ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿರಬಹುದು...

ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ?

ಆಗ ತಾನೇ ಕೂಗುವುದೇ? ಅಥವಾ ..

ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ರ್ನಾಡಿಸುವವರೆಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದಳು.. ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಉತ್ತರ ಭಯಾನಕವಾಗಿತ್ತು... ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕಮ್ಮಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆಯುವುದೂ ಆಗದ ಮಾತು. ಹಾಗೆಂದು ಒಬ್ಬಳೇ ಮಲಗುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯವಿಷಯ. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ನೋವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು... ‘ಛೂ, ಹಾಳು ನೋವು...’ ಎಂದೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೇ ನೋವು ಕಳೆದು ಮುಂದೆ ತಾನು ಕಾಣಬಹುದಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮೈಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾಚಿಕೆ ಹರಿದಂತಾಯಿತು... ದೀಪ ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೈಯಾನಿಸಿ, ಮಂದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಮಗುವಿನ ‘ಆ’ ಫೋಟೋವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆಕೆ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು...

ರಗ್ಗು ರ್ನಾಡಿಸಿದುದು ರಂಗಮ್ಮನಿಗೂ ಕೇಳಿಸಿತು.

‘ಏನು ಕೇಳಿಸ್ತ..’

‘ಏನು..’

‘ರಾತ್ರಿ ಅವಳ ಮನೇಲಿ ಮಲ್ಕೊತೀನಿ’

‘ಆತ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ - ಹೇಳಿ ಹೋದ್ದು... ಪಾಪ ದಿನ ತುಂಬೋಳು - ’

‘ಆಗ್ಲಿ - ಅದಕ್ಕೇನು - /

ಹಗಲಿನೂಟವಾಗುವಾಗಲೇ ಪತಿಯಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಸೀತಮ್ಮ ರಗ್ಗು ರ್ಝಾಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದೇ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು - ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ತಾನೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? - ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಳೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನಕ್ಕಾರು - ಸೆಟೆದು ಕೂತರೆ ಕೂರಲಿ - ತನಗೇನು ಅಗತ್ಯ, ಹೋಗಿ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಮಾತನಾಡಲು? -ಚೋಟುದ್ದದವಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಹೆತ್ತ ತಾನು ಹೆದರುವುದು? -

ದೀಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸೋತ ಮೈ ಹಾಸಿಗೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿದ ಮಗುವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಸಿ ದೀಪವನ್ನು ಕೈದೂರವಾಗಿಟ್ಟು ಮೈಚಾಚಿದಳು - ಹಾಯೆನಿಸಿತು -

- ದೀಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು -

ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಊದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ಆಕೆಯೇ ಕೂಗಲೆಂದು -

'ಅಯ್ಯೋ - ಅಯ್ಯೋ - ನಾ ಸತ್ತೆ -

.....

ಮಗುವನ್ನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಂಗಮ್ಮ ಕಿವಿಯುದ್ದ ಮಾಡಿದಳು -

'ಅಯ್ಯೋ - ಅಯ್ಯೋ ...'...

ಸೂರು ನಡುಗಿತ್ತು - ನೆಲ ಅಡಿತು -

ರೂಮಿನ ತುಂಬ ಹೊಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಉಸಿರು ನಿಂತಿತು.

ಸುತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ - ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ -

ಘಳಿಗೆಯೂ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ - ಸೀತಮ್ಮನ ಪತಿ ಎದುರುನಿಂತು ಬೆಂಕಿ ಕಣ್ಣು ಬೀರಿದ -

ನರ್ಸ್ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದಳು ...

ತನ್ನ ಪತಿ ನುಂಗುವಂತೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ..

ಏನಿ - ಕತ್ತೆ ಹಾಗಿದೀರಿ .. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೋಕ್ಕೋಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆ?..'

'ಅಷ್ಟಾಕೆ ಹತ್ತಿ?... ಸುಡಿ !'...

'ಅಯ್ಯೋ ರಾಕ್ಷಸೀ! ..'...

ರಂಗಮ್ಮ ಕೈಬೀಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆಯಲೆತ್ತಿಸಿದಳು ... ಕೈ ಮೇಲೆ ಏಳಲೊಲ್ಲದು -

ಸೀತಮ್ಮ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ...

ರಕ್ತದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ರಂಗಮ್ಮ -

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬೆಯಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆ...

ಸೂರು ನಡುಗುತ್ತಿದೆ...

ಡಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು ರಂಗಮ್ಮನಿಗೆ .. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗು ಕಿರುಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅಳುವ ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ತಟ್ಟಿದಳು.. ನಿರ್ದಯ ಪರೆ ಜಾರಿ ತನ್ನ ಅರಿವು ಹತ್ತಿದಾಗ ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು.. ಮಗುವು ಮಲಗಿತು... ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಟೆ ನೋಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ತಾನೇ ನಂಬಲಿಲ್ಲ... ಆಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು.. ಹೊರಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಕೂಗುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಿ ತಿಳಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ನಡೆದುದು ಜ್ವಾಪಕವಾಗಿ ಎದೆ ಬಿಗಿಯಿತು. 'ಅಂತೂ ಮೊಂಡು ಹಿಡಿದಳು ಹುಡುಗಿ. ತನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ದಂಡ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶಾರ್ಯವಿರಬಾರದು' ... ಎನಿಸಿತು.. ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಹೋಗಿ ಹೆಂಡೆಯೊಲೆಗುರಿಯಿಕ್ಕಿದಳು.

ನೀರು ಕಾಯುವವರೆಗೂ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪದೇ ಪದೇ ಸೀತಮ್ಮನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು....

ಪತಿರಾಯ ಬಚ್ಚಲಿನಿಂದ ಎದ್ದರು. ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಟವೆಲ್ಲನ್ನು ಒಗೆಯಲು ವಠಾರದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಆದ ನಲ್ಲಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿನ ಬಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದಳು. ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೇ, ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದ ತಪ್ಪಲೆ ನೀರು ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

ಬಟ್ಟೆಯೊಗೆಯುವ ಸದ್ದಿನಿಂದ ಸೀತಮ್ಮನಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಾಗ ದೀಪ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೋ ನೆನಪಾಗಿ ಮೈ ಜುಮ್ಮಂದಿತು... ಸದ್ಯ ! - ನೋವು ನಿಂತಿತ್ತು. ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಹೋಗುವಾಗ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ರಂಗಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ರಾತ್ರಿಯಾದುದೆಲ್ಲ ನೆನಪಾಗಿ ಎದೆ ಹಿಂಡಿತು. ಮೌನದಿಂದ ಒಳಹೋಗಿ ಹಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ತಳ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನೀರು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ ಬಿಂಬಿಸಿ ಕಣಕಿತು. ಖಾಲಿ ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆರಿಸಿದಳು - ಮೂರು ಮನೆಯಾಚೆಯಿದ್ದ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ತರಲು.

ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ರಂಗಮ್ಮನ ಮುಂದೆಯೇ ಮೌನವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಳು - ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು.

'ಬಿಂದಿಗೆನ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡು, ಸೀತಮ್ಮ -'

ರಂಗಮ್ಮ ನುಡಿದಳು

ಈಕೆ ಕಿವುಡಿಯಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಯೊಂದನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ, ರಂಗಮ್ಮ ಸೀತಮ್ಮನ ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾಲಿ ಬಿಂದಿಗೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟಳು.

'ಎದುರಿಗಿದ್ದ ನಲ್ಲಿ ಕೊರ್'..... ಎಂದು ಕೂಗಿತು.

ಮುಂಜಾವಿನ ನೀರು ಬಲು ರಭಸದಿಂದ ಕಲ್ಲಮೇಲೆ ಸುರಿಯಿತು. ಸುರಿದ ನೀರು ಆಳುದ್ದ ಚಿಮ್ಮಿ ಇಬ್ಬರ ಮುಖಕ್ಕೂ ಸಿಂಪಡಿಸಿತು. ಸೀತಮ್ಮ ರಂಗಮ್ಮನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ರಂಗಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಹನಿಯೊಂದು ತುಳುಕಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮಸುಕಾಯಿತು. ಮುಖವನ್ನು ಅತ್ತ ಹೊರಳಿಸಿದಳು!!!.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕೆ. ಸದಾಶಿವ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಸಿ. ಮುಗಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ರೀಡರ್ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತರ ನಡುಹರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ನವ್ಯ ಕಥಾ ಮಾರ್ಗದ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಅವರು ಎರಡು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ: 'ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು' (೧೯೫೨) ಹಾಗೂ 'ಅಪರಿಚಿತರು' (೧೯೭೧).

'ಅಪರಿಚಿತರು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ೧೯೫೫ ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದ 'ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು!' ಕತೆ ಚಲನಚಿತ್ರ ಟಿ.ವಿ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದೆ.

'ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು!' ಒಂದು ಪ್ರತಿಮಾನಿಷ್ಠ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕತೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರವಾಹದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಯ್ಯಾಟಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೇರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸುಪ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಿದ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಆತಂಕ ರೂಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಭೂತಕಾಲದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಸ್ಮೃತಿ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ವಸ್ತುಗಳೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನೆರೆಮನೆಯ ತುಂಬು ಚೊಚ್ಚಲ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾದುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದೂರದೂರಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಗಂಡನಿಗೆ ತಾನಿತ್ತ ಆಶ್ವಾಸನೆಯ ನೆನಪು ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಎಳೆಹರಯದ ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಭಯ, ನಾಟಕ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಹಾಗೂ ಹತ್ತು ಹೆತ್ತಿದ್ದ ನೆರೆಯ ಹಿರಿಮೆಯ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇವೆರಡೂ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಕತೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರು ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿಬಿಡುವ ಪರಿ ಬೆರಗಾಗಿಸುವಂಥದು. ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ಬಂದ ನಲ್ಲಿ ನೀರು ಆಳುದ್ದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯೂ ನೆರೆಯ ಹಿರಿಯೆಯೂ ಆ ಪುಣ್ಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾವಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಚಿಮ್ಮುವ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಂತರ್ಜಲಕ್ಕೇ ಅನುಪಮ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸದಾಶಿವ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧) ಎರಡು ಜೀವಗಳ ನಡುವೆ ನೀರು ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨) ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

ಮರಳಿನ ಬಳಕೆ: ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ

-ಪ್ರೊ. ರಾಜಾಸಾಬ್ ಎ.ಎಚ್.

ಖರಟಚಿಡಿ ಓಜಫಣಟಚಿ ಊದಿರಿರಣ್ಣು ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಸೌರವ್ಯೂಹ ಖರಟಚಿಡಿ ಓಜಫಣಟಚಿ ದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಖರಟಚಿಡಿ ಓಜಫಣಟಚಿ ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಧೂಳು, ಜಲಜನಕ, ಹೀಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಇವುಗಳು ಖರಟಚಿಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಸೌರವ್ಯೂಹ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗಿದ್ದು ೧೩.೮ ಉಚಿ (ಬಿಲಿಯನ್ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ) ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸೌರವ್ಯೂಹ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ೧೩.೮೦ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಓಜಫಣಟಚಿ ದ ಕೇಂದ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಲಜನಕದ ಧಾತುಗಳು ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡು ಹೀಲಿಯಂ ಧಾತುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ, ಅವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಓಜಫಣಟಚಿ ವೇಗವಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸೌರವ್ಯೂಹದ ಗ್ರಹಗಳ ಉಗಮವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ (ಗ್ರಹ) ಸೃಷ್ಟಿಯಾದದ್ದು ೪.೫೪ ಉಚಿ (ಬಿಲಿಯನ್/ನೂರುಕೋಟಿ) ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ (ಅಂದರೆ ೪.೫೪ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ).

ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಉದ್ಭವವಾದ ಬೆಂಕಿ ಉಂಡೆ ಭೂಮಿ. ಆಗ ಭೂಮಿ ಎಂದರೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನದ ಬೆಂಕಿಯ ಬಂಡೆಗಳು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಭೂಮಿ ನಭೋಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಕಾಲಕಾಲದ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಶೀತಕ್ಕೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಉರಿವ ಬಂಡೆಗಳು,ಬಿಸಿ ಬಂಡೆಗಳಾಗಿ ನಂತರ ಈಗ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಧಾರಣ ಉಷ್ಣತೆಯ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳಾಗಿವೆ. ಶಿಖರಗಳಾಗಿವೆ, ಪರ್ವತಗಳಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಲು ೧೦ ರಿಂದ ೨೦ ಮಿಲಿಯನ್ ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು!

ಭೂಮಿ ಉದ್ಭವವಾಗುವಾಗ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ, ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿವೆ. ಕಲ್ಲುಗಳ ಈಗಿನ ವಯಸ್ಸು ೪.೦ ಉಚಿ ವರ್ಷಗಳು, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಖುಟುಫಿಚಿಣಜ ಮತ್ತು ಬುಡಿಫಿಠಿ ಕಣಗಳ ವಯಸ್ಸು ೪.೪ ಉಚಿ ವರ್ಷಗಳು. ಮರಳು ರಾಸಾಯನಿಕವಾಗಿ ಖುಟುಫಿಚಿ ಕಣ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಮರಳಿನ ವಯಸ್ಸು ೪.೪ ಉಚಿ ವರ್ಷಗಳು (೪.೪೦ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳು). ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುಡಿಫಿಠಿ ಕಣಗಳು ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ಬಗ್ಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ೪.೪ ಉಚಿ (೪.೪೦ ಕೋಟಿ) ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇತ್ತೆಂಬುದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರ ಉದ್ಭವವಾದದ್ದು ೪.೮ ಉಚಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ.

ಅವಿರತವಾಗಿ ಸುರಿದ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಸುಡುವ ಭೂಮಿಯ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಕೊನೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ೩/೪ ಭಾಗ ಸಾಗರಗಳಾಗಿ, ೧/೪ ಭಾಗ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಿಂಚಿನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಧಾತುಗಳು ಸೇರಿ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಮೊದಲು ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಜೀವಾಣುಗಳು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಗಿನ ಜೀವರಾಶಿ ಉದ್ಭವವಾಗಲು ಮತ್ತು ವಿಕಸಿತವಾಗಲು ಕಾರಣವಾದವು. ಜೀವ ವಿಕಾಸದಿಂದ ಜೀವರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಘಟ್ಟ ತಲುಪಿರುವುದು ಮನುಷ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಿ.

ವಾತಾವರಣದಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹವಾಮಾನಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳು ಸವಕಳಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಣಗಳು ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪರ್ವತ, ಗುಡ್ಡ, ನದಿ, ಹಳ್ಳ, ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಕಲ್ಲನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮರಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ, ನದೀ ದಡದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳ, ಕೊಳ್ಳ, ಕೆರೆ, ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಇತರ ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಳು ಹರಿದು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಬಂಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ಇಂಚು ಮರಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲು ಹಲವು ಮಿಲಿಯನ್ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಈಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮರಳಿಗೆ ೪.೪ ಉಚಿ (ಬಿಲಿಯನ್ ೪.೪೦ ಕೋಟಿ) ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆನಿಂತು ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಮರಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನವನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಪೂರೈಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ, ಮಹಾನಗರಗಳು, ಬಂಗಲೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ, ಅರಮನೆ, ಸೌಧಗಳನ್ನು, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ನಗರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಮರಳು, ಕಬ್ಬಿಣ, ಸಿಮೆಂಟು, ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮರ ತಪ್ಪದೇ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕುತ್ತು ಬಂದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಸಮತೋಲನ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಹಾರ, ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಮತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ದುರಾಚಾರ, ದುರಾಸೆ, ಗೂಂಡಾಗಿರಿ, ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅವನತಿ ಆಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಕಾಪಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ.

ಮರಳಿನ ಮಹತ್ವ

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳು ಉದ್ಭವವಾಗಲು ಶತಶತಮಾನಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆಯಾದರೂ, ಮಾನವ ಮರಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮರಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದು.

ಮರಳಿನ ಉಪಯೋಗಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

- ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಖುಟ್ಟುಳಿಚಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಟಚಿ (ಗಾಜು) ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ.
- ಅಂಟರಿಣಜಡಿ ನಲ್ಲಿನ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳು ಆಆ, ಈಟರಿರಿಡಿ, ಆಗಿಆ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ
- ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ನಿರೋಧಿಸಲು ಬದುಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗ
- ನೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಅಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ
- ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಮಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೋಸಲು ಈಟರಿಣಜಡಿ ಆಗಿ ಉಪಯೋಗ
- ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಒರತೆಯಾಗಿ, ಔಚ್ಚಿ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ
- ಸ್ವಂಜಿನಂತೆ ನೀರನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ
- ನದೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಹಾಪೂರಗಳ ತಡೆ
- ಸಮುದ್ರದ ತೀರಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
- ನದಿ, ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳ, ಸಮುದ್ರಗಳ ಜೀವಿಗಳು ನೆಲೆ ಊರಲು ತಾಣ
- ಅಂಡಿಚಿಟ್ಟು, ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು, ಏಡಿ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ವಾಸಮಾಡಲು ಊಚಿಟ್ಟುಣಜಿಣ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಮೊಸಳೆ, ಹಾವು, ಆಮೆ, ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಮರಿ ಮಾಡುವ ಪರಿಸರ

- ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟ ಪ್ರಭೇದಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನ
- ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು, ಪಾಚಿಗಳು, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಮರಳಿನ ಕಣಕಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಿರುತ್ತದೆ.
- ವಾರ್ನಿಷ್, ಕಫಿಣಜ ಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಅಂಚಿಣರಟ ಗಳು ಇರುವುದು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ.
- ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ನದೀ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕಷ್ಟಚಿಪ್ಪು, ಶಂಕು ಅಂಡಿಚಿಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಚಿಟಛಿಣಟ ಒದಗಿಸುವುದು ಮರಳು.
- ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಜೊತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸುಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಅಚಿಟಛಿಣಟ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬರುವುದು ಮರಳಿನಿಂದ
- ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ - ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಒಣಗುತ್ತಿರುವ ತೆಂಗಿನ ತೋಟಗಳಿಗೂ ಮರಳನ್ನು ಕಾಣೆಯಾಗಿಸುವ ದಂಧೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಆಧುನೀಕರಣ, ವಸತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ, ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ, ಸೇತುವೆಗಳಿಗೆ ಮರಳು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳ, ಕೊಳ್ಳ ನದಿಗಳ ಮರಳನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಿಂದ ನದಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಕೆರೆಗಳ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಮಿಷಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹಲವಾರು ಅಡಿಗಳ ಗುಂಡಿ, ತಗ್ಗುಗಳನ್ನು ತೋಡಿ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಲಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮರಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ, ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಹಾಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಮರಳು ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮರಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಲವಾರು ಶತಮಾನಗಳೇ ಬೇಕಾದೀತು!

ಇನ್ನು ಮರಳನ್ನು ಮಾರಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಣಮಾಡುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಜನ ಬೇಸತ್ತಿದೆ. ದುರಂತ ಎಂದರೆ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹೊಲದ ಮಣ್ಣನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೋಸಿ ಫಿಲ್ಟರ್ ಮರಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಮರಳಿನಿಂದ ಬರುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ೧ ಇಂಚು ಮಣ್ಣು ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗಲು ಸುಮಾರು ೫೦೦ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸೋಸಿ ಹೊರತೆಗೆದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಯನ್ನಾದರೂ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದಾರು?

ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಗಳು

- ೧) ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಸೋಸಿ ಬಂದ ಮರಳು - ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಮರಳು
- ೨) ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೃತಕವಾಗಿ ಸೋಸಿದ ಮರಳು - ಜಿಗುಟು ಇರುವ ಕಾರಣ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಲ್ಲ. ಕಟ್ಟೆಗಳು ಕುಸಿದು ಬೀಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು
- ೩) ಸಮುದ್ರ ಮರಳು ಮತ್ತು ಮರುಭೂಮಿ ಮರಳು - ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲ.

ಪರಿಹಾರಗಳು

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಕೃತಕ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಪ್ರೇರಿತ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ - ಆಧುನಿಕತೆ
ವಿಕಾರ ರೂಪಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಾಗಿ ರೂಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟಕರ.

- ೧) ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮರಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಬದಲಾಗಿ ಕೃತಕವಾದ ಕಟಫಿಣಜಡಿ ರಜಿ ಕಚಿಡಿ ಪದಾರ್ಥ, ಮರ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟ್ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಮರಳು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಇತರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅನುಕರಣೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.
- ೨) ಒ-ಬಿಚಿಟಿಜ ಕೃತಕವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮರಳು ಇದರ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ೩) ಲೋಹದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಲೋಹದ ಪುಡಿ ಇದರ ಉಪಯೋಗ - ಮರಳಿಗೆ
ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯದು.
- ೪) ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡದ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ - ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಮರಳಿನಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕ
ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೂ ಸಲ್ಲದು. ಕಾರಣ ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ
ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡಗಳು ಸಾವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡಗಳಿಲ್ಲದೇ ಬೋಡಾಗಿ,
ಬೋಳಾಗಿ ಬಯಲಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. (ಸೌಂದರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು)

ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮರಳುದಂಥೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ತಡೆಯಲು
ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನುಗಳು ಇವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಷ್ಟಕರ. ಮರಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ
ವಸ್ತುವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಜನ
ಮನ್ನಣೆ ದೊರಕಿಸುವುದು ಸಮಾಜದ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಲಿ.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನವಿಲೇಹಾಳ್ ಪೊ. ಎ.ಎಚ್. ರಾಜಾಸಾಬ್ ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ (೧೯೭೬) ಪದವಿಯನ್ನು , ಸೋಂಕುಶಾಸ್ತ್ರ (ಇರಿಜಿಟಿಂಗ್) ದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ (೧೯೮೧) ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ೩೩ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಡೀನ್ ಆಗಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು, ೨೦೧೩ ರಿಂದ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ರಾಜಾಸಾಬ್ ಅವರು ಸದಭಿರುಚಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗರೂ, ವಾಗ್ಮಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನದ ಅನನ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಅವರು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉಪಯುಕ್ತ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಹಾಗೂ ಇಡಿಯೋಪಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿವಿಧ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ, ಸಮ್ಮೇಳನ ಮತ್ತು ಕಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸಾಬ್ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬರಹಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನ, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ಜೋಳದ ಬೇಸಾಯ, ಇವರ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು ರಾಜಾಸಾಬ್ ಅವರ 'ಸಸ್ಯಶೋಧ' ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಭೂ ಸಂಪತ್ತಿನ ಚೈತನ್ಯಗಳೇ ಆದ ನದಿ-ಸಾಗರ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ, ಗಿಡಮರಗಳ ನಾಶದ ಸಂಗತಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಕಡುವಿರೋಧವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪರಿಸರದ ಮಾರಣಹೋಮ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರವಾದಿಗಳೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಭೂಕಬಳಿಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯ ಮಾತುಗಳೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಭೂಗರ್ಭವನ್ನು ಸೀಳುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಯಂತ್ರಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿವೆ. ಹಲವಾರು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿಗಳ ಒಡೆಯರಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ಭೂಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿವೆಯಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ದುರಾಸೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಅವನ ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶೇಕಡಾ ಎಂಭತ್ತರಷ್ಟು ಜನರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ಜನ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ನಾಲ್ವಾರು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೂರಾರು ಮಹಡಿಗಳಿರುವ ಕಟ್ಟಡವಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಗವಿ, ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡ, ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಿಗಾಗಿ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ ಕಾಡು ನದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಹುತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸಾಬ್ ಅವರ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

‘ಮರಳು’ ಭೂಮಿಯಿಂದ ದೊರಕುವ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ವಸ್ತು. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮರಳನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮರಳಿನ ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಪಂಚ ಕಲಿತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿಗಂತೂ ಮರಳು ಮಾಫಿಯಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮರಳು ಅತಿ ದುಬಾರಿಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ಹೇಗಾಯಿತು? ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ? ಮರಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕು? ಮರಳು ಉತ್ಪನ್ನದ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೇಗೆ? ಮರಳಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಎಂಥವು? ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಯಾವುವು? ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಲೇಖನ ತಣ್ಣನೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಅದರಾಳದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದ ದುರಾಸೆ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ : ಊದಿರಿಣುಭು ಕಲ್ಪನೆ, ಕಟಚಿಟಿಚಿ - ರಕ್ತದ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಭಾಗ , ಏರಿ :ಚಿಟಿರಿ ಖೈಜರಿಡಿಡಿ = ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಯ ಕುರಿತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮಹಾಸ್ಪೋಟ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಉಚಿ (ಠುಚಿ-ಚಿಟಿಟಿಣಟಿ) ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳತೆಯ, ಪರಿಮಾಣದ ಪರಿಭಾಷೆ. ನೂರು ಕೋಟಿ ಎಂದರ್ಥ. ಖುಟುಫಿಚಿಣಜ : ಸಿಲಿಕಾನ್‌ನಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಸಾಯನಿಕ. ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಗಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

- ೧) ಮರಳಿನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ೨) ಮರಳಿನ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಮರಳು ಬಳಕೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ

ಆಕರ : ಸಸ್ಯಶೋಧ - ಪ್ರೊ. ಎ.ಎಚ್. ರಾಜಾಸಾಬ್, ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೨೦೧೬

ಜ್ಞಾನ - ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು

-ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಅನುಪಮಾ

ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವು ಈ ನೆಲದ ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರರು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬಲ್ಲದು ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತಾನು ಕೀಳರಿಮೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಉನ್ನತಿಗೇರಿಸುತ್ತದೆ; ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಭಾರತದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುತ್ತದೆ; ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ನೋವು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನ ಶುರುಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ದಮನಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಅಮಾನವೀಯ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಅಂಥ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು.

"ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲಿದೆ ಸರ್ವ ನಾಶ ಆಗೋಗುತ್ತೆ

ವಿವೇಕ ಇಲ್ಲಿದೆ ಆಗ್ರೀವಿ ಪಶುಗಳ ಹಂಗೆ"

'ಜ್ಞಾನದಾನಿಗಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಂದಿದಾರೆ ಈಗ

ಕಲೀರಿ, ಸಾವರಾರು ವರ್ಷ ಈ ಅವಕಾಶನೇ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ'

'ಇಂಗ್ಲೀಷಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಂಥೋರ್ನ ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡೀತಾಳೆ

ಕೆಳಬಿದ್ದೋರ್ನ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮೈದಡವಿ ಸಲವುತಾಳೆ'

ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳು ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದವು.

ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಅದು ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಆಪಾದನೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ:

- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವರಿಗಷ್ಟೇ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕಾಗದದ ಮೇಲಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತದೆ, ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದವರಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೂಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ.
- ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ

- ಪಠ್ಯಗಳು ಬರೀ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.
- ಅಬಾಹ್ಯಾಣ ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಖರ್ಚು ಕೆಲವರ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. 'ಸರ್ಕಾರದ ಬಹುಪಾಲು ಆದಾಯ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದ ಬೆವರಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಣ ತೀರಾ ನಗಣ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಫುಲೆಗಳು ತಾವೇ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸರಣಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ನೇಟಿವ್ ಫೀಮೇಲ್ ಸ್ಕೂಲ್-ಪುಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದರೆ ಸೊಸೈಟಿ ಫಾರ್ ಪ್ರಮೋಟಿಂಗ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಆಫ್ ಮಹಾರಾಸ್ತ್ರಿ ಅಂಡ್ ಮಾಂಗ್ಲೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ೧೦ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಗುಣಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ತೆರೆದ ಶಾಲೆ ಆರೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದಾಗ ಜೋತಿಬಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ತಾವು ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆ ತೆರೆಯಲಿರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಪುಣೆಯ ಭಿಡೆ ಎನ್ನುವವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೇರಿಯ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನೇ ಶಾಲೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆ ಶುರುಮಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರಂಭವಾದ ಮೊದಲ ಶಾಲೆ ಭಿಡೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಶುರುವಾಯಿತು.

ತಳಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಶ್ಯ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಜೋತಿಬಾ ಖಚಿತ ನಿಲುವು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಶಾಲೆ ತೆರೆಯುವುದು ಸುಲಭವಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಮೌಢ್ಯ, ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ, ಭಾಷಾ ತಾರತಮ್ಯ ಈ ದೇಶದ ರೋಗಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿ ಬಾಧಿತರೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಏಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲೇ ನಿಷ್ಪ್ರಿಯರಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯದ ಅಗತ್ಯ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಇದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ' ಎಂದು ಜೋತಿಬಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಎದುರು ಜೋತಿಬಾ ನೀಡಿದ ಹೇಳಿಕೆ ಆ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

'ಆಗ ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಶಾಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಾವೇ ತೆರೆದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆವು. ಎಜುಕೇಷನ್ ಬೋರ್ಡಿನ ಸರ್ ಆರ್ಸಿಫ್ ಪೆರಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಲೂಮ್ಸ್ ಡೆನ್ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಕಲಿಕೆಯ ನೀತಿ ಕುರಿತು ಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ದ್ಯಾನೋದಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೋತಿಬಾ ಹೀಗೆ ಬರೆದರು: 'ತನ್ನ -ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಗು ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ ತುಂಬ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ದೇಶ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಮಹಿಳೆಯರ ಉನ್ನತಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆ ಶುರುಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ನನ್ನದೇ ಜಾತಿಬಂಧುಗಳು ನನ್ನ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಯಾರೂ ಜಾಗ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಲೂ ಹಣ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಲಾಹೂಜಿ ರಫುರಾಂ ಮಾಂಗ್ ಹಾಗೂ ರಾಣಬಾ ಮಹಾರ್ ತಂತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದವರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.'

ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ತರಬೇತಿ ಮುಗಿಸಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಪುನೆಯ ದಲಿತ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಯಿತು. ಒಂಬತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ೧೮೪೯ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಶಾಲೆ ಪುನೆಯ ಭಿಡವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಯಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೇ ಬಹುವಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಅಹ್ಮದ್ ನಗರದ ಜಡ್ಡ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜೋತಿಬಾರ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತ ಸದಾಶಿವ ಗೋವಂದೆ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಕೊಡುವವರು ಮನಸು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಶಾಲೆಯೂ ನಿರಂತರ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ, ಮುಚ್ಚುತ್ತ- ತೆರೆಯುತ್ತ ಹೋಯಿತು.

೧೮೫೧ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಪುನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಶಾಲೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮರೊಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಿದರು. ದೇವರಾವ್ ಧಾಸರ್, ಮೋರೋ ವಿಠಲ ವಾಳ್ವೇಕರ್ ನೆರವು ನೀಡಿದರು. ದೇವರಾವ್ ಧಾಸರ್, ಮೋರೋ ವಿಠಲ ವಾಳ್ವೇಕರ್ ನೆರವು ನೀಡಿದರು. ಪುನೆಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದ ಮೇಜರ್ ಕ್ಯಾಂಡಿ ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ೪೮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿದ್ದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ನವೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಲೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ೩ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ೫೧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿದ್ದರು. ೧೮೫೨ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ೩೩ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರೊಡನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಲೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಬಾಯಿ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಿಷ್ಣುಪಂತ ಮೋರೇಶ್ವರ ಹಾಗೂ ವಿಠಲ ಭಾಸ್ಕರ ಸಹಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ದುಡಿದರು.

ಜೋತಿಬಾ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮಿಷನರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಯಾವ ಸಂಬಳವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜೋತಿಬಾರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು, ಬೋಧಕರು ಹಾಗೂ ಬೋಧನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರೈವೆಟ್ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ೯೦೦ ರೂ. ಅನುದಾನ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ದೇಣಿಗೆಯ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಇಟ್ಟ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ೧೮೫೨ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ದೇಣಿಗೆಯೆಂದು ೧೯೪೭ ರೂಪಾಯಿ ೫೦ ಪೈಸೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹಣ ಹಾಗೂ ಖರ್ಚುಪಟ್ಟಿಗಳ ನಿಖರವಾದ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಶಾಲೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುದಾನ ಹಾಗೂ ದೇಣಿಗೆ ಕೇಳಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೫೨ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಮಾದರಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರಿಯವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿತು. ೧೮೫೩ ರಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಒಟ್ಟು ೨೩೭ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪುನೆಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯಲು ಹೋದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪುನೆಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾಂಪೌಂಡಿನೊಳಗೆ ೩೦೦೦ ಜನ, ಹೊರಗೆ ಕೆಲವು ಸಾವಿರ ಜನ ನೆರೆದಿದ್ದರು!

೧೮೫೬ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೫೮ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾನು ಶಿವಾಜಿ ಮಾಂಗ್ ಹಾಗೂ ಧುರಾಜಿ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಚಂಬಾರ್ ಎಂಬ ಜೋತಿಬಾ ಗೆಳೆಯರೂ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರೈವೆಟ್ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಈ ಶಾಲೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ೩೦೦ ರೂ ಅನುದಾನ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆಂದು ೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಅನುದಾನ ನೀಡಿತು. ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದರು.

ಆಗಲೂ ಸಹಾ ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವರು ಇದ್ದರು. ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಶಾಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡುವುದು, ಪಾಠ ಅರ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು, ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡುವ ವಿಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು, ಮಕ್ಕಳ ತಾಯ್ತಂದೆಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು, ಪಾಲಕರಿಗೂ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಾವಿತ್ರಿ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕೆಲವು ಕೈಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಓದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಜಾತ್ರೆ-ಬೇತ್ರೆ ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಸಂತೆ, ಜಾತ್ರೆ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ ಸಾರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹುಚ್ಚು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಅವರ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಯಾವುದೋ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದಾಗ, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ವೇದಿಕೆ ಹತ್ತಿದವಳು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳ ಬಳಿ ನಮಗೆ ಬೊಂಬೆ ಬೇಡ; ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳಂತೆ! ಅವಳ ತಾಯ್ತಂದೆಯರು ಆ ಹುಡುಗಿ ಸದಾ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಓದುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ದೂರಿದರಂತೆ.

ಹೀಗೆ ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳು ಒಂದಾದಮೇಲೊಂದು ಶಾಲೆ ತೆರೆದು ತಳಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರು ಮಾಡುವಂತಾದ ಮೇಲೆ ೮-೯ ವರ್ಷ ನಂತರ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮಿಸ್ ಮಿಷನ್ ಅವರ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ವಹಿಸಿದರು. ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿವುಚುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಸಿ ಧರ್ಮದೋಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಗಳು ಬಂದವು. ಬೆದರಿಕೆಗಳೂ ಬಂದವು. ಅದಲ್ಲದರಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾದ ಜೋತಿಬಾರ ತಂದೆ ಮಗಸೊಸೆಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕಳಿಸಿದರು. ಯುವದಂಪತಿ ಅಂಜದೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಬಾಯಿ ಒಮ್ಮೆ ಆರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ತವರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಅಣ್ಣ, 'ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜಾತಿಜನ ಬೈಯುವುದು ಸರಿಯೇ ಇದೆ, ಅಸ್ವಶ್ಯರಿಗೇಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಕೀಳುಜನ ಅವರು' ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಬಳಿ ವಾದಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿತ್ರಿ, 'ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಪಶುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮ. ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಮಹತ್ವವಾದುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೀಳುತನದಿಂದ ಮೇಲೇರಿಸುವಂಥದು. ನನ್ನ ಗಂಡ ದೇವರಂಥವರು, ಅವರನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗದು. ಅವರು ಅಸ್ವಶ್ಯರೂ ಕೂಡಾ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಲಿ ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ವಶ್ಯರೂ ಘನತೆವೆತ್ತ ಬದುಕು ನಡೆಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದೇ ನಾನೂ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ನನ್ನ ಪತಿ ದೇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ದೇವರ ಕೆಲಸವನ್ನೇ. ಅದು ನನಗೂ ಇಷ್ಟ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅಪಾರ ಸಂತೋಷ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ತಾಯಿ, ಸೋದರನೊಡನೆ ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಜೋತಿಬಾರಿಗೆ ಬರೆದ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬಂಧುಬಳಗಕ್ಕೂ, ಹಿತೈಷಿಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತ, ಮನವೊಲಿಸುತ್ತ ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

ಬೋಧಿಸುವವರು ಎಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯಗಣವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಫುಲೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ವೈಚಾರಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಪಡೆದರು. ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ೧೪ ವರ್ಷದ ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನಳಾದ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ತಾರಾಬಾಯಿ ಶಿಂಧೆ - ಈ ಈರ್ವರೂ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರೊಳಗಿರುವ ಪಿತ್ಯಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಹೆಸರೇ ಎತ್ತದೆ ಬಯಲಿಗಳೆದರು. ಇಬ್ಬರು ತಳಸಮುದಾಯದವರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಹುಡುಗಿಯರು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿದ್ದು ಕೆಲವರಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಯಿತು.

ಮಾಂಗ್ ಸಮುದಾಯದ ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧವು ತಳಸಮುದಾಯಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಕಟಗಳು ಹಾಗೂ ಆಕ್ರೋಶ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮುಕ್ತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಅದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ಮಾಂಗ್, ಮಹಾರ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳ ಒಡಲ ಸಂಕಟದ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

‘ವೇದಗಳು ಬರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾದರೆ ಅವು ನಮಗಲ್ಲ. ವೇದಗಳು ಬರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾದರೆ ನಮಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ವೇದಗಳು ನೋಡುವುದರಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಪಾಪ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬೈಬಲು, ಕುರಾನಿನಂತೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕವಿಲ್ಲ. ಓ ದೇವರೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳು, ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮದು ಯಾವ ಧರ್ಮ?’

ಈ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಮಾಂಗ್ ಮಹಾರರಿಗೆ ಕೆಂಪು ಸೀಸದ ರಸ ಕುಡಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿ ಅದರ ಪಾಯದಲ್ಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹೂಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನೇ ಹೀಗೆ ನಾಶಮಾಡಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ದನ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ಕಂಡರು. ನೀವು ಕುಂಟುಕತ್ತೆಗೆ ಹೊಡೆದರೂ ಅದರ ಯಜಮಾನ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮಹಾರ್, ಮಾಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಆಕ್ಷೇಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಪೇಶ್ವಾ ಬಾಜೀರಾವ್ ಆಳುವಾಗ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಯ ಎದುರು ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಮಹಾರ್ ಅಥವಾ ಮಾಂಗರು ಸುಳಿದರೆ ಅವರ ತಲೆ ಕಡಿದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ಯಾಟುಬಾಲು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವಾಗ ಆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಡೆಯಲು ಹೋಗುವವರಾರು?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಕ್ಕಳು ಕಲ್ಲೆಸೆದು ತಮಗೆ ತೀವ್ರ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರ್ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದೂ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೌನವಾಗಿ ನರಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮತ್ತೆ ತಂಗಳೂಟ ಬೇಡಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಓ ದೇವರೇ? ಎಂಥ ನೋವು ಇದು. ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕರುಣಾಮಯಿಯಾದ ದೇವರು ಇಂಥ ದಮನದ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ನಾವು ಉತ್ತಮ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದರೆ ಯಾರೂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾರ್, ಮಾಂಗ್‌ಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ಯಾರೂ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೇಣಿಗೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹೂಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿ ಇನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಬಹುದು. ನಾವು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಬಹುದು. ಬಟ್ಟೆ ಹೊದೆಯಬಹುದು. ತನ್ನ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ, ಯಾವ ನಿಷೇಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಗುಲ್ತೇಕಡಿಯ ಬಜಾರು ಕೂಡಾ ನಮಗೆ ಈಗ ತೆರೆದಿದೆ. ಓ ಮಹಾರ್, ಮಾಂಗ್‌ಗಳೇ, ಜ್ಞಾನದ ಔಷಧ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸಬಲ್ಲದು. ದಯವಿಟ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿಯ ಬರಹವು ಹರಿವ ನದಿಯ ಓಳ ಪಡೆದಿದೆ. ಎಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಇದ್ದಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅವಳ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ಎದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ್ದ ದುಃಖ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನೂ, ಕರಗಿಸಿ ನದಿಯಂತೆ ಹರಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಅವಳಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಕಲಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ದನಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ದನಿಯಾಗಿ ಒದಗಿದ ಮೊದಲ ಜೀವಗಳು.

ಭಾರತದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಲೇಖಕಿ ತಾರಾಬಾಯಿ ಶಿಂಧೆ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದವಳು. ಪರೋಕ್ಷ ಶಿಷ್ಯೆ. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವಳು ಬರೆದ ‘ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ತುಲನ’ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಹೊತ್ತಗೆ ಇವತ್ತಿಗೂ

ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಬರೆದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಬರಹವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಕಟುಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಕಿರುವ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ಪುರುಷರನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯದವರಿಂದ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಭಾಲೇಕರ್ ಎನ್ನುವವರ ಕಟುವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಜೋತಿಬಾ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ತಾರಾಬಾಯಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಲೇಖನ ಬರೆದು ಅವಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸದಾ ವಿಧೇಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಕಟುವಾಸ್ತವವಾಗಿದ್ದು ಆಕೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದುವರೆಗೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ಜನ ಬಾಯಾರಿದರೂ ಹನಿ ನೀರನ್ನು ತಂತಾವೇ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ನದಿಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳು ೧೮೬೯ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಳಕೆಗೆ ಮುಕ್ತವಾದ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ೧೮೭೦ರಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಕ್ಷಾಮ ತಲೆದೋರಿತು. ಆಗ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದವಸಧಾನ್ಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಶುರುವಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆ ನಡೆಸಿದರು. ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಅನಾಥರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ೫೨ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ತೆರೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ೧೮೭೭ರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಬಾಲಾಶ್ರಮ' ಶುರು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯುವುದೇ ತಮ್ಮ ಕಾಯಕವೆಂದುಕೊಂಡ ಫುಲೆಗಳು ಮೊದಲ ಶಾಲೆಗಳ ತೆರೆದು, ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ, ವಿದ್ಯಾಜ್ಯೋತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳಕಿನ ಹೊಸಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಚ್.ಎಸ್. ಅನುಪಮಾ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಲೇಖಕಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾವರದ ಹತ್ತಿರದ ಕವಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ನಿರತರು. ಕವಿತೆ, ಕತೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬರಹಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ದಲಿತ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅನುಪಮಾ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು : ಕಾಡುಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡು - ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಹೂವರಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಕ್ಷಿ- ಕಥಾ ಸಂಕಲನ, ಜೀವ ಕೋಶ : ವೈದ್ಯ ಲೋಕದ ಕಥನ, ಮರಗುದುರೆ, ತೆಲುಗುಕವಿ, ನಗ್ನಮುನಿ ಮಾತು ಕವಿತೆ ಅನುವಾದ, ಅಂಡಮಾನ್ : ಕಂಡ ಹಾಗೆ (ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ) ಭೀಮಯಾನ, ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಟೂನ್ ವಿವಾದ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಾದಿಗಳ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಸವಾಲುಗಳು, ಹೆಣ್ಣು : ಸಂಕಟಕಾಲದ ಆತ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಮುಂತಾದವು.

ಕನ್ನಡದ ಭರವಸೆಯ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿರುವ ಅನುಪಮಾ ಅವರದು ಜೀವಪರವಾದ ಗಟ್ಟಿ ನಿಲುವು, ಅಪಾರ ಅಧ್ಯಯನ, ನಿಶ್ಚಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ, ವಿಚಾರ ಸಾತತ್ಯ, ಬಹುಮುಖಿ ಚಿಂತನೆ ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಅನುವಾದ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ವಂದನ, ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ದನಿಯಾಗುವ ಅನುಪಮಾ ಕನ್ನಡ ಗರ್ವಪಡಬಹುದಾದ ಹೆಸರು.

ಅನುಪಮಾ ಅವರ ಕ್ರಾಂತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ' ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಇವತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ಪರಿತಾಪ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಕಡಡುತ್ತಿರುವ ಕೋಮುಸೌಹಾರ್ದ ಮನೋಭಾವ, ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸುತ್ತಲೂ, ಭಾಷೆ-ರಾಜ್ಯ-ಧರ್ಮ-ಜಾತಿ-ಉಪಜಾತಿಗಳೆಂಬ ಗುರುತುಗಳು ಹಲವು ಸ್ತರಗಳ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಜಾತಿರಹಿತ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಕನಸಿದ ಫುಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ, ಹೊಸ ಬೆಳಕಿನೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಕೆಡಕುಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ; ಹಲವು ಅಡೆತಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಹುಡುಗಿಯರ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರ ಬರೆದ ಮೊದಲ ಗುರು ಸಾವಿತ್ರಿ ಬಾಯಿ ಫುಲೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಧರ್ಮ ಕೊಡಮಾಡುವ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ-ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯಬಾರದವರಿಗೆ ಓದುಬರಹ ಕಲಿಸಿದ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಮಹಾನ್ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹೃದಯವಂತ ತಾಯಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ತಾಯ್ತನದ ಚೇತನದ ಶಿಸ್ತು, ಬದ್ಧತೆ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಸಹನೆಯ ಜೀವನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಅವರ ಚೈತನ್ಯವು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಮತ್ತೆ ಬಂದಿದೆ.

ಜೀವಿಗಳನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಜೀವನಿಷ್ಠ ಸಮಾಜವನ್ನಾಗಿ ಮರುರೂಪಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಆದುದರಿಂದ ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅದರ ಅರಂಭವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ : ೧) ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಅವರ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖಕಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

೨) ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಜನಪದ ಊಟ ಗಿಣ್ಣು

-ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಹದಳಗಿ

ಗಿಣ್ಣು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಿನ್ನುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ದೊರಕಬೇಕಲ್ಲ. ಗಿಣ್ಣು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಾಲು, ಆಕಳು ಹಾಲು ಸಿಗಬೇಕಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಹಾಲು ಸಿಗುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಎಮ್ಮೆ, ಆಕಳು ಹಾಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಆಕಳು ಕರು ಹಾಕಿದ ಅಂದರೆ ಈ ದಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಹಿಂಡಿದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಗೀಬಿನ ಹಾಲು ಸಿಗುವುದಂತೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಇಂತಹ ಗೀಬಿನ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗಿಣ್ಣಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಗಿಣ್ಣು, ಕೊರೆಗಿಣ್ಣುವೆಂದೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎಮ್ಮೆ ಈ ದಿನ ಎಂಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇರುವ ಹಾಲಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಇರುವ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ತೆಳ್ಳನೆಯ ಗಿಣ್ಣುವೆಂದೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಗಿಣ್ಣು ಊಟದ ರುಚಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನೆ ಬಲ್ಲ.

ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಊಟಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಿಣ್ಣು ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿದವರು, ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದವರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಗರದ, ಪಟ್ಟಣ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಈ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ನೋಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಿಗಬೇಕಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇಡ್ಲಿ, ದೋಸೆ, ಜಾಮೂನು, ಮೈಸೂರ್‌ಪಾಕ್ ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಗಿಣ್ಣು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ದೊರಕುವುದಂತೂ ದೇವ ದುರ್ಲಭವೆ ಸರಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ, ನಗರ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಈ ಗಿಣ್ಣಿನ ರುಚಿ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುವುದು ಬಲು ಅಪರೂಪ. ಗಿಣ್ಣಿನ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾದ, ರುಚಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಿಹಿ ಪದಾರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಕೆಲವರು ನಂಜು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸುಂದರಿಗೆ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಈ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರು, ಖಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆ ಇದ್ದವರು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಪ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿನ್ನುವ ಆಸೆ ಇದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೀಬಿನ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಗಿಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವರು ಇದ್ದಾರಾದರೂ ಅಂತಹವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಗಿಣ್ಣು, ಒಕ್ಕಲುತನ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಇರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೇ ಪೇಟೆಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತದೆ. ದನ ಕಟ್ಟಿ, ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿ, ಎಮ್ಮೆ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ ಮನೆ ತುಂಬ ಹಾಲು-ಹೈನು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟುವುದೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿದಂತೆ. ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ಜಮೀನು ಇದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಬಹುದು. ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಂತೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಮ್ಮೆ ಕಾಯಲು, ಸಗಣೆ ಬಾಚಲು, ಹಾಲು ಹಿಂಡಲು, ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡಲು ಹೀಗೆ ಮೈ ತುಂಬ ಕೆಲಸಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಮಳೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಹೊಂದಿಸುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಕೆಲವರು ಭಯ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹಾಕಿರುವ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಸಗಣೆ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಸಾಹಸ ನಮಗೆ ಬೇಡವೆಂದು ಕೈ ಚೆಲ್ಲುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದನ ಮೇಯಿಸುವುದು, ಎಮ್ಮೆ ಕಾಯುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ಜನರು ಹತ್ತಾರು ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿಯೇ ಜೀವನದ ಬಂಡಿ ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಕುಟುಂಬ ನಮ್ಮದಾದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಲು

ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಮ್ಮೆ ಕಾಯುವ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಳಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ತಿನ್ನಲು ರುಚಿಯಾದ ಗಿಣ್ಣು ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು-ಮೊಸರು-ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ಹಣ ತರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮದು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಮನೆತನವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಎಮ್ಮೆಗಳು , ನಾಲ್ಕಾರು ಕರುಗಳು, ಮೂರಾಲ್ವು ಮೊಣಕೆಗಳು, ಒಂದೆರಡು ಕೋಣಗಳು ಇದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಕುಟುಂಬವೆಂದೇ ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನಮಾಡಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಬಲು ಒಜ್ಜಿ ಕೆಲಸ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಲಾರದೆ ಒದ್ದಾಡುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಬೇಸತ್ತು ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಮ್ಮೆ ಮಾರಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನವೇ ಎದ್ದು ಎಮ್ಮೆ ಸಗಣೆ ಬಾಚಲಾರದೆ, ಎಮ್ಮೆಯ ಉಚ್ಚ ಬಿಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹೊರಲಾರದೆ, ಬೇಸತ್ತುಕೊಂಡು, ಚಿಗುಬ್ಬೆಯಿಂದ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಹವಾಸವೆ ಬೇಡವೆಂದವರೆ ಬಹಳ ಜನ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು, ಸಪ್ಪೆ ದಂಟು, ರಾಗಿ ಹುಲ್ಲು, ಹತ್ತಿಕಾಳು, ಹಿಂಡಿ, ಮುಸುರಿ, ತೌಡು, ತೊಗರಿ ಹೊಟ್ಟು, ಹುರುಳಿ ಹೊಟ್ಟು ಸೇರಿದಂತೆ ನಾನಾ ತರಹದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೆ ಈ ಕಸುಬಿಗೆ ಅಂತಿಂತವರು ಕೈ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯಮವು ಕರ್ಚಿನ, ಶ್ರಮದ, ತಾಳ್ಮೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ನಮ್ಮ ಅವ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅವ್ವ ಎಮ್ಮೆ ಹಿಂಡುವುದು, ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಆಗಿದ್ದ ಅವ್ವ ಬೇಸರಾದಾಗ ಮಾತ್ರ "ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಮಕ್ಕಳು ಹಡೆದು ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಸಾರ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟವೆಂದು" ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. "ಈ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸೋದ್ರಾಗ ನನ್ನ ಸೊಂಟ ಬಾಗಿ ಹೋಯಿತು" ಎಂದು ತನ್ನ ಜೀವನ ಪೂರ್ತಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಸಾರ, ಜೋಪಾನ ಜತನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತೆಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅಂಗಡೇರ ಸಿದ್ದವ್ವನ ಮನೆಗೆ "ಸರೋರಾತ್ರಿ ಹೋದರೂ, ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಹಾಲು, ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತವೆ" ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮೂರ ಜನರ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ತನ್ನ ಕಾಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅವ್ವ ಬೇಸರ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಲು ಹೈನು ಮನೆ ತುಂಬಿ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವ್ವನಿಗೆ ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆ ಇತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಮನೆ ತುಂಬಿ ಹಾಲು, ಹೈನು, ದನ ಕರುಗಳು ಇರುವ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಕಸುಬು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಒಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಮೈ ಮುರಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಲಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವ್ವ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆರಾಮವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ದನ-ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅಂತಿಂತವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕೆಲಸವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾರು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಂದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಸಗಣೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಉಚ್ಚಿ ಗುಂಡಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಶಗಣೆ ಬಾಚುವುದೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. ಹತ್ತಾರು ಬಿಂದಿಗೆ ಎಮ್ಮೆ ಗ್ವಾಥಾ ಬಳಿಯಬೇಕು. ಗ್ವಾಥಾ ಎಂದರೆ ದನ- ಕರುಗಳ ಉಚ್ಚಿ ಎಂದರ್ಥ. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ದನ-ಕರುಗಳ ಉಚ್ಚಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ದಿನ ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಉಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಮಗಿದು ಚೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಹೊಳೆಯಂತೆಯೂ, ಹೊಂಡ, ಬಾವಿಗಳಂತೆಯೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಗ್ವಾಥದ ಸುವಾಸನೆಯಂತೂ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆ ಸುತ್ತ ಗಮ್ಮನೆ ಈ ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯ ಪರಿಮಳ ಹೇಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತಾರು ಬಿಂದಿಗೆ ಉಚ್ಚಿ ಬಿಳಿದು ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಗೆ ಸುರಿದು ಬಂದರೆ ಮೈ ಕೈ ಎಲ್ಲ ಗಮ್ಮೆಂದು ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಸೋಪು ಹಚ್ಚಿ ತೊಳೆದರೂ

ಉಚ್ಚೆಯ ಕಮಟು ವಾಸನೆ, ಗ್ವಾಢದ ಫಾಟು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೆ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ ಗಾಢ ಮಾತು "ಕೈ-ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು". ನಾನು ಸಣ್ಣವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೈ, ಮೈ ತುಂಬ ಉಳುಕು, ಕಜ್ಜಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯ ಔಷಧಿ ಎಂದರೆ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯ ಈ ಗ್ವಾಢಾ. ನಮ್ಮವ್ವ ನಮಗೆ ಮೈ ತುಂಬಾ ಈ ಗ್ವಾಢಾ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉರಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಆಗ ನಾನು ಹಿತ್ತಲ ತುಂಬ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪೇಟೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೊಡುವ ಯಾವ ಔಷಧಿಗೂ ಈ ಕಜ್ಜಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಗ್ವಾಢಕ್ಕೆ ಕಜ್ಜಿ, ಹುರುಕು ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮೂರ ಜನ ಇದನ್ನೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಶಗಣೆ ತುಂಬಿ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಚೆಲ್ಲುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದನ ಕಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಗಳು ಸೋರುವುದರಿಂದ ದನಗಳ ಉಚ್ಚಿ ಬಳಿಯುವುದು, ಸಗಣೆ ಬಾಚುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಜೊತೆಗೆ ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಮಳೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸಗಣೆ ಬಾಚುವುದು ಇನ್ನು ರೇಜಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಈ ಕೆಲಸವೆ ಬೇಡವೆಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಷ್ಟಗಳು ಏನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಋಷಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರೈತಾಪಿ ಜನ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲದೆ ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಸದಲ್ಲಿ ರಸ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮ ಗೊಬ್ಬರ ಬಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ತಿಪ್ಪೆಯ ಶಗಣೆ, ಗ್ವಾಢ ಮಿಶ್ರಿತ ಗೊಬ್ಬರ ರೈತ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಟಾಣಿಕ್ ಇದ್ದಂತೆ. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದಂತೆ ಅಂತಹ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಈ ಶಗಣೆ ಗೊಬ್ಬರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಇಂತಹ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಗೊಬ್ಬರ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಜೀವ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದ ಬೀಜೋತ್ಪನ್ನಗಳು, ಹಣ್ಣು ತರಕಾರಿಗಳು ವಿಷಮುಕ್ತ ರಾಸಾಯನಿಕ ಔಷಧಿ ಮುಕ್ತ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರೋಪಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಎಮ್ಮೆ, ದನ-ಕರುಗಳ ಶಗಣೆಯ ಗೊಬ್ಬರವೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು "ಇಟ್ಟರೆ ಸಗಣೆಯಾದೆ, ತಟ್ಟಿದರೆ ಕುರುಳಾದೆ ಸುಟ್ಟರೆ ನೊಸಲಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ....." ಎಂದು ಶಗಣೆಯ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಎಮ್ಮೆಗಳು ಗಬ್ಬವಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದನ ಕಾಯುವವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಗಬ್ಬಾದ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡದಾದಂತೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಬಾಣಂತನದ , ಹೆರಿಗೆಯ ತಯಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಬ್ಬಾದ ಎಮ್ಮೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಆರೈಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳೊಮ್ಮೆ ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಸನಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ಮೈ ತೊಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಬ್ಬಾದ ಎಮ್ಮೆಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಮೈ ತೊಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಜೊತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು, ರಾಗಿ, ಸಪ್ಪೆ ದಂಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವುದೆ ವಿಶೇಷ ಆಹಾರವನ್ನು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮವ್ವ ಗಬ್ಬಾದ ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಾನವೀಯ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಕಾಳು, ಹಿಂಡಿ, ಹುರುಳಿಯ ಮುಸುರಿ, ತೊಗರಿ, ಹುರುಳಿಯ ಹೊಟ್ಟು ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರು ಹಾಕುವ ದಿನಗಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಜತನದಿಂದ, ಜೀವ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೈಗೆ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಮೈ ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿನ ನರನಾಡಿ, ಕೀಲು ಮೂಳೆ ಸಡಿಲವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅವನ ಯೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಅವ್ವ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಮ್ಮೆ ದಪ್ಪಗಿದ್ದರೆ ದಬಲಿ, ಎಮ್ಮೆ ಸಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಸೌಮ್ಯ, ಎಮ್ಮೆ ಬಜಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಗಯ್ಯಾಳಿ -- ಹೀಗೆ ನಾನಾ ತರಹದ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆಗಳ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವುದು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದ ವಾತಾವರಣ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಡಬಲ್ ಋಷಿಯಿಂದ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಾರ ಗಿಣ್ಣು ತಿನ್ನಬಹುದೆನ್ನುವ ಸಂಭ್ರಮ

ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಟ ಆಡಬಹುದೆನ್ನುವ ಸಂತೋಷ, ಸಂಭ್ರಮ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಿಣ್ಣು ಉಣ್ಣಲು ಊರಿಂದ ಅಕ್ಕಂದಿರು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿ ಆಟ ಆಡಬಹುದೆಂಬ ಹಿಗ್ಗು ಬೇರೆ. ಆಗಲೇ ಮನೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ಹಬ್ಬದ ವಾತಾವರಣ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಮ್ಮೆ ಇನ್ನೇನು ಕರು ಹಾಕುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಗಿಣ್ಣು ಮಾಡಲು ಅವ್ವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೆಲ್ಲ ತರಲು ದುಡ್ಡು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶುಂಠಿ, ಯಾಲಕ್ಕಿ ಡಬ್ಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆಯ ಕರುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಪುಟ್ಟದೊಂದು ದಂಡಿ (ನಾರಿನ ಕೊರಳ ಹಾರ) ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೆಜ್ಜೆಗಳು ಗಲ್ ಗಲ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಕರುವಿಗೆ, ಎಮ್ಮೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಕಂಬಳಿಯ ಕರಿಯ ದಾರದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಕರುವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಗೆ ದಾರ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದಾಗಲೂ ಅವ್ವ ಎರಡೂರು ಸಾರಿ ಎದ್ದು ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾಕಾದರೂ ಎಮ್ಮೆ ಒದರಿದರೆ ಗಪ್ಪನೆ ಎದ್ದು ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಗೆ ದೊಡಾಯಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವ ಸಂದರ್ಭ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಎಮ್ಮೆ ಮೇಯಿಸಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಣ್ಣನೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಾರಣ ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕಿದರೆ ಕರುವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. ಅವ್ವ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವಿ, ಹತ್ತಾರು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿದಾಕೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ ನಡಿಗೆ, ದೃಷ್ಟಿ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ, ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯ್ಯುವ ಜಾಗ ನೋಡಿ ನಾಳೆ ಅಥವಾ ನಾಡಿದ್ದು ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಊರಿನಿಂದ ದೂರ ಎಮ್ಮೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆ ಮೇಯಲು ಹೋದಾಗ ಮಲಗುವುದು, ಏಳುವುದು, ಒದ್ದಾಡುವುದು ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರೆ ಕಟ್ಟಿ ಅಥವಾ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವಾಗ ನಾಯಿ ಕಾಗೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ರೋಚಕವಾದ, ದಿಗ್ಭಯ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಉಸಿರು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮನೆಯಲ್ಲಾದರಂತೂ ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಎಮ್ಮೆ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಕರು ಹಾಕಲೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಮ್ಮೆ ಈಯುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ತ್ರಾಸು ಆಗಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಎಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಗಿ ಎದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬಗ್ಗಿ ಎದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಂಯ್ ಯಾಂಯ್ ಎಂದು ಒದರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅವ್ವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಗ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವಾಗ ಮೊದಲು ಬುಲಗಿಡಿಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವ್ವ ಕೈ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಸಣ್ಣ ಕೋಲಿನಿಂದ ಸಣ್ಣಗೆ ತಿವಿದು ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಕರುವಿನ ಎರಡು ಪುಟ್ಟ ಕಾಲು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಮ್ಮೆ ಬೇನೆ ತಿಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಕರುವಿನ ಮುಸುಡಿ, ತಲೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವ್ವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಯ ಮೈ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲುಗಳ ಚಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಸವರಿ ಅವ್ವ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆ ಬೇನೆ ತಿಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕರುವಿನ ತಲೆ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವ್ವ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಾಯಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕರುವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಹೊಕ್ಕಳ ಬಳ್ಳಿ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ ತನ್ನ ಕರುವನ್ನು ನೋಡಲು ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಟವನ್ನು ಕೀಳುವಂತೆ ಎಮ್ಮೆ ಹರ ಮಾಡಿ ಒದರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕರುವಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವ್ವ ತಡಮಾಡದೆ ಕರುವಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ ಒರೆಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಚೀಲ ಹಾಸಿ ಎಮ್ಮೆಯ ಕರುವನ್ನು ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕರುವನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನೆಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಕರುವಿನ ಮೈಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ ಬಾಣಂತಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರು

ಕಾಯಿಸಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಮ್ಮೆ ಕರುವಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈ ಒರೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಮ್ಮೆ ಹಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿನ್ನಲು ಹುರುಳಿ ನುಚ್ಚು , ತೌಡು, ಹಿಂಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಮ್ಮೆ ಆರಾಮವಾಗಿ ರುಚಿಯಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾ ಕರುವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಅವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲನ್ನು ಕರುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಡಿಯಲು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಬಾನ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಗಣಿ, ಉಚ್ಚೆಯ ನಾತದಿಂದ ಗಮ್ಮೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಬಾನದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಏನೊ ಒಂದು ಧರಾ ಹೊಸ ಕಳೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎಮ್ಮೆ, ಕರುವಿನ ಹಣೆಗೆ ಭಂಡಾರ, ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರು ಬಂದ ಎಮ್ಮೆಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರು ಹಾಕಿದ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಕ್ಕುಲಾತಿಯಿಂದ "ಯವ್ವ ಮಗಳೆ, ನನ್ನವ್ವ, ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಆಸರೆ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣು.. ಹೀಗೆ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. "ಇನ್ನು ಸಂಸಾರ ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚನ್ನು ಈ ನಮ್ಮ ಎಮ್ಮೆಗಳೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ." ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ "ಮಂಗಳವಾರ ಆಲೂರು ಪ್ಯಾಟ್ಯಾಗ ಬೆಣ್ಣೆ ಮಾರುವ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನದು" ಎಂದು ಹೇಳು ಋಷಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆಗಳು ಕರು ಹಾಕಿ ಹಾಲು ಹಿಂಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಮನೆತನ ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ನಂಬಿಕೆ ಅವನದಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ದಿನಗಳಿಗೆ ಅವು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹಾಲು ಹಿಂಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಅವನ ಚಿಂತೆಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ವಾರದ ಸಂತೆಯ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚಾಕರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಎಮ್ಮೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವೆಂದರೆ ಅವನ ಬದಲು ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಾಲು ಹಿಂಡಲು ಹೋದರೆ ಒದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಲದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ವಿಶೇಷ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಮ್ಮವನದಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬಾಣಂತನದಲ್ಲೂ ಅಪಾರವಾದ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ನಮ್ಮೂರಿನ ಅವರಿವರು ಬಂದು ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವಾಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೊಚ್ಚಲು ಸೂಲು ಇಳಿದ ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹಾಲು ಕರೆಯಲು ಹೋದಾಗ ಹರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ಒದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವು ಅಂತಹ ಹರಮಾರಿ, ಅನುಭವಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಎದುರು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ತಿಂಡಿ, ಆಹಾರ ಇಟ್ಟು ಅವು ಮೈ ಮರೆತಾಗ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಕ್ಕೂ ಬಗ್ಗದೆ ಹೋದರೆ ಕರುವನ್ನು ಎಮ್ಮೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಅದರ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರುವಿನ ಮೈ , ಮುಸುಡಿ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದಾಗ ಅವು ಹಾಲು ಹಿಂಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಹಾಲು ಹಿಂಡುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಜೊರ ಜೊರ ಜೊರ ಎಂಬ ಸಪ್ಪಳ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಾಲಿನ ಸುವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಚೆಂಬು ಹಾಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತಿತ್ತು. ಅವು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಚೆಂಬು ಹಾಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತಿತ್ತು. ಚೆಂಬಿನ ತುಂಬ ಬುರುಗೆ ಬುರುಗು, ನೊರೆಯ ನೊರೆ, ಅವು ಹಾಲು ಹಿಂಡುವಾಗ ಕರುವನ್ನು ಎಮ್ಮೆ ಎದುರು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕರುವೊ ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ರಂಪು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೆ ಸಮನೆ ಮ್ಯಾಕ್ ಮ್ಯಾಕ್, ಮ್ಯಾಕ್, ವಾಂಯ್ ವಾಂಯ್ ಎಂದು ಹರ ಹಿಡಿದು ಯಾವಾಗ ಹಾಲು ಕುಡಿದೇನೋ ಎಂದು ಅವಸರ ಮಾಡುತ್ತ ಆತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಕರುವಿನ ಕಣ್ಣೆ ಕಳಚಿದರೆ ಬರ್ ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ಹಾಲಿಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಳೆಯ ಕರುಗಳು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದೆ ಒಂದು ಸಂಭ್ರಮ. ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಗಳ ಹರ, ಒದ್ದಾಟ, ಚಡಪಡಿಕೆ, ಹಾರಾಟ ನೋಡುವುದೆ ಒಂದು ಸಂತೋಷ. ಹಾಲನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಲೊಚಿ ಲೊಚಿ ಲೊಚಿಗುಟ್ಟುತ್ತ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕರುವಿನ ಕಟ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹನಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆತುರ ಆ ನಂತರ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಕರು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಧ್ಯಾನಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡುವುದೆ ದೇವ ದುರ್ಲಭವಾದ ಅಪರೂಪದ ಕ್ಷಣಗಳು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕರು ಹಾಲುಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಾಯಿ ಕರುವಿನ ಮೈ ನೆಕ್ಕುತ್ತ

ಪಿರುತಿ, ಮಮತೆ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತದೆ. ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಕರು, ತಾಯಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಾಗ "ಸಾಕು ಸಾಕು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕುಡಿದರೆ ಅಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಡಿ ಆಗುತ್ತದೆಂದು "ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವ್ವ ಕರುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕರುವನ್ನು ಎಮ್ಮೆ ಮಲಗುವ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಾರು ದನ, ಎಮ್ಮೆ, ಕೋಣಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲೆಯ ಕಂದನನ್ನು ತುಳಿದು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರುವನ್ನು ಒಳಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಚ್ಚಿ ಮಲಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕರು ಕಾಣದಿದ್ದಾಗ ಎಮ್ಮೆ ಒದರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವೆ ತಾಯಿಗೋಸ್ಕರ ಕರು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಯಾಂವ್ ಯಾಂವ್ ಎಂದು ಒದರುತ್ತಿತ್ತು. ಕರುವಿನ ಒದ್ದಾಟ, ನರಳಾಟ ಕೇಳಲಾರದೆ ನಾವು ರಾತ್ರಿ ಎದ್ದು ಆಗಾಗ ಕರುವಿನ ಮೈ ನೇವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಜೊತೆಗೆ ಅದ್ಯಾಕೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವ್ವ ಕರುವಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ನೆಕ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಾಗೆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಚೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಕರು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹರ ಮಾಡಿದರೆ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕರುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಟದ ಸಮೇತ ಒಳ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗುವ ಭಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣೂಟದ ಸಂಭ್ರಮವೆ ಸಂಭ್ರಮ. ಗಿಣ್ಣೂಟ ಉಣ್ಣಲೆಂದೆ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರು ಊರುಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕಿದ ದಿನದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕೊರೆಗಿಣ್ಣು ಅಂದರೆ ಗಟ್ಟಿ ಗಿಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡು ದಿನ ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಅದನ್ನೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಂಟಸ್ಥರಿಗೆ, ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದವರಿಗೆ, ಊರ ಜನರಿಗೆ ಗಿಣ್ಣುವಿನ ಸಮಾರಾಧನೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಿಣ್ಣು ಸಿಗುವುದೆ ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೈನು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರು, ಚಿರಪರಿಚಯದವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಗಿಣ್ಣೂಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಟ್ಟಿ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಗೀಬಿನ ಹಾಲೆಂದೆ ಇದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಾಲು ಸಿಗುವುದೆ ಬಲು ದುರ್ಲಭ. ಎಮ್ಮೆ ಈದು ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ನಂತರ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಲು ಅಷ್ಟೊಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಗಿಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ ಜೊತೆಗೆ ಗಿಣ್ಣನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣವರಾದ ನಾವುಗಳು ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಗಿಣ್ಣು ತಿಂದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನಂತೂ ಗೀಬಿನ ಹಾಲನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪೌಷ್ಟಿಕವಾದ ಹಾಲು. ಇದನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಮಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತ್ಯಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ವಾಂತಿ ಅಥವಾ ಬೇಡಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನಂತೂ ಈ ಹಾಲಿಗೆ ಒಗ್ಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದೆ ಸಾರಿಗೆ ಗಟಗಟಾಂತ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇ ಆಗ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಲನ್ನು ಬುರುಗು ಇರುವಾಗಲೆ ಗಟಗಟಾಂತ ಒಂದೆ ಉಸಿರಿಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಂತಹ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಅದೃಷ್ಟ ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವ್ವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಅವ್ವ ಹಾಲು ಮಾರಿ ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ಮಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಅಂದರೆ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವನ್ನೆ ಸಾಕಬೇಕಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಹ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಚಹಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಮನೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇದರೂ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿ. ಚಮಗಾರರು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಪ್ಪಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಅವ್ವ ಮೊಸರು ಮಾಡಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೊಸರು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉಳಿದ ಮೊಸರು ಕಡೆದು ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂಗಳವಾರ ಆಲೂರ ಸಂತೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಒಯ್ದು ನಾನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರ ಜನರು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಭತ್ತದ ತೌಡು ಕೊಟ್ಟು ಮಜ್ಜಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಕ್ಕೆ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತು ಜನ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಇದೇ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ

ದಣ್ಣೆ ಬಾಯಾರಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಅವ್ವ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ಎಮ್ಮೆಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಮಜ್ಜೆಗಾಗಿ ಜನರು ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಟ್ಟರೆ ಖುಷಿ. ಇಲ್ಲದ ಹೋದರೆ ನಿಷ್ಕರ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವ್ವ ಮಜ್ಜೆಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬೆರೆಸಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನೀರು ಬೆರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಊರ ಕೆಲ ಹೆಂಗಸರು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಅವ್ವ "ಊರ ಜನಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಾನು ಹರಕೆ ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಜೋರು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಂದವಾದ ಗಟ್ಟಿ ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ಮನೆ ಮಂದಿಗೂ ಅವ್ವ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ "ಜನರು ಮಜ್ಜೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಗುಲಿ ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಬತ್ತುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಅವಳದಾಗಿತ್ತು.

ಅವ್ವನ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವೆಂದರೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು, ಹಾದಿ ಹೋಕರು, ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು, ಜನಪದ ವೇಷಗಾರರು... ಹೀಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರವೆ ಬಿಸಿಲಿನ ದಾಹ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗಸಿಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಜಮಾಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಬಂದವರು ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕುಡಿದು ಬಿಸಿಲ ಧಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮವ್ವನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಎಂದು ಹರಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ ನೆನಪುಗಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಕಾರಣವಾದ ನಮ್ಮ ಎಮ್ಮೆಗಳೂ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಕಳೆದು ಹೋದ ಜೀವನದ ಮಧುರ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಕಮಟು ವಾಸನೆ, ಗಿಣ್ಣಿನ ಕಂಪು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆ ಕರುಗಳು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುತ್ತುಗಳು, ಅವುಗಳು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜೊಲ್ಲಿನ ವಾಸನೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ದನ ಕಟ್ಟುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಂದರೆ ಹಕ್ಕಿ ಮನೆಯ ವಾಸನೆ, ಉಚ್ಚಿ ವಾಸನೆ ಇವೆಲ್ಲ ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ಮೈಮನಗಳ ತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ಪರಿಚಯ

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಹದಳಗಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾನಗಲ್ಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಇನಾಂ ಯಲ್ಲಾಪುರದವರು. ಈಗ ಅವರು ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗಂಗವ್ವ, ಚಾಕ್ರಿ ನಿಂಬಜ್ಜ, ಮೂರನೇ ಹೆಂಡತಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಹದಳಗಿ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಿ ಭಾರತ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಹದಳಗಿ ಅವರ "ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂಕಥನಗಳು" ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಜನಪದದ ಬದುಕು ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ಶ್ರಮವಿಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜೀವ ಸಮುದಾಯ ಸದಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿಂದಲೇ ಚೈತನ್ಯದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನಪದದ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೊಡುವ ಜ್ಞಾನ ಮಾಹಿತಿಗಿಂತ ಅನುಭವನಿಷ್ಠ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜನರ ಸಲಿಸು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ಮತ್ತು ಅನಗತ್ಯ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವಸರದ ಜೀವನವಿಧಾನ ರೂಢಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸದೃಢತೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನಿಧಾನವೂ ಸುಸ್ಥಿರವೂ ಆದ ಸಂಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಸರದ ದುಡಿಮೆಯೇ ಮಾನದಂಡವಾಗುತ್ತಾ ವೇಗದ ಮೂಲಗಳೇ ಆಗಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳು ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿಯ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಜನ ಅವಸರದ ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹದಳಗಿ ಅವರ ಲೇಖನ ಜನಪದದ ಆಹಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೆಪವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಯಕನಿಷ್ಠ ಸಂಸಾರವೊಂದರ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯವೇ ಆಗಿರುವ ಕರಾವಳಿ ಸಂಪದ್ಧರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹುವ ಅಷ್ಟ 'ಜೀವ'ಗಳಿಗಾಗಿ ಮರುಗುವ ಕರುಣಾಮಯಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದನಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಗಾವಹಿಸುವ ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಹೌದು. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸಾರ ಭಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನೋಗ ಹೊತ್ತು ಸಾಗುವ ಧಾರಿಣಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ದನಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ಪಾವಿತ್ರರಾಜಕಾರಣ'ವನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಗಣೆ, ಗಂಜಲ ಬಾಚುವ, ಮೈ ತೊಳೆದು ನೇವರಿಸಿ ಕಕ್ಕುಲಾತಿ ತೋರುವ ಅಷ್ಟನಂತಹವರ ಮೂಲಕ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಂಕ್‌ಫುಡ್‌ನ ಎದುರು ಮಂಕಾಗಿರುವ ಗಿಣ್ಣು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ನೆನಪಿಸುವ ಹದಳಗಿ ಅವರ ಈ ಲೇಖನ ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ದೇಸಿ ನೆಲೆಗಳತ್ತ ಹೊರಳಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ: ಜನಪದದ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ

ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ, ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ (ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್), ಬಿ.ಸಿ.ಎ., ಬಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ., ಬಿ.ಎಫ್.ಡಿ., ಬಿ.ಎಸ್.ಎ.

ಪದವಿಗಳ ಎರಡನೆಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್

೨೦೧೬-೧೭; ೨೦೧೭-೧೮; ೨೦೧೮-೧೯

ಅವಧಿ : ೩.೦೦ ಗಂಟೆ

ಅಂಕಗಳು : ೮೦

- ೧) ಅ) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ಭಾವಾನುವಾದ
ಎರಡು ಪದ್ಯಭಾಗ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಕೇಳುವುದು. ೧೫=೫
- ಆ) ಶಬ್ದಾರ್ಥ
ಹನ್ನೆರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಂಟಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು. ೮೫ =೪
- ಇ) ಟಿಪ್ಪಣಿ
ಐದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಕೊಡುವುದು. ಮೂರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು. ೩೫=೯
- ೨) ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ವಿವರಿಸುವುದು. ೩೫=೧೨
ಆರು ಸಂದರ್ಭ ಕೇಳಿ , ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.
- ೩) ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ೪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಎರಡಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು. ೧೦೫=೨೦
- ೪) ಕಥೆ ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳಿಂದ ೫ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು, ೩ಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು ೧೦೫=೩೦

ಲೇಖಕರ ವಿಳಾಸ

ಡಾ. ಜಿ.ಎಂ. ನಾಗಯ್ಯ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ
ಉಳಿಬೀದಿ ೨೨೨೧೨

ದಾದಾಪೀಠ ನವಿಲೇಹಾಳಿ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
#೧೧೫೨/೨೬, ಬಿ ಬ್ಲಾಕ್
ಜಯನಗರ,
ದಾವಣಗೆರೆ
ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ: ೯೮೮೧೨ ೦೯೦೨೫

ಡಾ. ಆರ್. ಮಹೇಶ್

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ಭರಮಸಾಗರ
ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ: ೯೮೮೮೮ ೮೬೬೯೮